

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**PŘEKLAD POPULÁRNĚ-NAUČNÉHO TEXTU Z OBLASTI
CANISTERAPIE S KOMENTÁŘEM A GLOSÁŘEM**

**TRANSLATION OF POPULAR-SCIENTIFIC TEXT FROM
THE FIELD OF CANISTHERAPY WITH COMMENTARY
AND GLOSSARY**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYPRACOVALA: Bc. Sabina Číhalová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Olga Čadajeva, Ph.D.

2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité zdroje a prameny.

V Olomouci dne 2. 5. 2022

Podpis

Děkuji Mgr. Olze Čadajevě, Ph.D. za konzultace, cenné rady a připomínky, které mi během vypracování diplomové práce poskytla.

Podpis

OBSAH

ÚVOD.....	5
1. CANISTERAPIE.....	7
1.1. HISTORIE CANISTERAPIE	8
1.2. CANISTERAPIE V ČR	10
1.3. CANISTERAPIE V RUSKU	10
1.4. METODY A FORMY CANISTERAPIE	11
2. PŘEKLAD ODBORNÉHO A POPULÁRNĚ NAUČNÉHO TEXTU	15
2.1. PŘEKLAD ODBORNÉHO TEXTU	15
2.2. POPULÁRNĚ-NAUČNÝ STYL	16
2.3. RYSY POPULÁRNĚ-NAUČNÉHO TEXTU	18
2.4. PŘEKLAD POPULÁRNĚ NAUČNÉHO TEXTU	19
3. PŘEKLAD TEXTU.....	21
4. KOMENTÁŘ K PŘEKLADU	48
4.1. ANALÝZA VÝCHOZÍHO A CÍLOVÉHO TEXTU	48
4.2. PŘEKLADATELSKÉ TRANSFORMACE	49
4.3. TOPONYMA	59
4.4. ANTROPONYMA	59
4.5. NÁZVY PLEMEN PSŮ	60
4.6. DALŠÍ ÚPRAVY V TEXTU	60
ZÁVĚR	62
PEŽIOME	66
BIBLIOGRAFIE.....	76
SEZNAM PŘÍLOH	80
PŘÍLOHA Č. I	81
PŘÍLOHA Č. II	91

ÚVOD

Tématem diplomové práce je překlad populárně-naučného textu s komentářem a glosářem. Pro překlad byl zvolen ruský populárně naučný text z oblasti zooterapie, zdraví a psychologie. Konkrétní text se týká canisterapie, což je metoda pomocí které se léčí různé skupiny pacientů a která postupem let získává stále větší popularitu ve zdravotnictví.

Toto téma bylo vybráno na základě zájmu o kynologii obecně a na základě ochrnutí mé matky, která během let prošla řadou rehabilitací. Rehabilitace je jedním z mnoha cílů canisterapie. Dále bylo téma zvoleno na základě stylu, ve kterém je text psán, jelikož tato kniha nespadá pod sekci populárně-naučné literatury, ale do odborné literatury. Z toho důvodu si řada zájemců o toto téma knihu nepřečte, jelikož se předpokládá, že bude psána velmi odborně. Až po přečtení pár odstavců z této knihy se čtenář dozví, že se nejedná o knihu psanou v odborném stylu, ale o knihu psanou v jednodušší verzi, tedy v popularizačním stylu.

Cílem této práce je vytvořit odpovídající překlad zvoleného textu spolu s adekvátním rusko-českým slovníkem. Dalším cílem diplomové práce je vytvořit komentář k překladu obsahující překladatelské transformace a problémy, které se během překládání vyskytly, objasnit situace, jež jsou pro výchozí text běžné, ale v cílovém jazyce by nebyly pochopené a srozumitelné.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. První část této práce je výhradně teoretická a druhá praktická. Teoretická část obsahuje dvě kapitoly, přičemž se jedna věnuje canisterapii a druhá překladu. Každá kapitola se dělí na několik podkapitol.

První část o canisterapii se týká objasnění samotné canisterapie. Vysvětluje, na které psychické a fyzické problémy je tento druh terapie vhodný a objasňuje, jak se psi využívali již v dávných dobách při řešení zdravotních problémů. Součástí jsou také podkapitoly o canisterapii v České republice a v Rusku. Kapitola o canisterapii dále zahrnuje metody a formy canisterapie. Jsou zde vysvětleny metody AAA, AAT, AAE, AACR. Každá metoda obsahuje jednotlivé formy, které se praktikují podle zdravotních problémů pacienta. I tyto formy, včetně jejich provedení, jsou v diplomové práci přiblíženy.

Druhá teoretická kapitola se zabývá překladem odborného a populárně naučného textu. Nejprve je popsán překlad odborného textu, který je známější než populárně naučný text. Při překladu odborného textu se překladatel setkává s řadou problémů, především se to týká terminologie a oblasti, ke které se daný text vztahuje. Proto se předpokládá, že překladatel tohoto druhu textu bude seznámen s tématem výchozího textu a svůj překlad bude konzultovat s odborníkem. Následuje popis populárně naučného textu, který není v ČR tak častý, jako je tomu u odborného. Populárně naučná literatura je určena širšímu okruhu příjemců, jelikož popisuje jednodušší a srozumitelnější formou odborné poznatky. Většinou se jedná o vyprávění autora s omezenou terminologií. Následuje

podkapitola s rysy popularizačního textu a překlad tohoto typu textu. Překlad populárně naučného textu je pro překladatele jednodušší a nevyžaduje tak velké odborné znalosti, jako je tomu u překladu odborného textu.

Ve druhé části práce byl vytvořen adekvátní překlad vybraných kapitol z knihy „*Лечение с помощью собак*“ od ruského autora Andreja Beljačenka. První překládaná kapitola se věnuje psům, kteří jsou vnímáni jako psychoterapeuti, následují kapitoly o schopnosti léčit rány pomocí psích slin a o psí srsti a jejím využití. Poslední dvě kapitoly se zabývají zdravím psa i člověka a nakonec jsou zde popsány standardy jednotlivých plemen psů.

Součástí praktické části je vytvořený komentář k překládanému textu. V tomto komentáři je popsán překládaný text a jeho znaky odpovídající rysům, jež jsou uvedeny v teoretické části práce. Dále komentář zahrnuje překladatelské transformace a změny, které byly během procesu překladu provedeny. Tyto transformace byly učiněny, aby byl výsledný text co nejsrozumitelnější pro čtenáře. Všechny změny a transformace jsou doplněny konkrétními příklady. Jsou zde popsány transformace, jako je univerbizace, transliterace či antonomický překlad a další. Komentář také zahrnuje toponyma, antroponyma, plemena psů a jiné úpravy.

Pro psaní diplomové práce byla použita především odborná literatura a ověřené internetové zdroje zaměřené na canisterapii a překlad. Během překladu vybraného textu se využívaly slovníky a atlasy psů.

Poslední složkou práce je české a ruské resumé a seznam knižních a internetových zdrojů.

Diplomová práce obsahuje dvě přílohy. První přílohou je vytvořený rusko-český glosář a druhá příloha zahrnuje výchozí text k překladu.

1. CANISTERAPIE

Pojem „canisterapie“ vytvořila PhDr. Jiřina Lacinová spojením dvou slov: canis (latinsky pes) a terapie (řecky léčba). Původně byl tento termín zformulován pouze pro Českou republiku, ale ujal se i v zahraničí.

Existuje řada definic, které popisují pojem canisterapie. Canisterapie je prvkem zooterapie neboli animoterapie. Zde uvádím pár definic snažící se tuto metodu popsat.

Jedná se o metodu terapie, kdy přítomnost psa pozitivně působí na zdraví člověka, na jeho psychický i fyzický stav. Tento druh psychoterapie se tedy především zaměřuje na psychologické, sociálně interakční a citové problémy. Obecněji lze canisterapii popsat jako běžné soužití psa s člověkem, kdy je pes považován za rodinného člena a terapeuta. Pes pro člověka představuje velkou motivaci při jeho léčbě, přispívá ke zmírnění nežádoucích duševních projevů a zlepšuje kvalitu lidského života. Kromě toho zvíře napomáhá terapeutovi navodit kontakt s klientem.¹

Canisterapie je forma psychoterapie, která pro své vynikající výsledky získává stále větší celosvětové uznání. Je to způsob zooterapie uplatňující psy a jiná zvířata v psychoterapii dospělých, dětí, mentálně a fyzicky postižených lidí, seniorů a dalších. Vztah mezi člověkem a zvířetem dokáže navodit pozitivní terapeutické účinky, které mohou vést ke zlepšení pacientova zdravotního stavu. Zvíře zaujímá roli stabilního osobního společníka, pomáhá uspokojovat některé psychické potřeby člověka a disponuje svými osobitými rysy.²

Valenta uvádí, že je canisterapie důležitá pro rozvoj neverbální komunikace, zbavuje člověka strachu, agrese, napomáhá mu zlepšit empatii či dokonce rozvinout hrubou i jemnou motoriku. Canisterapie je svými účinky velmi rozmanitá, nejenže pomáhá s psychickými i fyzickými problémy, ale také s epilepsií.

Canisterapii lze i definovat jako metodu rehabilitace, motivaci se podílet na své léčbě či jako nácvik koncentrace a zvýšení pozornosti.

Zvířata jsou při léčbě využívána jako prostředníci (koterapeuti) a člověk zaujímá roli terapeuta.³

Galajdová, stejně jako ostatní odborníci, definuje canisterapii jako řešení převážně psychologických potíží. Vliv na fyzické zdraví je vedlejší a spočívá spíše v motivaci k rehabilitaci a podobným metodám prostřednictvím psychiky. Tento způsob terapie se

¹ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 475-476

² PIPEKOVÁ, Jarmila a Marie VÍTKOVÁ, ed. *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2001, 165 s. ISBN 8073150107. s. 135

³ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 476

osvědčuje hlavně v případech, kdy nelze použít jiné způsoby léčby, nebo prováděné léčebné metody nejsou účinné.⁴

Klasická kynologie se od canisterapie liší. V oblasti kynologie se hodnotí především spolupráce mezi psem a majitelem, ale v canisterapii je důležité, aby majitel i jeho pes byli schopní kontaktu s dalšími lidmi, jako jsou nemocní, postižení, staří nebo děti. Pes, který tuto schopnost nemá, nemůže canisterapii vykonávat.⁵

Ze všech výše uvedených definicí můžeme tedy vyvodit, že je canisterapie velmi rozmanitý druh terapie, který lze využívat téměř na všechny problémy, především na ty psychologické.

1.1. Historie canisterapie

Pes jako lidský společník působil již před 60 tisíci lety. Člověk velmi brzy poznal, že lze zvířata využít k léčbě nemocných nebo zraněných. Canisterapie se vyvíjela především na základě lidských poznatků a zkušeností, které byly několik staletí prověřovány.⁶

Důkazem, že lidé považovali psa za svého celoživotního společníka je nález 12 tisíc let staré hrobky, ve které byly uchovány pozůstatky člověka a psa ve vzájemném objetí. Jejich poloha naznačovala, jak silný vztah mezi tímto člověkem a psem byl.⁷

Pes byl v historii velmi uctíván a byl součástí mnoha náboženských kultů. V Egyptě měl bůh smrti Anúbis lidské tělo a psí hlavu. Vzniklo tedy město Cynapolis, ve kterém byli psi chráněni a pro které byly uskutečňovány rituální pohřby. Římskou bohyní lovu Dianu doprovázeli lovečtí psi, stejně tak jako boha války Marta a boha obchodu Merkura. V Indii a Persii vnímali psa velmi podobně. Některá náboženství ovšem dodnes pokládají psa za nečistého, ačkoliv u většiny národů je pes velmi oblíbený.⁸

Člověk a pes si byli navzájem přínosní. V určitých obdobích se pes stal posvátným symbolem díky schopnostem, pomocí kterých dokázal léčit lidi. Již v minulých tisíciletích bylo běžné léčit rány psím jazykem, konkrétně jeho slinami. Kromě toho byli také psi používáni pro svou teplou pokožku. Tuto metodu využívali Aztékové, kteří

⁴ GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-789-3. s. 24

⁵ Pomocné tlapy o. p. s.. *Pomocné tlapy o. p. s.* [online]. Copyright © Pomocné tlapy o.p.s, 2009 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pomocnetlapky.cz/nase-sluzby/canisterapie>

⁶ Využití canisterapie v ošetrovatelském procesu (číslo 6 / 2012) | Archiv | Odborné články | FLORENCE - Odborný časopis pro ošetrovatelství a ostatní zdravotnické profese. *FLORENCE - Odborný časopis pro ošetrovatelství a ostatní zdravotnické profese* [online]. [cit. 27.02.2022] Dostupné z: <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2012/6/vyuziti-canisterapie-v-osetrovatelskem-procesu/>

⁷ GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše, aneb, Canisterapie*. Praha: Grada Publishing, 1999, 160 s. Strom života, sv. 3. ISBN 8071697893. s. 13

⁸ NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů* .: Praha: Albatros, 2006, 159 s. ISBN 9788000018096. s. 30-31

praktikovali určitou formu polohování nemocného, kdy mu přikládali k tělu psi, především naháče, protože tělesná teplota těchto psů dosahuje až 40 stupňů Celsia, aby pacienta prohráli a pomohli mu i od revmatismu.

Ve středověku se pes stal záchranářem a jeho hlavním úkolem bylo vyhledávat raněné vojáky, aby jim mohla být poskytnuta pomoc co nejdříve.⁹ Již v polovině 18. století byl realizován výcvik vodících psů pro zrakově postižené. Později, na základě zkušeností, byli jako nejvhodnější psi pro nevidomé doporučeni pudlové a ovčáci.¹⁰ Na konci 19. století bylo také vyzorováno, že malá domácí zvířata mají pozitivní vliv na děti trpící úzkostí a jejich pobyt s nimi pomáhá dětem se zotavit.¹¹

V průběhu 19. a 20. století byl stále větší důraz kladen na vzhled psa a jeho využití. Na základě toho postupně vznikala nová psi plemena a s nimi také plemenné knihy psů.

Ve Spojených státech amerických se v roce 1942 začaly vést dokumentace o využívání psů při rehabilitaci válečných veteránů.¹²

V Německu po první světové válce začali být psi cvičeni pro vojáky, kteří během války přišli o zrak, v ostatních evropských zemích se psi nadále využívali v oblasti rehabilitace. USA se začaly výzkumem i terapií pomocí zvířat více zabývat a staly se vedoucí autoritou. Využití psa v dětské psychoterapii poprvé objasnil americký psycholog Boris M. Levinson v 70. letech.¹³ V USA jsou v současné době psi součástí dětských domovů, škol, domovů důchodců a využívají se také v léčebnách a věznicích.¹⁴

Již od dávných dob je pes vnímán jako symbol věrnosti, oddanosti a upřímnosti. S tímto zvířetem se pojí spousta legend a bájí a pro člověka představuje hluboký mystický význam.¹⁵

⁹ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 477

¹⁰ Assistance Dogs: Learning New Tricks for Centuries - HISTORY. [online]. Copyright © 2022 A [cit. 27.03.2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/assistance-dogs-learning-new-tricks-for-centuries>

¹¹ Animal-Assisted Therapy: An Exploration of Its History, Healing Benefits, and How Skilled Nursing Facilities Can Set Up Programs. *Annals of Long-Term Care* [online]. 2014 [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hmpgloballearningnetwork.com/site/altc/articles/animal-assisted-therapy-exploration-its-history-healing-benefits-and-how-skilled-nursing>

¹² NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů* :. Praha: Albatros, 2006, 159 s. ISBN 9788000018096. s. 31

¹³ GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-789-3. s. 23

¹⁴ NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů* :. Praha: Albatros, 2006, 159 s. ISBN 9788000018096. s. 31

¹⁵ GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-789-3. s. 23

1.2. Canisterapie v ČR

V České Republice se za průkopnici považuje Jiřina Lacinová, která v roce 1993 poprvé použila pojem canisterapie. Již v této době začaly v naší zemi vznikat organizované aktivity se psy a rozvíjela se metodika terapeutického využívání psů.

Canisterapie se v této době v ČR využívala výjimečně. Během devadesátých let 20. století začala v České republice vznikat řada canisterapeutických organizací.¹⁶ V roce 1995 byla založena *Asociace zastánců odpovědného vztahu k malým zvířatům (AOVZ)*. Založení organizace bylo významným krokem v rozvoji canisterapie v České republice, jelikož se prostřednictvím tohoto sdružení stala naše země členem světové asociace IAHAIO (International Association of Human-Animal Interaction Organizations).

V roce 1997 vznikla *Canisterapeutická společnost*, která vytvořila systém udělování terapeutických atestů pro psy a zavedla návštěvní program. Po roce 2000 tato společnost svou činnost ukončila. O tři roky později Jiřina Lacinová založila *Canisterapeutickou asociaci*, jejímž cílem bylo sjednotit pravidla a podmínky pro provádění canisterapie. I tato organizace později zanikla a nadále v České republice žádná podobná neexistuje. Všechna pravidla, podmínky a udělování certifikátů canisterapeutickým psů jsou zde velmi nejednotná.¹⁷

Na konci roku 2005 bylo Ministerstvem zdravotnictví ČR stanoveno, že canisterapie je chápána jako podpůrná forma rehabilitace, ale nejedná se o samostatnou léčbu.¹⁸

V současné době existuje několik akreditovaných dobrovolnických programů, které prostřednictvím odborníků využívají canisterapii v sociálních službách.¹⁹

1.3. Canisterapie v Rusku

Canisterapie je v Rusku relativně nový směr. V západních zemích je tato metoda mnohem rozvinutější, jelikož ji v praxi využívají nejen psychologové a lékaři, ale také logopedové či defektologové.²⁰ Canisterapie v Rusku za Amerikou a Evropou zaostává o

¹⁶ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 477-178

¹⁷ Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík*, z.s. [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/canisterapie>

¹⁸ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 477-178

¹⁹ Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík*, z.s. [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/canisterapie>

²⁰ Канис-терапия — Центр Особенного Детства #НЕМОЛЧИ. *Центр Особенного Детства #НЕМОЛЧИ — Комплексная диагностика. Реабилитация. Аутизм, ЗППР, СДВГ... Логопед, дефектолог, Нейропсихолог, Томатис, Сенсорная интеграция, АВА терапия, арт терапия, группы присмотра и ухода, психологи, логоритмика, особенный фитнес, Tomatis* [online]. [cit. 10.03.2022] Dostupné z: <https://nemolchi-nn.ru/%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%81-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%8F/>

dvacet let, nicméně ruská canisterapie má vlastní metody jejího používání zejména při rehabilitaci pacientů s omezeným pohybem. Metody vytvořené v Rusku mají velmi pozitivní účinky, a proto se používají také na klinikách ve Finsku i Německu.²¹

Canisterapie se neřadí mezi netradiční medicínu, ale je to jedna z plnohodnotných rehabilitačních metod. I v Rusku se tato metoda provádí v mnoha velkých státních i soukromých rehabilitačních a léčebných centrech. Canisterapie prošla aprobací, a proto byla prohlášena za bezpečnou. Tento způsob rehabilitace ještě nemá licenci, ale je již uznán a přijímán v medicíně.

V červnu roku 2014 se *Ruské společenství pro podporu a rozvoj canisterapie* připojilo ke *Svazu rehabilitačních lékařů v Rusku* a uskutečňuje činnost canisterapeutů, zpracovává metody a normy provedení a realizuje výzkumy klinického využití psa. Společenství dále školí dobrovolníky a specialisty, certifikuje psy a registruje je do registru Svazu rehabilitačních lékařů v Rusku. V roce 2014 vstoupilo do tohoto společenství 80 % ruských kynologů. Organizace je profesionálním společenstvím odborníků v této oblasti. Od roku 2015 v Rusku existuje soubor norem GOST, který stanovuje výcvik canisterapeutů.²²

1.4. Metody a formy canisterapie

Canisterapie má různé formy. Dělí se na základě toho, jak pes na pacienta působí. Jednotlivé canisterapeutické formy se řadí pod metody AAA (Animal Assisted Activities) – aktivity se psem, AAT (Animal Assisted Therapy) – terapie se psem, AAE (Animal Assisted Education) – edukace se psem a AACR (Animal Assisted Crisis Response) – krizové intervence.

Všechny formy mají jasnou hranici a vymezená daná specifika. Pokud se provádí aktivity se psem, jsou pacientům nabízeny aktivity, které má majitel a pes předem připravené. Mezi tyto činnosti patří například česání psa hřebenem, házení balonků, vodění psa na vodítku, přikládání psa na lůžko a další. Aktivity nemusí mít přímo určený cíl.

Naopak u terapie se psem je jasně určený cíl a postupy. Terapie zahrnuje činnosti, které mají cílený vliv na konkrétní oblast pacienta.²³

²¹ Канис-терапия в реабилитации больных, перенесших инсульт. *ПСПБГМУ* [online]. Copyright © 1spbgmu.ru 2021 [cit. 01.04.2022]. Dostupné z: <https://www.1spbgmu.ru/universitet/press-tsentr/stati/334-kanis-terapiya-v-reabilitatsii-bolnykh-perenesshikh-insult>

²² О канис-терапии — Канис-терапия России. *Канис-терапия России — Сообщество Поддержки и Развития Канис-терапии* [online]. Copyright © 2015 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: http://canistherapy.org/?page_id=20

²³ Terapie: Canisterapie v FN Motol - FN Motol. *Fakultní nemocnice v Motole* [online]. Copyright © Fakultní nemocnice v Motole 2012. Všechna práva vyhrazena. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.fnmotol.cz/blog/terapie-canisterapie-v-fn-motol/>

- **Animal assisted activities (AAA)**

Aktivity se psem se zaměřují především na zlepšení kvality života pacienta a na obohacení jeho volného času. Hlavním cílem aktivit je vést klienta k činorodosti. Aktivity se psem nejsou pro konkrétního pacienta vytvářeny na míru a nemají přímo určený léčebný cíl. Obvykle se uskutečňují ve skupinách. Nejčastěji bývají realizovány návštěvní programy v domovech pro seniory, v zařízeních pro osoby se zdravotním postižením, školách a dalších centrech. V AAA se využívají techniky, jako je péče o zvířata a hry s nimi, fyzický kontakt nebo předvádění různých typů výcviku.²⁴ Zvíře může pacienta také motivovat k pohybu nebo i k samotnému natažení rukou, protože se snaží psa dotknout a pohladit si ho. Tím se snižuje ztuhlost končetin a podporuje se hojení.²⁵

- **Animal assisted therapy (AAT)**

Na rozdíl od aktivit, má terapie jasně stanovené způsoby, kterými se snaží dosáhnout svého cíle. Cíle jsou vytvářeny podle individuálních potřeb pacienta a záměrem terapie může být zkvalitnění komunikačních, sociálních, tělesných a kognitivních dovedností člověka. Terapii vždy vede odborník, jako je psycholog, zdravotník či speciální pedagog apod. AAT může být prováděna jak individuální, tak skupinovou formou v různých zařízeních. Při terapii se nejčastěji využívají činnosti a hry, které se orientují na komunikaci, rozvoj motoriky, řeči, paměti a pozornosti klienta. Velmi podpůrnou terapií je tzv. polohování, kdy se využívá blízký fyzický kontakt psa a člověka. Tento druh terapie se zaměřuje na zlepšení či zachování současného fyzického stavu pacienta. Polohování má prokázané účinky, jako je prohřátí, obnovení mimiky, uvolnění spastických svalů, zklidnění člověka nebo zmírnění salivace (slinění). Provádí se především u pacientů s fyzickým postižením.

- **Animal assisted education (AAE)**

Tato metoda se zaměřuje na zlepšení člověka v oblasti výchovy, vzdělávání či získávání sociálních dovedností a využívá kontakt psa s člověkem. Nejčastěji je tento způsob vhodný pro studenty a žáky se specifickými poruchami chování, učení nebo s narušenou komunikační schopností. Cíle jsou v tomto případě určovány pedagogem podle potřeb daného člověka. Zooterapie ve vysoké míře využívá motivaci k učení za přítomnosti psa a dále se zaměřuje na zmírnění dopadů těchto poruch. Přítomnost zvířete se také uskutečňuje ve školních třídách.

²⁴ Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.* [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/intervence-za-asistence-zvirat>

²⁵ Animal-Assisted Therapy: An Exploration of Its History, Healing Benefits, and How Skilled Nursing Facilities Can Set Up Programs. *Annals of Long-Term Care* [online]. 2014 [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hmpgloballearningnetwork.com/site/alte/articles/animal-assisted-therapy-exploration-its-history-healing-benefits-and-how-skilled-nursing>

To zlepšuje komunikaci, rozvoj empatie, snižuje stres a strach žáků při čtení nahlas.

- **Animal assisted crisis response (AACR)**

Tato metoda není u nás tak využívána, jako ostatní metody, ale zaměřuje se na přirozený kontakt mezi psem a člověkem, který se dostal do krizového stavu. Intervence se soustředí jak na zlepšení psychického a fyzického stavu pacienta, tak i na odbourávání stresu. Během canisterapie se pacienti mohou se svými pocity a bolestnými zážitky svěřit terapeutovi, což jim zajišťuje úlevu. Je nutno zvolit správné techniky, aby se zabránilo posttraumatického syndromu. AACR nejčastěji využívají oběti násilných činů, katastrof, včetně jejich rodinných příslušníků apod.²⁶

Mezi formy canisterapie patří:

- **Individuální canisterapie**

Jedná se o metodu polohování, která je určena převážně pro pacienty s kombinovaným zdravotním postižením. Tento druh terapie je založen na přímém fyzickém kontaktu psa s klientem a účastní se jí pouze jeden pacient. Tento způsob terapie je pro pacienta velmi kladný, jelikož pes na pacienta přenáší své teplo i energii a tím ho dostává do lepšího fyzického i psychického stavu.

- **Skupinová canisterapie**

Této terapii se účastní 6–8 pacientů s jedním i více canisterapeutickými týmy. Skupinová canisterapie vyhoví více klientům najednou, ale nedostatkem je omezené plánování individuálních cílů kvůli rozmanitým problémům jednotlivých pacientů ve skupině. Aktivní část je v tomto druhu terapie stěžejní.²⁷

Aktivity, které se využívají během skupinové terapie, jsou velmi rozmanité. Mezi nejběžnější činnosti patří agility, rozeznávání jednotlivých psů po hmatu, což rozvíjí hmatové schopnosti, česání psa, které má za následek zklidnění klienta a učení ho trpělivosti a řada dalších. Skupinová canisterapie je nejvyužívanější především u dětí.²⁸

²⁶ Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.* [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/intervence-za-asistence-zvirat>

²⁷ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 479-480

²⁸ AKTIVITY VYUŽÍVANÉ PŘI SKUPINOVÉ CANISTERAPII S DĚTMI ACTIVITIES EMPLOYED IN GROUP CANISTHERAPY IN CHILDREN - PDF Free Download. *Documents Professional Platform - PDF Download Free - ADOC.PUB* [online]. Copyright © 2022 ADOC.PUB. All rights reserved. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://adoc.pub/aktivity-vyuivane-pi-skupinove-canisterapii-s-dtmi-activitie.html>

- **Návštěvní program**

Nejrozšířenější forma canisterapie, během které canisterapeutický tým pravidelně dochází do zařízení či domácnosti pacienta. V určitých případech dochází pacient za canisterapeutem nebo se s ním setkává na neutrálních místech. Během této terapie je velmi důležité, aby pes nebyl přetěžován, proto návštěva pacienta se uskutečňuje jedenkrát až dvakrát týdně a trvá obvykle pouze jednu hodinu.

- **Jednorázové canisterapeutické a kynologické aktivity**

Tyto aktivity může využívat jak uzavřená skupina lidí, tak široká veřejnost a mohou se uskutečňovat jednorázově nebo krátkodobě. Canisterapeutické aktivity mohou probíhat formou setkání, veřejných prezentací či ukázek, jak pro zdravotně postižené osoby, tak pro zdravé lidi apod. Aktivity se uskutečňují na základě momentálních požadavků publika.²⁹

- **Pobytový program**

Pobytovým programem se rozumí pravidelný nebo jednorázový pobyt pacientů, který zahrnuje ozdravný či poznávací program probíhající v prostředí, kde se vykonává animoterapie.

- **Rezidentní program**

Jedná se o program, jenž je založen na cíleném pobytu psa v rodině nebo v určitém zařízení. Jde tedy o převzetí či umístění psa jednotlivcem nebo zařízením, které chce provádět canisterapeutickou činnost a tím se pes může stát majetkem konkrétního klienta nebo instituce.³⁰

Ze všech uvedených informací lze říci, že je canisterapie velmi přínosná metoda léčení nejen ve zdravotnictví, ale také v různých typech institucí. Každý pes, ať už se jedná o canisterapeutického či „obyčejného“, dokáže člověku určitým způsobem pomoci.

Hlavním tématem této diplomové práce je překlad populárně naučného textu z oblasti canisterapie, proto se následující kapitola bude týkat teorie překladu odborného a populárně naučného textu.

²⁹ Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík*, z.s. [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/canisterapie>

³⁰ MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0. s. 480

2. PŘEKLAD ODBORNÉHO A POPULÁRNĚ NAUČNÉHO TEXTU

Překlad můžeme definovat jako převod textu z výchozího jazyka do cílového jazyka. Důraz je kladen na zachování téhož významu a na srozumitelnost výsledného překladu. Kromě toho výsledný překlad musí zachovat formy originálu, jelikož každý výchozí text disponuje konkrétním zaměřením a plní určité funkce.³¹

2.1. Překlad odborného textu

Jelikož podle funkčně stylistického hlediska existuje řada druhů textů, je nutné rozeznávat i různé druhy překladu. Jednotlivé texty se rozdělují na základě jejich účelu, za kterým jsou texty vypracovány a na jejich funkci, jež plní. Podle toho si překladatel určí specifika jazykových a stylových prostředků, kterými se bude řídit, aby splnil účel a také funkci originálu. Stejně podmínky platí i pro překlad. V procesu překladu si překladatel vybírá jazykové a stylové prostředky cílového textu tak, aby účel i funkce výsledného překladu zůstaly stejné s výchozím textem. S tím souvisí i zachování norem, které jsou typické pro určitý druh textu v jazyce překladu.

Před samotným překladem by si měl překladatel určit, pro jakou oblast čtenářů je daný text určen a na základě toho přizpůsobit formu a obsah textu. Zároveň je ale potřeba dbát na výrazový standard, protože ten je v jedné oblasti vědy jiný než v druhé. Z toho plyne, že důležitější úlohu plní typologie než samotný autor.³²

Důležitým bodem je, že by překladatel měl být obeznámen s tematikou textu, který bude překládat a zároveň znal terminologii v obou jazycích. Při překladu odborného textu by překladatel měl ovládat nejen všechny postupy překládání, ale měl by také umět vytvořit příslušné termíny. Tyto schopnosti jsou velmi důležité, aby se překladatel nedopouštěl neadekvátních významových posunů a byl schopen vyřešit i složitější případy.³³

Při překladu odborné literatury je pozornost věnována přesnému významu a jeho odpovídajícímu vyjádření. Z toho vyplývá, že v procesu tohoto druhu překladu se překladatel snaží předat informace přesně a vyjadřující prostředky plní pouze služebnou funkci, což vede k problému převodu komunikace v základní formě.³⁴

Častým problémem při překládání odborné literatury je terminologie. Důvodem je neustálý vývoj a vznik nových termínů, proto je potřeba pravidelně obnovovat terminologické slovníky z různých oblastí. Vznikají ovšem také situace, kdy i přes

³¹ ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu <<I=01>>: (Odb. překl.)*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. 51 s. ISBN 80-7067-489-X. s. 22

³² *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1. s. 130

³³ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1. s. 81-82

³⁴ Tamtéž, s. 87

všechna varování teoretiků musí překladatel vymyslet pojem nebo jej alespoň vhodně transformovat do cílového jazyka.³⁵ S tím souvisí i způsob tvoření termínů, které se dělí na systémové a nesystémové. Dalším bodem, jenž požaduje po překladateli zvýšenou pozornost při tvoření termínů, je uvědomit si oblast užití této terminologie. Rozlišují se termíny vědecké a popularizační, přičemž odborné termíny obvykle používá menší okruh příjemců.³⁶

Mohlo by se zdát, že překlad odborné literatury je jednodušší než překlad uměleckého textu. To je ovšem pouze mylná domněnka, která vzniká na základě toho, že slovní zásoba odborné literatury, ve většině případů, neobsahuje expresivní výrazy a konotace. Zároveň je větná stavba na první pohled jednodušší než v umělecké literatuře. Může proto vznikat dojem, že pro překlad naučných textů stačí pouze základní znalosti výchozího textu i cílového textu. Ve skutečnosti je při překladu jak odborné literatury, tak i umělecké literatury obzvláště důležitá výborná znalost obou jazyků. Odborný text je daleko méně dostupný a srozumitelný a při jeho překladu překladatel musí mít alespoň základní znalosti z dané tematiky, které se text týká. Texty z humanitních oborů nepředstavují pro nespécializované překladatele tak velké problémy, jelikož při jejich překladu není potřeba mít tolik znalostí jako například při překládání textů z oboru medicíny, veterinárního lékařství, matematiky apod. Všechny překlady odborné literatury by však měl překladatel projednávat s odborníkem daného oboru, protože překladatel jako laik svůj přeložený text často považuje za správný, avšak odborník v něm může odhalit chyby a nepřesnosti.

U překladu odborného textu by se mohlo zdát, že zde nebudou problémy s lexikální stránkou – jedná se pouze o nahrazení termínů v jednom jazyce za vhodné termíny druhého jazyka. Ovšem při překládání se často objevuje proces konceptualizace mimojazykové reality, který se v jednotlivých jazycích liší.³⁷

Překlad odborné literatury není pro překladatele tak jednoduchý, jak se zpočátku může zdát. Od kvalitního překladatele se požaduje znalost různých vědních oblastí, schopnost kreativity a spolupráce se specialisty.

2.2. Populárně-naučný styl

Populárně naučný styl neboli popularizační styl obsahuje prostředky publicistického a hovorového stylu, není tak koncentrovaný jako odborný styl a zároveň se snaží

³⁵ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1. s. 64-65

³⁶ HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: Vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.-4. roč. zákl. školy*. Praha: SPN, 1987. Učebnice pro vys. školy. s. 64

³⁷ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 291 s. Monografie. ISBN 9788024424286. s. 203-205

zajímavou formou adresátovi předat složitosti.³⁸ Komunikáty tohoto druhu textu jsou určeny pro adresáta, který nemá dostatečné znalosti z konkrétního oboru a tomu se tedy podřizuje forma zpracování i výběr faktů. Takové texty se často zaměřují na jistý okruh adresátů. Typickým příkladem jsou knihy pro dětské publikum, které obsahují zjednodušenou syntaxi, tedy věty o vhodné délce, jednodušší slovní zásobu či doplnění textu obrázky. Terminologie je omezená na potřebnou míru, vyjádření je konkrétnější a často je do textu zapojeno vyprávění. Na rozdíl od odborného textu může být popularizační text hovorovější.³⁹

Stále není přesně známo, zda by populárně naučný styl měl být definován jako samostatný styl, nebo zda by měl být vnímán jako součást odborného stylu. Řada lingvistů, jako je M. N. Kožina, R. A. Budagov, I. R. Galperin nebo M. P. Senkevič, rozeznávají populárně naučný styl jako podstyl odborného stylu, jelikož oba si jsou velmi podobné a mají stejný cíl. Naopak jiní lingvisté, jako M. A. Majeuskij, G.A. Vasjučenko a další, považují tento styl za samostatný funkční styl. Důvodem je odlišný obsah sdělení, povahový kontakt mezi adresantem a příjemcem a jiný cíl textu.

Populárně naučný styl si zachovává specifické rysy, charakteristické pro odborný styl a zároveň seznamuje adresáta s poznatky, které byly získané prostřednictvím vědecké činnosti. Obsah populárně naučné literatury a odborné literatury je stejný, liší se pouze výkladem.⁴⁰

Jak již bylo řečeno výše, popularizace je převod vysoce odborného textu do veřejně přístupné podoby. Hlavním úkolem populárně naučné literatury je zprostředkovat laikovi v přístupné formě vědecké poznatky. Důležité je používat speciální techniky pro předávání složitého materiálu jednoduchým a srozumitelným způsobem.⁴¹ Jednou z hlavních a nejdůležitějších technik je například samotný název, který by měl být krátký, zjednodušený a zobecněný. Odborné výrazy by se v tomto případě měly vypustit.⁴² Cílem popularizačního textu není pouze zjednodušit odborné informace pro

³⁸ KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladau*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0143-6. s. 138

³⁹ ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4. s. 224

⁴⁰ Кириченко, Н.В.. *Научно-популярный подстиль*. [online]. 2003 [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z:

https://stylistics.academic.ru/88/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%8C

⁴¹ *Особенности научно-популярного подстиля* [online]. 2007 [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: https://studme.org/129415/literatura/osobennosti_nauchno_populyarnogo_podstilya

⁴² Popular science writing | Academic Writing in English. *Academic Writing in English* [online]. [cit. 20.03.2022] Dostupné z: <https://www.awelu.lu.se/genres/writing-in-academic-genres/popular-science-writing/>

široký okruh příjemců, ale také navodit zájem příjemce o konkrétní odbornou problematiku.⁴³

Na rozdíl od odborné literatury se v populárně naučné často vyskytuje oslovování směřující na adresáty textu, což vytváří pomyslnou „spojnici“ mezi adresantem a příjemcem.⁴⁴ Nejčastěji se používá oslovování ve 2. os. množ. čísla a výrazy v uvozovkách.⁴⁵

V posledních letech se rozsah publika naučně populární literatury rozšířil. Tato literatura se začala zaměřovat na tři formy popularizace, kterými je obecné vzdělání, vnitrovědní (výstup z úzké specializace, ale v rámci určité oblasti vědy) a mezivědní (přesahuje určitou oblast vědy)⁴⁶

2.3. Rysy populárně-naučného textu

V populárně naučných textech se termíny, u kterých se předpokládá, že budou pro laika neznámé a nesrozumitelné, často vysvětlují doplňujícími informacemi v závorce, v poznámce pod čarou nebo pomocí obrázků. V tomto typu textů je obecně zjednodušena terminologie a odborné termíny se neobjevují tak často, jako je tomu v odborné literatuře.

Dalším rysem pro populárně naučné dílo je přítomnost expresivity, jež hraje významnou roli při sdělování zkoumaných problémů, tedy působí jako prostředek k vyjádření různých komponentů. Na rozdíl od odborného textu, ve kterém se expresivní výrazy nevyskytují, se v popularizačním prakticky nachází v celém textu. Dále zde můžeme najít také emocionální a hodnotící prostředky, které jsou vyjádřeny prostřednictvím hovorových prostředků.⁴⁷

Populárně naučný text může být stejně jako odborný text předáván formou psanou i mluvenou, avšak převažuje psaný způsob. Co se týká projevu popularizačního textu,

⁴³ HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: Vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.-4. roč. zákl. školy*. Praha: SPN, 1987. Učebnice pro vys. školy. s. 60

⁴⁴ Кириченко, Н.В.. *Научно-популярный подстиль*. [online]. 2003 [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z:

https://stylistics.academic.ru/88/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%8C

⁴⁵ HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: Vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.-4. roč. zákl. školy*. Praha: SPN, 1987. Učebnice pro vys. školy. s. 61

⁴⁶ 1.3 Научно-популярный подстиль - признаки и характерные особенности перевода. Особенности перевода текстов научно-популярного стиля в сфере аудиовизуального перевода - дипломная работа. *Иностранные языки и языкознание* [online] [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: <https://inyaz.bobrodobro.ru/8905>

⁴⁷ 1.3 Научно-популярный подстиль - признаки и характерные особенности перевода. Особенности перевода текстов научно-популярного стиля в сфере аудиовизуального перевода - дипломная работа. *Иностранные языки и языкознание* [online] [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: <https://inyaz.bobrodobro.ru/8905>

kromě monologické formy se často uplatňuje i dialogická forma a to prostřednictvím diskuze či besedy.⁴⁸

V popularizační literatuře se často objevují řečnické otázky, jež slouží k upozornění na určitý problém, ale také k pozornosti adresáta. Takové otázky se nejčastěji vyskytují v názvech a jejich odpověď je obsažena v textu nebo jí je celý text.

Na rozdíl od odborného stylu, pro který je typická všeobecnost, abstraktnost či absence emocionálnosti, je populárně naučná literatura konkrétnější, nezaměřuje se na všeobecnost, ale přímo na poznatky konkrétního problému, které jsou doplněny příklady. Kromě toho je pro tento typ stylu typická metaforičnost umožňující kreativní vnímání čtenáře. Metafora je pro adresáta přínosná především k pochopení nových poznatků, ale také k interpretaci starších, známých vědeckých problémů.

Dalším rysem je parcelace vět zjednodušující text a tím daný problém pochopí i laická skupina čtenářů. Věty obsahují zejména hlavní body.⁴⁹

V tomto typu textu se také vyskytují frazeologizmy a obrazná klišé, které usnadňují vnímání obsahu, včetně obraznosti v něm.⁵⁰

2.4. Překlad populárně naučného textu

Překlad populárně naučného textu a problémy nastávající během jeho překládání, byly nejlépe popsány v článku *Особенности перевода научно-популярных текстов* od A. G. Aniškove. Proto informace pro tuto podkapitolu byly čerpány pouze z uvedeného zdroje.

Na rozdíl od překladu odborné literatury je překlad populárně naučného textu pro překladatele jednodušší. Mohou jej překládat jak specialisté v dané oblasti, tak i běžní překladatelé. I v tomto případě je důležité zachovat cíl a obsah původního textu, ale tento podstyl se překládá snadněji, jelikož se zde nachází termíny, které jsou většinou vysvětleny a tím nedochází k nepochopení.

Ovšem i v tomto typu textů může dojít k překladatelským problémům. Týká se to především terminologie ve výchozím jazyce, která nemá vhodné ekvivalenty v cílovém

⁴⁸ HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: Vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v I.-4. roč. zákl. školy*. Praha: SPN, 1987. Učebnice pro vys. školy. s. 61

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ 1.1 Научно-популярный текст как объект перевода. Синтаксические особенности перевода научно-популярного текста маркетинговой тематики - курсовая работа. *Иностранные языки и языкознание* [online]. [cit. dne 20.3.2022] Dostupné z: <https://inyaz.bobrodobro.ru/13552>

jazyce. V takovém případě musí překladatel dané termíny transliterovat či transkribovat a následně vysvětlit, co daný termín znamená.⁵¹

Dalším problémem mohou být složená slova, která v určitých okolnostech mohou překladatele zmást. Aby se překladateli podařilo vyhnout takovému problému, je třeba mít v první řadě slovník, jenž bude obsahovat slovní zásobu různých vědních oblastí a dále pak překladatelský cit.

Úkolem překladatele není pouze zprostředkovat hlavní obsah původního textu, ale také jej předat v takové formě, která bude přístupná a srozumitelná každé skupině čtenářů a nebude mít s vědeckou činností nic společného.⁵²

⁵¹ *Особенности перевода научно-популярных текстов* [online]. 3 [cit. dne 20.3.2022].
Dostupné z: https://upload.pgu.ru/iblock/827/Pages-from-CH-3_-_115-ekz._28.pdf

⁵² Tamtéž

3. PŘEKLAD TEXTU

Kapitola 7⁵³ PSI-PSYCHOTERAPEUTI

Mnoho lidí o psychoterapeutech stále pochybuje. A kdo je tedy psychoterapeut? Jedná se o specialistu, který se zabývá diagnostikou a léčbou určitých mentálních a psychických poruch. Je možné, aby pes, jehož úroveň inteligence je podle odborníků mnohem nižší než u člověka, pomáhal léčit lidské psychické poruchy? Ukazuje se, že je. Způsobů, jak ovlivnit lidskou psychiku není tolik, ale jak se během léčby ukazuje, jsou dostatečně účinné. Když mluvíme o psychoterapii, mělo by být zřejmé, že poruchy u některých lidí jsou velmi často tak závažné, že jejich rozumové jednání je silně potlačeno. V tomto případě je nemocný člověk a zvíře na stejné vývojové úrovni. Zdůrazňuji, že to není dáno tím, že zvíře disponuje ojedinělými schopnostmi, ale tím, že je člověk ve větší či menší míře ztrácí.

Opět bychom to měli vysvětlit tak, že pes sám o sobě, bohužel, nemůže nikoho vyléčit. Hraje pouze roli pomocníka v obtížné práci lékaře s pacientem. Nemyslete si, že vpuštěním psa na oddělení pro duševně nemocné zaručíme jejich rychlejší uzdravení. Vůbec to tak být nemusí. Dokonce v opačném případě může být efekt zcela nepředvídatelný, mnohdy negativní. Pozoruhodným příkladem je reakce člověka na psa, kterého v dětství kouslo štěně. Chápe, že v konkrétním okamžiku, v dané situaci se nemá čeho bát, ale je to jen rozumová aktivita u lidí s postižením, zpravidla silně narušená. Podvědomí, rodově podmíněné reflexy, dětské vzpomínky a tak dále, to vše vychází na povrch a projevuje se prostřednictvím jeho reakcí. Jakmile tedy pes vstoupí do místnosti, člověk skočí na skříň. V takových případech je nutné být velmi pozorný a opatrný, je vhodné dobře znát anamnézu pacienta a mít představu o jeho životě před projevem poruchy.

Jak tedy pes léčí? Podle mého názoru, je všem jasné, že při navazování kontaktů mezi lidmi je velmi důležitá úroveň rozvoje mezi komunikačními partnery. To se týká jak fyziologického věku (jak je člověk starý), tak i mentálního. Jde tedy o určitou charakteristiku toho, jak má daný člověk rozvítené myšlenkové procesy. Koneckonců se často říká, že to bylo dětinské. Přesněji se jedná o situaci, kdy je intelektuální věk z nějakého důvodu nižší než fyziologický. Při přijímání do práce, do školy nebo na vysokou školu se provádí řada dotazníků, pohovorů a průzkumů, aby se zjistil uchazečův intelektuální věk. Pokud jste ještě po mentální stránce příliš „mladí“, pak jste posláni „dospět“ na přípravné kurzy, do knihovny nebo na doučování. Zde je jednoduchý příklad toho, co se stane, pokud se mentální úroveň komunikačních partnerů neshodují. Takových příkladů je spousta a myslím si, že každý si vzpomene na pár podobných případů ve svém životě. No, a pokud jste ze zkoušky dostali jedničku a na pohovoru jste odpověděli na všechny otázky, potvrdili jste tedy, že váš vývoj je docela harmonický a neexistuje žádný nesoulad mezi mentálními a fyzickými parametry. Pak vás rádi přijmou

⁵³ Vlastní text

do práce nebo na školu. Docházíme tedy k závěru, že mentální schopnosti v komunikaci mezi lidmi jsou velmi důležité a často určují, jakým směrem se budou dále orientovat.

V předchozím odstavci jsme zkoumali situaci z pohledu zralejšího člověka a zjistili jsme, že ji lze vyjádřit zcela jednoduše: „Pokud je konkrétní člověk hloupější než já, pak se s ním nebudu bavit.“ A co si myslí ten „hloupější“? Upřímně řečeno, toto slovo příliš neuznávám, protože ve skutečnosti neexistují chytrí a hloupí lidé, existují pouze osoby, které se vyvíjejí harmonicky nebo s určitými odchylkami. Hloupější člověk si nic nemyslí. Komunikace s druhými lidmi je pro něj velmi nepříjemná. Uvědomuje si, že něčemu nerozumí a nedokáže pochopit podstatu problému. Pravděpodobně se to nebude líbit nikomu. Naopak, takové situace velmi často naznačují uzavřenost jednotlivých lidí, jejich ponoření do sebe a svých záležitostí. Jednoduše odmítají kontakt s někým jen proto, aby se necítili nepříjemně. To je jeden z důvodů, proč těžce duševně nemocní často nekontaktují lékaře. V mnoha případech je dokonce obtížné s nimi mluvit, protože jakákoliv slova lékaře nejsou pochopena. A pokud pacient na nějaký výrok doktora zvedne oči nebo dokonce něco řekne, pak je to pro lékaře obrovský úspěch.

V takových případech pomáhají lékaři psi. Zvíře představuje pro pacienta objekt, který na první pohled nemá s léčbou nic společného. Je to pro něj velké plus. A za druhé je to bytost, která se nikdy nedostane do hlubin vědomí, nesnaží se odhalit nějakou duševní patologii, a tím vyvolat agresii. Je to prostě bytost. Právě se zvířetem může pacient navázat kontakt. A pak se aktivují určité mentální procesy, které umožňují člověku začít komunikovat s ostatními. Tato metoda samozřejmě nefunguje ve všech případech. Upřímně řečeno, je to spíše výjimka z pravidel než samotné pravidlo. Fakt je fakt. Zatímco v Rusku takové možnosti v oblasti medicíny ještě neexistují, v zahraničí už zkušenosti jsou. Podobné experimenty byly provedeny již mnohokrát. Koneckonců, pokud lékaři vrátí radost ze života a komunikaci i jednomu člověku ze sta těžce nemocných, bude to ohromný úspěch. Zejména proto, že duševní onemocnění jak průběhem, léčbou, tak i svými projevy jsou považovány za jedny z nejtěžších.

Další okolností, která brání v navazování kontaktu mezi lékařem a pacientem je fakt, že většinu duševních onemocnění doprovází i poruchy řeči. Ukazuje se, že pacient a lékař mluví jinými jazyky. Ve skutečnosti pacient myslí velmi obrazně. Stejně jako v japonštině znamená každý hieroglyf určité slovo, tak i pro pacienta znamená jeden předmět jednu asociaci. Nepochopení je velmi častý jev v psychiatrii. Pacient se pravděpodobně snaží lékaři něco vysvětlit pomocí gest, která jsou mnohdy tak složitá a individuální, že je lékař jednoduše není schopen rozšifrovat. Pes může být chytřejší než lékař a dokáže vnímat pacienta citlivěji. Komunikace zvířat je velmi prostá a nekomplikovaná. Hlavní roli v ní hrají gesta, mimika a řeč těla. Chybí jim pouze jedna schopnost a to mluvit. Nepotřebují ani rozumět slovům, slyší intonace. Proto je pro pacienta mnohem jednodušší a příjemnější komunikovat se psy. A bude se to snažit dělat znovu a znovu. S příznivým stavem okolností je možné u takových pacientů částečně obnovit funkce řeči.

Dodatečný efekt během léčby může mít i neočekávaný dopad. Představte si pacienta, který se opakovaně vydává za lékařem, avšak pro něj je to stále poprvé. Doktor se už několik měsíců snaží dostat až do hlubin jeho vědomí, ale člověk je uzavřen, všechno kolem něj se mu zdá šedé a obyčejné. Zná především jen zdi, světlo a přírodu, kterou vidí z okna. Kdysi byl život natolik zřejmý, že si z něj i něco pamatuje, ale teď je černobílý. A najednou je pes v ordinaci. Chlupatý přítel vrtí ocasem, přichází z rohu, pomalu se přibližuje a prostřednictvím svého studeného a mokrého nosu se dotýká pacientových

kolen. Pacient je dojatý, v takové situaci nezůstává lhostejný, vždyť dříve měl také psa a téměř stejného. Právě v tuto chvíli doktor uslyší pacientova slova, která však nejsou určena jemu, ale psovi. Je to řeč, jistý znak racionální činnosti.

Vyozorovali jsme nejzávažnější stupeň psychických poruch, kdy člověk nemůže žít mezi jinými lidmi, a proto musí být umístěn na psychiatrickou kliniku. Existují však i méně závažné případy, někdy i ty nejobyčejnější. Lidé mají mnohdy špatné zkušenosti se zdravotním střediskem, na lékaře mají smutné vzpomínky a na psychoterapeuta chtějí raději zapomenout. „Nejsem přeci blázen?!“, kdo si nepoložil tuto otázku, když seděl před ordinací psychiatra. Ve skutečnosti není tato situace výjimečná. Psychické funkce člověka jsou jen mírně narušeny a je připraven se zlobit na celý svět jen proto, že byl poslán k lékaři. Sebeúcta takového člověka prudce klesá, což následně může značně ovlivnit jeho život. A když se najednou v ordinaci objeví pes, může se situace zcela změnit. Pro pacienta je to tak neobvyklé, že zapomene na všechny své negativní emoce a lékař se najednou pro něj mění z adepta světového zla na dobrého doktora. Doma takový člověk neřekne, že navštívil psychiatra, který si do dokumentace zapsal nějakou nepříliš příjemnou věc, ale naopak, že dnes na klinice potkal psa. Dokonce přímo v ordinaci lékaře.

Práce pediatra s dětmi je velmi složitá. Je těžké každý den vidět utrpení malých pacientů, snažit se jim všem pomoc najednou, dělat jim radost z jejich uzdravování a uvědomit si, že nemáte čas věnovat se všem. Koneckonců, ne každé dítě dobrovolně řekne lékaři, co ho bolí.

Ve většině případů se celý život bojí bílých plášťů. Nedokážou si představit, že tento člověk může být laskavý. Ví jen to, že dává injekce a vrtá zuby. A najednou je tu pes. Velký, chlupatý s nekonečně laskavými očima a také ve „speciálním“ plášti. To už je pro dítě zajímavé. Zdá se, že obraz lékaře, který dělá nějaký úkon, ustupuje do pozadí. Dítě se na něho ani nepodívá. Přeci jen existuje mnohem zajímavější objekt – pes. A pokud doktor způsobí bolest, pak pes dítě určitě polituje, projeví pozornost a vyjádří svou lítost. Ale hlavní je, že lékař se v očích dítěte stává dobrým člověkem, vždyť je to majitel tak velkého, milého, laskavého a krásného psa. Nemůže být prostě špatný. Věřte, že vaše dítě z návštěvy okresní polikliniky nedostane prakticky žádné psychické trauma. To už v zahraničí bylo perfektně pochopeno a doufám, že se to brzy pochopí i v Rusku.

Bohužel v lidském životě jsou i závažnější případy. Smutným zařízením je hospic. Zde jsou lidé odsouzeni k posledním dnům svého života. Vědí, že jsou nemocní a tento fakt je tíží na duši. Není tu už žádná radost, pacienti jsou smutní a jejich hlavním cílem je neplakat. Někdy je ke zmírnění stavu u takových lidí nutná přítomnost živého tvora, se kterým by pacient mohl mluvit, vyprávět si o životě, o svém smutku a o někdejších radostech. Zkušený lékař nemůže každému pacientovi věnovat mnoho času, takže takoví lidé ho tráví většinou o samotě. A to je to nejhorší. Pacienti zpravidla nechtějí spolu komunikovat, protože si myslí, že je jednodušší snášet smutek sám, než zatěžovat svou přítomností někoho jiného. Proto je pes ideálním společníkem. Je veselý, zdravý, vždy mu můžete povyprávět o tom, co se vám zdálo, mluvit o čemkoliv a bude vám o trochu lépe. Téma je velmi obtížné, proto se už nad ním nebudeme pozastavovat.

Psychologie a psychoterapie však nejsou jen odborná pomoc, je to také každodenní život. Psychologové jsou zaměstnaní téměř ve všech podnikcích, na všech vysokých školách, ve

školách a školách. Jelikož mluvíme o národním vzdělání, povím vám o jednom velmi zajímavém experimentu, který provedli čeští učitelé a psychologové. Základní myšlenka tohoto pokusu je velmi jednoduchá. Bylo uskutečněno společné vzdělávání dětí a psů v nejnižších třídách na škole. Ovšem „vzdělávání“ lze jen obrazně nazvat vzděláváním samotným. Rozhodně neskládali čísla a neučili se násobilku. Přítomnost psů stačila na to, aby se kognitivní aktivita studentů prudce zvýšila. Samozřejmě psychologie dětí v nejnižších třídách českých škol se velmi liší od té ruské, ale lze doufat, že se i v Rusku tato metoda osvědčí jako výborná.

Kapitola 8

DEJ SI POZOR NA JAZYK!

Tento výraz často slyšíte po neúspěšném vyjádření. Ale stojí za zvážení, zdali je to tak vždy. Podíváme se na to, proč vůbec zvíře potřebuje jazyk. Věřte, že tento orgán plní velmi mnoho funkcí. Obzvláště důležitá je také jeho dokonalá struktura. Pokud jde o takového ukazatele, jako je počet svalových vláken na jednotku povrchu, nachází se lidský jazyk pravděpodobně na třetím místě. Člověk má na prvním místě ruce a na druhém obličej. U psů je situace poněkud odlišná, protože jejich končetiny nemohou vykonávat žádnou práci související s uchopováním a držením předmětů, prováděním jakýchkoli přesných a pečlivých činností. Jsou určeny pouze k pohybu. Proto je jazyk druhým nejdůležitějším orgánem. Důležitost jazyka dokazuje i fakt, že pro jeho zásobování nervovými vlákny je určen celý speciální nerv.

Jaké funkce jazyka jsou známe? Za prvé je to chuťový analyzátor „oznamující“ kvalitu jídla a jeho mechanickou strukturu. Za druhé je to svalový orgán, který umožňuje polykání. U kořene jazyka se nachází receptory. Tyto receptory spouští kaskádu svalových kontrakcí, což vede k postupnému vzniku série relaxací a kontrakcí svalových stěn jícnu neboli k peristaltickému pohybu, bez kterého je polykání jednoduše nemožné.

Existuje však ještě jedna funkce, která je zvláště výrazná u psů. Jedná se o antiseptickou funkci, která spočívá v tom, že sliny mnoha zvířat, a zejména psů, obsahují velké množství různých enzymů. Jsou to především amylázy (enzymy rozkládající sacharidy) a lysozym (látka způsobující smrt bakteriálních buněk). V Rusku se říká „Uzdravuje se jako pes“. Toto rčení vzniklo z nějakého důvodu. Obsah enzymů v psích slinách je tak vysoký, že pokud se to dá takto vyjádřit, dotyk jazyka zlikviduje prakticky všechny známé mikroorganismy.

Jak to funguje? Možná mnozí usoudí, že je to zcela irrelevantní. Budu oponovat. Koneckonců čtete příbalový leták léku. Slova typu „nesteroidní protizánětlivý lék“ vám nic neříká, ale někde se vám to může hodit. Začneme tedy tím, jaký je mechanismus působení lysozymu a vysvětlíme si, co je to enzym. Enzym je sloučenina, která je schopná něco rozštěpit. To znamená, že lysozym něco rozkládá. U bakterií je nejdůležitější obal. Všechny síly lysozymu se ho snaží zničit. Dělá díry do buněčné stěny bakterií, čili je děruje. V důsledku toho začne do buňky pronikat voda, které je dost ve slinách. Buňka postupně bobtná a potom, když je dosažena hranice odolnosti buněčné stěny, praskne. Tímto způsobem je zničena většina bakterií obsažených v nedostatečně umytých potravinách. Bakterie jsou bohužel úplně všude. Proto se například rány a jiné škrábance hojí tak dlouho. A co dělá pes po každé procházce? Olizuje si tlapky. Nejen, že je mechanicky zbavuje nečistot, ale také si olizuje mikro rány. V čistotě by vaši domácí mazlíčci byli o sto bodů napřed. To je zvláště patrné v zimě, kdy nejmenší částičky ledu způsobují našim mazlíčkům značné újmy. Proto se rány velmi rychle hojí.

Schopnost objevit poranění spočívá jinde. Ránu na prstu si můžeme olízt sami, ale zkuste ji najít v husté srsti vašeho labradora. On přesně ví, kde je, pravidelně kontroluje její stav, i když se už začala hojit a vůbec nebolí. Na to je překvapivě citlivý psí čich. „No dobře, čich“, řekne někdo nevěřičně. Jestli mě bude něco bolet nebo se někde objeví rána, vždy budu přesně vědět, kde to je. Ano, je to tak, ale zjistíte jednoduše, kde je váš pes poraněn? Myslím, že ne. Psi to zvládnou bez sebemenších obtíží. Úžasná schopnost psů detekovat a zahojit rány byla lidmi dávno zpozorována. I ve starověké Číně byla zvířata pouštěna k zraněným, aby jim pomohla se vyléčit. Rány se hojili mnohem rychleji. Pokud tedy máte nějaké rány, váš mazlíček je bez práce najde a bude je léčit.

Neodhánějte ho, chce vám jen pomoci. A pokud vás znepokojuje jeho hygiena, tak vás mohu ujistit, že bakterie v ústní dutině psů prostě nepřežijí. Dokazuje to i skutečnost, že se u psů velmi vzácně vyskytují kazy a další zubní onemocnění. Téměř všechny jsou způsobeny bakteriemi.

Mimochodem, lysozym se nachází ve slinách všech savců. Dokonce i u nás lidí. Pokud tedy chcete urychlit hojení svých ran a psi nejsou nikde poblíž, poraďte si tedy sami a olízejte si své poranění.

Kupodivu nejvyšší obsah lysozymu se nachází především v psích slzách, ale také ve slinách. Jejich účelem je chránit oči před bakteriemi ze vzduchu, které se do nich ve velké míře dostávají při rychlém pohybu psa v otevřených prostorech.

Bohužel psí enzym je proti virovým onemocněním zcela bezmocný. Viry nemají tak křehký obal jako bakterie, takže překonají tuto enzymatickou bariéru prakticky bez problému.

Vzhledem k tomu, že psi tak přesně lokalizují ránu nebo škrábnutí, byla předložena hypotéza, že na základě čichu mohou naši mazlíčci také odhalit nádor. Koneckonců, jak určili vědci, uvolňuje konkrétní látky. Tato hypotéza však nikdy nebyla na takové úrovni, aby se stala teorií. Většina experimentů v této oblasti byla zcela neúspěšná.

Ale i přesto zůstávají psi našimi prvními pomocníky v boji za zdraví. Pamatujte, že dokud je váš pes naživu, vždy se vám bude snažit pomoci. Buďte mu za to vděční.

Kapitola 9

PSÍ SRST

V poslední době se velmi rozšířily pásy ze psí srsti. Jsou vychvalovány jak v reklamách, tak v novinách. Říká se, že tento zázračný prostředek pomáhá téměř na všechna onemocnění pohybového ústrojí. Vzhledem k těmto „účinkům“ se jich na trhu objevuje velké množství. To však není dobré. Další znepokojující okolností je fakt, že ve stejných novinách bylo mnoho poznámek o tom, že se vyskytly případy šarlatánství související s prodejem falešných pásů. Často takové produkty obsahují všechno ostatní, jen ne psí chlupy. Na tento výrobek má patent pouze jedna firma a prodávat ho mohou jen její obchodní zástupci. Výrobek musí být opatřen příslušným označením, symbolem výrobce a certifikátem. Jestli minimálně jeden z těchto tří komponentů chybí, pak byste měli vědět, že jste se setkali s padělkem. Falešný pás vám v zásadě nemůže ublížit, protože jeho léčebný účinek je velmi jednoduchý a neovlivňuje funkčnost životně důležitých orgánů.

Ve skutečnosti se jedná o výrobek různých délek (existují různé velikosti), který pokrývá bederní oblast zad. Předpokládanou vnitřní výplní jsou psí chlupy, získané metodou trimování neboli ručním vytrháváním či vyčesáváním odumřelé srsti. Je jasné, že se psí chlupy získávají převážně u dlouhosrstých plemen nebo ještě lépe u těch, kteří jsou vybaveni hustou podsadou.

Takový „lék“ má velmi prosté účinky. Podobně, jako vás kožich ochrání před zimní vánicí a metelicí, tak tento pás ochrání vaše bedra před průvanem a jinými nepříznivými vlivy. To znamená, že pás může být vyroben nejen ze psích chlupů, ale také ze srsti jakýchkoli jiných domácích nebo divokých zvířat. Dále se podrobněji zastavíme u některých nemocí, u kterých je použití zázračného pásu možné, a zjistíme, že u většiny z nich jsou příčinou jejich projevů zánětlivé procesy. A zahřátí je nejdůležitější. Do místa, kde je zánět, proudí větší množství krve, což má za následek postupné vymizení příznaků nebo alespoň jejich utlumení. Na rozdíl od boje proti alergiím, známých domácí léčbě, zahřátí nevede k odstranění příznaků onemocnění, ale působí na její příčiny. Lze tedy doufat, že pokud použití pásu nepomůže k uzdravení, tak alespoň k zastavení vývoje nemoci, což je také velmi důležité.

Je třeba připomenout, že v bederní oblasti se nachází důležité orgány, jako jsou ledviny a některé prvky reprodukčního systému. I na ně bude mít pás velký vliv, i když ne zcela přímý.

Další výhodou pásu je jeho elastický a odolný materiál s výraznou pružností. Tedy kromě zahřívání také napomáhá ke správnému držení těla a zabraňuje následkům nešikovných prudkých pohybů.

Pokusme se obsáhnout spektrum nemocí, se kterými by nám pás mohl pomoci.

Radikulitida

Jedná se o onemocnění kořenů míšních nervů. Rozlišuje se primární a sekundární radikulitida. Primární je způsobena infekcemi (jako je chřipka, angína, revmatismus, tyfus) a poraněním samotných nervových kořenů. Sekundární radikulitida je častější, její příčinou mohou být metabolické poruchy, vertebrogenní poruchy (usazování solí, posun obratlů, vrozená vývojová vada obratlů), nádory kořenů nebo míšních obalů, onemocnění chrupavek lokalizované mezi obratli, u žen to je zánětlivý proces děložních přívěsků. Vznik radikulitidy způsobuje nachlazení, úraz, namáhavá těžká práce a nešikovné, prudké pohyby. Nejčastěji radikulitida vzniká v lumbosakrální části páteře, méně často v krční části a velmi vzácně v hrudní části. Podle průběhu se rozlišuje akutní radikulitida, zpravidla primární a chronická, sekundární, průběh s častými exacerbacemi. Onemocnění se často projevuje extrémně silnou bolestí v zádočných svalech, která zasahuje do svalů paží a noh a zhoršuje se mechanickým natahováním kořenů, např. při natahování nohy v kolenním kloubu, ohýbání hlavy, při kašli, narovnání krku, při narušení citlivosti, při poruchách hybnosti. Kvůli bolesti je pohyb omezený, pacienti vyhledávají polohy, ve kterých je bolest minimální. Do zánětlivých procesů se zpravidla zapojují oba kořeny, zadní smyslový kořen obvykle trpí více, v důsledku čehož může dojít ke ztrátě citlivosti kožní oblasti, kterou inervuje. Aby se zabránilo zhoršení chronické radikulitidy, je nutné se vyhnout nachlazení a těžké fyzické práci.

Revmatismus

Revmatismus je infekční onemocnění postihující především pojivovou tkáň. Vzhledem k tomu, že se pojivová tkáň v určité míře nachází ve složení všech vnitřních orgánů, jsou různé projevy revmatismu zcela přirozené. Do nedávna byli revmatismus a artritida považovány za kloubní onemocnění. Nyní se řadí do zvláštní skupiny chorob. Revmatismus je onemocnění převážně obyvatel středních zeměpisných šířek. Velký vliv na vznik infekční nemoci má prochlazení organismu a neustálý pobyt ve vlhkých podmínkách. Největší počet onemocnění se objevuje v období mezi podzimem a zimou. Pro zlepšení revmatismu se doporučuje pobývat v přiměřené teplotě, která má dobrý vliv na zánětlivá místa pojivové tkáně.

Neuritida

Je zánětlivé onemocnění periferních nervů, které vzniká vlivem infekce, intoxikace, úrazem, nadměrnou zátěží svalů inervovaných daným nervem nebo přepracováním. Při neuritidě je narušena vodivost postiženého nervu, v souvislosti s tím se objevuje slabost a ochrnutí svalů inervovaných postiženým nervem, poruchy citlivosti. Léčba musí být směřována na příčinu neuritidy a také na odstranění symptomů (klid, teplo, léky proti bolesti).

Nefritida

Jedná se o zánětlivé onemocnění ledvin, které je charakteristické lézí ledvinových glomerulů. Příčinou nefritidy je nejčastěji akutní infekční onemocnění způsobené streptokokem. Existuje mnoho různých druhů nefritidy, jejichž léčba je velmi specifická a spočívá v doporučení lékaře pacientovi pobývat ve vysokých teplotách.

Podle mého názoru se mnou budou čtenáři souhlasit, že pozitivní účinky pásu jsou zde nepopíratelně prokázány. Prohřátí je potřebné prakticky všude. Není třeba vás dále zatěžovat popisy závažných onemocnění, zejména proto, že informace o nich můžete snadno najít v jakékoli lékařské příručce. Vyjmenuji jen ty nemoci, u kterých vám pás ze psích chlupů zajistí úlevu.

Samozřejmě nelze zapomenout na onemocnění způsobené prochlazením, jako je osteochondróza, pyelonefritida, prostatitida a další poruchy urogenitálního systému, skřípnutí nervů. Je možná léčba a prevence proti urolitiáze a ženským zánětlivým procesům. Tento „preparát“ je vhodné použít také při práci v chladných a vlhkých podmínkách, v průvanu, při aktivním sportu, rybaření a lovu. Obecně platí, že v životě může nastat mnoho situací, kdy si při nasazení zázračného pásu vzpomeneme na naše mazlíčky a v duchu jim děkujeme.

Kapitola 10

JAK CHRÁNIT SEBE I PSA

Bezpečnostním opatřením se myslí ty vlastnosti předmětu nebo objektu, které je třeba vzít v úvahu při komunikaci se zvířaty a tím předejít nějakému nebezpečí. Už z této definice vyplývá, že objekt, v našem případě pes, je pro člověka potenciálně nebezpečný. Je tomu skutečně tak. V tomto případě není nebezpečí tak silně pocíťováno jako při kontaktu s divokými zvířaty, ale je reálné. Existuje mnoho důvodů, proč je pes pro člověka stále nebezpečný, i přesto, že byl před mnoha tisíci lety domestikován. Za prvé je pes přirozený predátor. Co se týká vlka, málokdo o něm řekne, že je to predátor z řádu psovitých, žije na různých místech, loví apod. V podstatě můžete slyšet jen děsivé příběhy o krutosti a krvežíznivosti těchto nemilosrdných zvířat. Dále pak můžeme slyšet zážitky vypravěče o jeho setkání s vlky. Ach, jak se tehdy bál! Oči zvířete se třpytily ve tmě, ze špičáků kapaly sliny a on slyšel jen jejich dýchání. Často jsou tyto příběhy příkrášleny různými hrdinskými detaily. Vlci ve skutečnosti téměř nikdy nezaútočí na člověka. I přes to jsou ale vynikajícími lovci. Přesněji to jsou predátoři žijící ve smečce. Současní vlci a současní psi měli v dávné minulosti jednoho společného předka, ale domestikovaný byl pouze pes. Kdyby nebylo člověka, nedošlo by k divergenci (tj. odchylka rysů u blízce příbuzných druhů) vlka a psa. Mimochodem, rodový název těchto dvou druhů je stejný. V přírodě predátoři získávají lovecké schopnosti prostřednictvím her jak s dospělými zvířaty, tak i se svými vrstevníky. A jaké psí hry znáte vy? Nemluvím o přinášení klacků, které hodí majitel, i když je to názorný příklad loveckého chování. Mluvím o těch hrách, které občas vidíme, když potkáme dva psy. Samozřejmě je to běh o závod a hravé souboje. Přitom každý ze soupeřů kouše toho druhého, jen stisk zubů je v tomto případě mnohem slabší než při skutečné rvačce. V současné době si ale pes nemá s kým hrát. Energie, která se při takových hrách v zápalu boje uvolňuje, se najednou hromadí ve psovi. Když se pak jeden člen rodiny rozhodne si s ním pohrát, je to skvělé. Jak dlouho na to čekal. Nepochybně se v této hře veškerá nahromaděná energie ihned uvolní. V zápalu nevinné hry, například o hadr nebo jinou hračku, si pes nemusí uvědomit, že má majitelovu ruku v tlamě. Majitel bude samozřejmě velmi rozrušen a začne ihned jednat.

Existuje ještě jedna okolnost. To, co pes považuje za přátelské, může u člověka znamenat vážné zranění. Jednoduše řečeno, hrající si pes nevidí rozdíl mezi vámi a tím psem, kterého jste potkali na ulici. Lidé mají ovšem mnohem nižší práh bolesti než psi a každý má o silné bolesti jiné představy. Ukáže se, že vás pes jen trochu kousl a vy už mu přisuzujete problematický charakter a nemyslitelnou agresivitu.

Za druhé má každý pes jiný temperament. Lidé se dělí podle temperamentu na cholerika, flegmatika, sangvinika a melancholika. Ve starověkém Řecku to zavedl lékař Galénos. Ukázalo se, že takové rozdíly v temperamentu nejsou pouze u lidí. Tento jev se vyskytuje i u zvířat a projevuje se u nich v těch nejbizarnějších podobách. Čím je podmíněn tento fakt, že jednoho člověka řadíme k flegmatikům a druhého k melancholikům? To závisí na procesech excitace a inhibice v centrálním nervovém systému. Jak je známo, vzrušení vede k nějakému aktivnímu jednání, k vyjadřování emocí všemi možnými i nemožnými způsoby, k aktivní mimice a gestům. A inhibice nervových procesů určuje klidový stav, který pomáhá přežít stresové situace, nepříjemnosti atd. Ale to není hlavní. Nedokážeme si představit člověka nebo zvíře, jehož duševní činnost je charakterizována pouze procesem excitace nebo jednou inhibicí. Jak ukázal ruský fyziolog I. P. Pavlov, je důležité vzít v úvahu poměr těchto procesů v těle s vědomím, že v daném okamžiku může převládat excitace nad inhibicí a naopak. Pro člověka je velmi často obtížné ovládat své emoce. To vyžaduje speciální trénink. Mnoho lidí o to usiluje a vynakládá

velké množství energie, aby dosáhli svého cíle. Každý má samozřejmě minimálně dvě desítky důvodů, kterými to vysvětlí. Pes ale takové argumenty nemá a ani mít nemůže. Jednoduše nechápe, proč je nutné se ovládat (nebo spíše své tlapky). A jak už bylo zmíněno výše, naši domácí mazlíčci mají spousty energie, včetně té psychické. Proto je třeba pamatovat na to, že pokud si se psem začnete hrát, nemůžete očekávat, že když se vy unavíte, on se uklidní. Toho jsou schopni pouze ti nejchytřejší, vyrovnaní a poslušní psi.

Třetím bodem je zdravotní stav majitele. Již jsme mluvili o tom, že psi mohou mít blahodárny vliv na naše zdraví. Mohou vyléčit i hypertenzi, pomoci s dalšími kardiovaskulárními chorobami, pomáhají při alergii a připravují nás na setkání s virovými a bakteriálními infekcemi a mnoho dalšího. Je nutno si ale zapamatovat, že všechno má své meze!

Alergie

Samozřejmě jen málokdo může říct, že v životě neviděl psa. Každý člověk se s nimi mnohokrát setkal, a i když doma nikdy psa neměl, tak ví, jaký má ke psům vztah. Pokud máte alergii, tak se projeví už při druhém pokusu pohladit si chlupatého kamaráda. To znamená, že každý, kdo si domů přinese štěně, by se měl zamyslet nad celým svým životem a popřemýšlet o tom, zda po setkání se psy neměl nějaké nepříjemné pocity. Alergie se může projevovat v mnoha různých formách. Jedná se o vyrážku na dlaních, svědění kůže a mnoho dalšího, ale nejvčetnějšími společníky tohoto onemocnění jsou hojně slzení, ucpaný nos a bolest v krku. Pokud se tyto příznaky objeví, měli byste okamžitě běžet do lékárny a koupit si antihistaminika. Mělo by to pomoci. Neměli byste však předpokládat, že užitím tabletky budete moci normálně se psem žít v bytě. Bohužel to za žádných okolností nebude možné. Alergii nelze ničím vyléčit a zázračné léky v podstatě jen zmírní příznaky. Vzhledem k tomu, že následky alergických onemocnění mohou být velmi různé, někdy až extrémně závažné, budete se muset psa v domácnosti vzdát.

Nemyslete jen na sebe. Kolem vás jsou i další lidé. Alergen neboli psí chlupy jsou všudypřítomné, a i když pes žije pouze ve vašem pokoji a vaši rodiče ve druhém, je naivní si myslet, že je to neomezí. Dokonce i vaše oblečení, ve kterém chodíte se psem na procházku, u alergiků způsobí takovou reakci, jako byste měli srst a chodili po čtyřech.

Je třeba si také uvědomit, že pro vznik příznaků alergie je nutná určitá koncentrace alergenu ve vzduchu. Pes, který k vám přiběhne na ulici, na vás nemusí vždy působit špatně, ale v domácích podmínkách je to něco jiného. Tam je koncentrace chlupů mnohem vyšší. Pokud nevěříte, zeptejte se pejskařů, jaký je výsledek použití vysavače v jejich bytě? „Chlupy jsou všude!“, říkají znepokojeně. A skutečně, tento vetřelec se dostane úplně všude. Nejjednodušším způsobem jak zjistit, zda se u vás alergie projeví či nikoliv, je jít k sousedům, přátelům či známým, kteří mají psy. Navštivte je dvakrát nebo třikrát s intervalem okolo půl měsíce. Pokud bude u vás všechno v pořádku, klidně si psa pořídte. Pokud ne, počkejte. Každý pes nemusí způsobovat alergii. Můžete to být právě vy, u koho se projeví alergie na hladkosrsté nebo dlouhosrsté psy, na bulteriéry nebo

puďly. Tato nemoc je velmi podivn, nejsou známy vřechny její formy a projevy. Proto je nejlepší jít ke člověku, od kterého si budete řtěně pořizovat. Ten vás nikdy neoklame. Takže opakuj, pokud se alergie projeví u vás nebo někoho z vaří rodiny, pak psa mít nemůžete!

Dalřím bodem jsou bakteriální a virov infekce. V současné modern veterinární medicíně není mnoho onemocnění psů, která jsou přenosn na člověka, ale i tak jsme zaznamenali, že v lékárnách je k dispozici velké množství leků pro léčbu domácích mazlcků. Představte si situaci, kdy jste chtěli naočkovat svého psa proti různm nemocem, přiřli jste do obchodu a najednou. Oči hledají, přpravky leží ve vitríně, složení nejde prečíst a prodavač uř lt: „Tohle určt potřebujete, tohle také, ale paní Novkov z ptého patra (obvykle se to sděluje duvrnm řepotem) si bere balíčky a říká, že to sama pouřzv. A mohu vás ujistit, že spoustu věcí, které vám byly prodavačem doporučeny a vy je zaplatíte u pokladny, jsou zcela zbytečné. Dm vm radu, nejprve navřtvte veterináře a poradte se s nm. Alespoň si později nebudete mít co vyčítat. A nemyslete si, že čím více veterinářů navřtvte, tm více informací o očkovan získáte. Jednoduře budete zmaten, protože na různých klinikách lékaři pracují s různými léky od různých výrobců, proto je nejlepší věřit jednomu lékaři.

Pamatuj, že existuje řada očkovacích programů. Pokud byla injekce podána ve trech měsících, musí se znovu podat po dalřch řesti a toto očkovan by mělo být kařdoročn obnovováno. Vřechna očkovan se zpravidla provádějí přmo na veterinární klinice. Ochránit psa pred nemocemi je velmi složit vc. V jeho tváři (tedy v tlamičce) vidíte hračku pro dt, domácího lékaře a ochránce. Jeho zdrav je vaře zdrav a na sobě byste neměli řetřit penězi. Takže se vraťme k očkovan. Jakmile přijdete na konzultaci k lékaři, neváhejte si zapsat názvy leků a dobu, kdy je nutno aplikovat tu ři onu vakcinaci. Ničemu to neuřkod.

Tomuto odstavci by měly věnovat velkou pozornost predvřím babičky, které si vybírají psa pouze podle vzhledu. Totéž platí i pro nákup na trzích. Nní známo, kde řil vř vořřek do té doby, než se dostal k vám do dobrých rukou. I když vás bude duchodkyn jako vy přsvdčovat, že řtěnta jsou čistotn, řij v teple, ale nemá je čím krmit, a proto je musí prodat, tak se nenechte zmást. Je velmi dležit koupit si zdravého jedince. Postarejte se o něj. Jděte k veterináři na kompletn vyřetření. Utratte za to sice jeden svůj duchod, i tak máte dalř tři ukryt na tajnm mst. Nebudte lakom. Mimochodem, na solidních veterinárních klinikách je majitelům psů vystaven očkovací přukaz, kde jsou zapsána vřechna proveden očkovan. U čistokrevných psů je to nezbytn podmínka pro uřast na výstavách, aby nenakazili ostatní psy. A pro vařeho psa je očkovan také velmi dležit.

Je to nutn, prost nezbytn. V přpad takov nepřjemn situace, kdy si pes splete vřtrnka se sousedem. Může se stát cokoliv. A vy máte doklad s velkm kulatm razítkem. Na vás nemohou být řádně nároky a vy i vř soused budete klidnř.

Dalř část se jedná hypertenze a kardiovaskulárního onemocnění. Pnov hypertoniců a kardiaci! Co vm řekl lékař, když vás naposledy propouřtl z nemocnice? Umírněnost v pohybu je pro vás zsadn. Nní nutn se znepokojovat, roky si vybírají svou daň. Ačkoliv uř se nestanete olympijskm vítězem, tak neberte svm blzkm radost z komunikace s vámi. Pokud vás bolí u srdce, zůstaňte doma. Pes dokonale vycítí vř stav, hlavn podle nálady. A jestli se cítíte uř opravdu řpatn, zavolejte svm znmm. Jsou to preco duchodci jako vy, pochopí to a rád psa vyvenč.

Existuje jeřt řada nemocí, které lze léčit pohybem. Řad se predvřím ke skupině onemocnění pohybového aparátu. Jedná se o nejřůznř zakřiven páteře, skřpnut nervu a posunut obratle. Samozřejmě, že ve stáří je léčba prakticky zbytečn: bolestiv křehk kosti a tvrd chrupavčt vrstvy mezi nimi jsou typick pro nař starř generaci. V niřřm

věku se dá ale ještě mnoho napravit. Člověk je plný síly a vše je pro něj jednodušší. Jsi mladý, nemoc je výsadou stáří. Ale ve skutečnosti tomu tak zdaleka není. Hlavní rozdíl, který je mezi vámi a prarodiči je ten, že oni už prožili většinu svého života a vy máte před sebou ještě dlouhou cestu. Dokud o tom nechcete přemýšlet, tak nepřemýšlejte, ale vezměte mě za slovo!

Pokud si nechcete ublížit, pamatujte na ty rady, které vám dal lékař. Řekněme, že máte skoliózu. Bylo vám jasně řečeno, že nemůžete zvedat těžké věci a dávat si zátěž pouze na záda. Dřepněte si, uchopte a postavte se s rovnými zády. Tak proč roztáčíte svého ovčáka jako vrtuli a berete klacek, který váš vrčící pes drží v zubech?! Dávejte si pozor. Procházejte se, ale pokud vás bolí klouby na nohou, nemusíte dnes chodit hodinu a půl, zkraťte to raději na dvacet pět minut. I tak bude vše v pořádku a vašemu psovi to určitě neublíží. A kdo je po celou dobu vinen? Váš oblíbenec nechápe, čím se provinil, ale naopak vy jste měli být na sebe opatrnější.

Jaké další body je třeba vzít v úvahu, aby vaše spolupráce a společný život se psem byl skutečně oboustranně výhodný a bezpečný?

První vlastnost

Mohu vás ujistit, že ve vašem městě je velmi mnoho lékařů. A kolik canisterapeutů (tedy psů)? Myslím, že desetkrát více. Každý člověk by chtěl mít svého domácího lékaře. Ukázalo se tedy, že za teplého letního večera jdou majitelé se svými lékaři ven. Zatímco ráno jsou procházky jen velmi krátké, protože každý musí jít do práce v jinou dobu, pak večer se ve vašem okolí pohybují davy psů. Když si pořizujete psa, myslíte na to. Chtě nechtě se budete muset s nimi potkat. Často se setkáte se situací, že babička nebo mladá slečna na vysokých podpatcích jde se psem, který je větší nebo silnější než ona. Na otázku: „Proč potřebujete psa, kterého nemůžete kontrolovat?“ zpravidla uslyšíte dvě varianty odpovědi. Za prvé: „Jak jsem mohla vědět, že takhle vyrostete!“ (ta je nejčastěji od babičky). Druhá: „Raději se nepřibližujte, neudržím ho!“ (samozřejmě od dívky). Existují i dobře vycvičení psi, kteří na první pohled poslechnou majitele, ale je jich velmi málo. Ne každá panička má trpělivost na výcvik a ne každého psa lze správně vycvičit. Proto si nedělejte iluze, že pes, kterého vidíte, je svým majitelem ovladatelný a poslušný, ale raději se mu vyhněte. Dokonce i řidiči mají zlaté pravidlo, které často zachraňuje životy: nedívej se na toho před tebou, ale na toho před ním. Buďte proto i vy ve střehu.

V poslední době s tím souvisí stále častější situace, kdy se majitel nemůže zaručit za svého psa a tím vzniká otázka o potřebě náhubku během procházky. Nejen, že pes s náhubkem nemůže kousnout člověka, ale ani se bránit. Proto navrhuji variantu vzít ho na procházku a nechat mu náhubek na krku, pokud jste si jisti, že vás za každé situace poslechnou.

Zdrojem nárůstu mohou být i sousedovi psi. Po pár procházkách budete zpravidla znát všechny psy v okolí i jejich majitele. Proto budete mít představu o tom, který z nich je potenciálně nebezpečný a který ne.

Za zmínku stojí pár slov o kočkách. Mnoho majitelů psů je přesvědčeno, že pouliční kočky jsou nebezpečnější než sousedovi psi. Kočka se může zdát jako malý a bezbranný tvor, ale skutečnost je jiná. Tato čtyřnohá zvířata mají několik vlastností. Kočka rychle běhá. Často přebíhá přes silnici. Na rozdíl od psa se kočka chová jako kořist, velmi rychle se orientuje v prostoru a jejím hlavním cílem je ukrýt se. Na silnici uvidí auto, které se na ni řítí, strom, na který musí vylézt, a sklep, do kterého se může schovat. A pes je lovec dohánějící kořist, nevidí nic jiného než přehající kočku. Proto nepomůže ani majitelovo okřiknutí, ani auta si nevšimne, což končí zpravidla smutně. Kromě toho je pes často mnohem větší než kočka a je velmi pravděpodobné, že ho něco srazí.

Druhá vlastnost

Kočka zahnaná do kouta se stává extrémně agresivní. V tomto případě pes začne často zmatkovat, nechápe, jak se toto malé chvějící se stvoření mohlo najednou proměnit v ohromnou, nafouklou, syčící kouli. Tato vteřina zmatku stačí k tomu, aby kočka vážně zranila vašeho psa, a stopy po drápech zůstanou na tváři vašeho mazlíčka dlouhou dobu. To je nebezpečné ještě z jiného důvodu. Co vidí kočka v momentě, kdy pes zaútočí? Ohromnou tlamu, která se k ní blíží. Jediné místo kde může zasáhnout tlapou s drápy je ze strany na tlamě (prakticky přesně u oka). Následky mohou být strašné.

Třetí vlastnost

Na rozdíl od psů, které venčí majitelé, chodí kočky samy. A to i bez vodítka. To znamená, že jsou zcela nekontrolovatelným a nepředvídatelným objektem.

Nerozmazlujte svého psa. Je to velmi důležité, zvláště když si pořídíte nejen psa, ale i terapeuta, osobitého lékaře pro sebe a své blízké. Jak to ale udělat, abychom takového prospěšného tvora nerozmazlili. Proč ho někdy nenechat ležet na pohovce a nedopřát mu chutný kousek z vašeho talíře v kuchyni? Rodina představuje pro psa smečku, ve které jsou přesně daná pravidla a vztahy mezi jednotlivými členy. Pokud pes není pod jasným vedením, stává se postupně vůdcem této smečky, aniž by narazil na váš odpor. Vy jako majitel pro něho ale nepřestáváte existovat. Jste autorita, krmili jste ho, dávali mu napít, chodili s ním a ochraňovali ho. Ve skutečnosti jste mu nahradili otce i matku. Proto je váš význam jako majitele tak velký. Ukazuje se, že na jedné straně jste svému psovi podřízeni jako vůdci smečky, ale na druhou stranu jste pro něj hlavní autoritou. Tento proces by neměl být vnímán jako nějaký nevděk. Mohu vás ujistit, že lidské pocity, které se často přisuzují našim domácím mazlíčkům, jim nejsou známé. Vše je to zcela přirozené. Ale pokud vůdcovství během let sílí, vaše autorita může slábnout. A jestli k tomu někdy dojde, pes přestane vnímat vaše povely, přestane poslouchat a bude si dělat jen to, co chce. Jediným prostředkem, který tomu zamezí, je vodítko.

Abyste tomu zabránili, musíte si neustále udržovat svou autoritu. Lze to udělat velmi jednoduše. Velte a občas projeďte určitou míru agrese. Pes musí pochopit, že pokud sedí během oběda v kuchyni pod stolem, je to jen proto, že si to majitel přeje. A mohl by ho zahnat na místo. Obecně má rozkazování přibližně stejný efekt. Pes vycítí, že se nad něj povyšujete, a proto neuposlechne vaše příkazy.

Je důležité také pochopit, že pokud se chystáte vychovávat domácího mazlíčka, měli byste to dělat společně. Pokud svému mazlíčkovi vynadáte za to, že se nečekaně objeví v kuchyni a stáhne si z jídelního stolu kousek chleba, zatímco někdo z vaší rodiny mu ve stejné kuchyni dává různé pamlsky, pak o žádném výcviku nemůže být řeč. Vaše autorita se rozplyne před očima, pes přestane vnímat a hlavně brát v potaz vaši nespokojenost a nerespektování povelů. Proto už při koupi štěněte si sami rozhodněte, jestli chcete domácího psa, který leží na gauči a poštekuj se na majitele nebo věrného a respektujícího přítele a pomocníka. Uvědomte si, že pokud jste se rozhodli svého psa rozmazlovat, pak se může stát, že vás váš pes kousne kvůli „jednomu gauči“, což přinese negativní emoce a vy přestanete svému psovi důvěřovat. Canisterapie tedy nepřipadá v úvahu.

Čtvrtá vlastnost

Canisterapie není vhodná pro každého. Existuje mnoho důvodů, proč tomu tak je. Samozřejmě první místo zaujímá elementární (přirozená) nedůvěra. Může to být způsobeno odmítáním tzv. „alternativní medicíny“, tendencí lidí k dražším a „ověřeným“ lékům (no, kdo chce pít obyčejný aspirin, když existuje šumivý?), je nutné vzít také v úvahu ruský patriotismus (jelikož tento směr přišel ze Západu, neměli bychom jej používat). Mezitím mnoho lékařů poznamenává, že je třeba, aby člověk věřil, že léčba bude úspěšná. Takový nedobrovolný experiment byl proveden během bojů ve Vietnamu v polní nemocnici americké armády. Kvůli přerušení dodávek léků, došlo v jedné z nich morfium, což je silný lék proti bolesti. Lidé trpěli bolestmi, dokud jim jeden z lékařů nenabídl, že jim místo léků podá obyčejný moučkový cukr. Účinek byl ohromující. Bolest u většiny pacientů zmizela a oni klidně usnuli. Beznadějný tedy není pacient, jehož úraz je velmi závažný, ale ten, kdo nechce věřit, že se uzdraví.

Druhý důvod je čistě psychologický. Především se to týká těch lidí, které v dětství pokousal pes. Jaké napětí jste prožívali, když jste šli po ulici a uslyšeli v blízkosti psí štěkot. Bolest je pro člověka nejsilnějším stresovým faktorem, a pokud ho někdy něco bolelo, bude se po zbytek svého života snažit vyvarovat i jen náznaku takové situace. To je lidská psychika.

Pátá vlastnost

Loučení s milovaným zvířetem je psychické trauma. Jak ukázalo pozorování, pro staré lidi je obzvláště těžké se rozloučit s přáteli. Malé děti mají ještě celý život před sebou a někde v podvědomí to cítí, proto se moc neznepokojují, když ztratí kamaráda. Ale u starých lidí je to úplně něco jiného. Za prvé se s nimi jen málokdo přátelí a za druhé je pro ně velmi důležitá pomoc a přítomnost přítele. Nehledě na veškerou užitečnost psů, málokterý důchodce si pořídí domácího mazlíčka. Většina psů, kteří žijí se starými lidmi, jsou stejně staří jako jejich majitelé. Majitel a pes spolu tedy prožijí poměrně dlouhou dobu života a pes se chťe nechťe stává skutečným členem rodiny. A jak těžce neseme ztrátu blízkého člověka!

Šestá vlastnost

Velmi důležité jsou i materiální důvody. Pes je samozřejmě skvělý, ale může být poměrně nákladný. Souvisí to jak s potřebou léků, tak i s krmivem.

Sedmá vlastnost

Pozor na šarlatánství. Tento bod je také nutno zmínit v souvislosti s široce rozšířenou novinovou polemikou ohledně pásů ze psích chlupů. Otázky související s používáním tohoto produktu jsou objasněny v samostatné kapitole této knihy. Důvodem polemiky byly časté případy, kdy tento pás neobsahoval psí chlupy, ale všechno ostatní, což snížilo

jeho léčivý účinek na minimum. Pamatujte, že léčebné účinky psů jako domácích mazlíčků, a zejména psích chlupů jsou velmi prosté a přímočaré.

Při absolvování jakýchkoli canisterapeutických kurzů, je třeba si uvědomit, že výchova psa-lékaře je velmi náročná záležitost, která vyžaduje značné množství času a neméně vážné finanční investice. Udělejte si tedy závěry a buďte opatrní!

Kapitola 11

KOHO SI VYBRAT?

V této části probereme hlavní klady a zápory těch psích plemen, které byly uvedeny v předchozích kapitolách. Jelikož jsou psi velmi rozmanití, pokusíme se je stručně popsat, aby se čtenáři mohli lépe orientovat. Už jsme si tedy řekli, že je v zásadě jedno, které plemeno si vyberete jako terapeuta, ale nejpříjemnější jsou labradoři, zlatí retrívři, italská chrtíci a nejlepší volbou pro ochranu a hlídání je stafordširský teriér a německý ovčák. Abyste si vybrali správně, je potřeba si psa představit ve všech okolnostech až na to, jaké jsou jeho výstavní standardy.

Má to jeden velmi významný důvod a to takový, že čím je pes čistokrevnější, tím lepší je jeho povaha a tím se stává předvídatelnějším. A to je pro canisterapii velmi důležité.

Labrador

Jedná se o psa silné stavby těla, na pohled kompaktního, velmi aktivního, společenského, s objemnou hlavou, širokým a hlubokým hrudníkem, širokými, silnými bedry a zádi. Povahově je velmi vyrovnaný, živý a čilý, což z něj dělá prostě nenahraditelného společníka a hračku pro děti. Dominuje vynikajícím čichem. Toto plemeno se snadno přizpůsobí novým životním podmínkám a změně majitelů. Je mimořádně inteligentní, dostatečně chápavý, velmi poslušný, připraven splnit jakékoli příkazy majitele, od přírody laskavý, nemá sklony k agresivitě či přehnané bázlivosti.

V této části se budeme věnovat jeho vzhledu. Lebeční část hlavy je široká a objemná, s výrazným přechodem od čela k tlamě. Čelo tak vypadá vysoké a „chytré“. Tlama je středně dlouhá, mohutná, ale není hrubá. Oči jsou středně velké, hnědé nebo oříškové barvy. Uši jsou malé a nejsou těžké, přiléhají k hlavě, posazené mírně vzadu. Charakteristický je správný, nůžkový skus, čelisti jsou dostatečně silné. Labrador má mohutný a silný krk.

Ramena jsou dlouhá a šikmá, kostnaté předloktí a od lokte k zemi rovná. Široký hrudník, zaoblená žebra, silná horní linie. Zád' je dobře vyvinutá, není šikmá. Tlapy jsou kulaté s dobře vyvinutými polštářky. Charakteristickým znakem tohoto plemene je ocas, který je u kořene velmi silný, ke konci se postupně zužuje, je pokrytý hustou, krátkou a hrubou srstí, což mu dává vzhled vydřího ocasu. Povolený je tzv. veselý ocas, mírně zvednutý nahoru, ale v žádném případě nesmí být zahnutý směrem k hřbetu.

Pohybuje se lehce, jakoby bez námahy.

Srst labradora je velmi originální: krátká, hustá, rovná, s dobře vyvinutou podsadou, která je hrubá a hustá. Barva plavá, černá a čokoládová. Plavá barva zahrnuje všechny odstíny žluté, od světle krémové po tmavě červenou. Na hrudi labradora je povolená malá bílá skvrna.

Labrador je mimo jiné ideální pes do města. Jeho krátká, hustá srst s hustou podsadou ve vodě prakticky nepromokne. Dalším plusem tohoto skvělého plemene je jeho srst, která charakteristicky nezapáchá a nezpůsobuje alergii. To je přesně ten ojedinělý případ, o kterém jsem mluvil v části věnované tomuto jevu.

Výška v kohoutku se pohybuje od 54 do 57 cm.

Pokud si tedy jednoho dne pořídíte domů štěně labradora, je velmi nepravděpodobné, že byste vy nebo někdo z vaší rodiny toho někdy litovali. Jsem si jednoduše jistý, že se navždy stanete milovníkem tohoto plemene. Počet milovníků labradorů ve světě stále roste. V posledních letech se labradoři trvale umísťují mezi pěti nejoblíbenějšími plemeny na světě. Labradory chová monacká princezna, švédská královna, filmoví herci Harrison Ford, Arnold Schwarzenegger, Vanessa Paradis, Ted Turner a také současný ruský prezident Vladimir Putin. Labradory chovali Jacques Yves Cousteau a Francois Mitterrand. Mezi příznivce tohoto plemene patří mnoho let i britská královská rodina. V roce 1998 se americký prezident Bill Clinton stal majitelem čokoládového labradora Buddyho.

Tajemství labradora, jak již bylo řečeno, spočívá v jeho vynikající inteligenci, šarmu a charakteru. Dávnými předky labradorů byli psi severoamerických indiánů, kteří jim při rybaření pomáhali vytahovat sítě z ledového oceánu. Je tedy zřejmé, proč je labrador

silný, zdravý pes, dokonale přizpůsobený nepříliš horkému ruskému klimatu, odolný vůči nemocem a mrazu. Bez těchto velkolepých vlastností by toto plemeno prostě nebylo potřeba.

Již v roce 1903 byli labradoři v jednom z anglických klubů registrováni jako samostatné plemeno. Jedná se o psa skutečně univerzálního. Je to i úžasný lovecký pes, poslušný a chápavý, vodící pes pro nevidomé a terapeutický pes. Labradoři pomáhají také invalidům, pracují u policie, hledají pašované zboží a drogy, zachraňují lidi ze sněhových lavin a z vody. Kromě toho je velmi hodný. Pokud si pořídíte domů labradora, můžete si být jistí, že nikdy nekousne vaše dítě. Pro labradora obecně není charakteristická agrese vůči lidem a zvířatům. Je to sebevědomý, laskavý, veselý a spíše klidný pes, který se nikdy neprojevuje agresí.

V Rusku se první labradoři poprvé objevili poměrně dávno, na začátku 70. let minulého století. Současní ruští labradoři jsou potomky psů importovaných převážně z Velké Británie a USA. I v současné době příznivci tohoto plemene využívají možnost přivést si nejlepší zástupce plemene z nejnámějších světových stanic. Každý rok si labradoři v Rusku získávají stále větší popularitu. Přestože hlavní populace psů je soustředěna v Moskvě, poměrně velké populace labradorů jsou také v Petrohradě, Jaroslavl, Saratově, Rostově na Donu, Lipetsku, Togliati, Novosibirsku, Vladivostoku a v mnohých dalších ruských městech.

Hlavním centrem chovu labradorů v Rusku je Klub ruských retrívrů, který sdružuje milovníky labradorů a zlatých retrívrů. V současné době je v tomto klubu registrováno více než dva tisíce majitelů psů. Dvakrát ročně (na začátku dubna a na konci listopadu) klub pořádá výstavy jednotlivých plemen. Posuzování na těchto výstavách provádějí pouze kvalifikovaní zahraniční rozhodčí.

Díky promyšlené výběrové práci se v klubu neustále rozrůstá počet titulovaných psů. Psi odtud vyhrávají na nejprestižnějších národních a mezinárodních výstavách, dosahují skvělých výsledků na velkých zahraničních výstavách, stávají se vítězi evropských a světových šampionátů.

Velká pozornost je také věnována rozvoji pracovních a loveckých vlastností labradorů. Zhruba od května do října se konají zkoušky na zvěř žijící na poli, ze kterých psi získávají diplomy o loveckých kvalitách.

Zlatý retrívř

Zlatý retrívř (kynologický název – golden retriever) je jedním z nejoblíbenějších a nejrozšířenějších plemen na světě. Tento pes vznikl, aby dával ostatním radost a pozitivní emoce, které jsou v současné době tak důležité. Je obdařen přátelskou, přívětivou povahou a výjimečně krásným vzhledem.

Historie tohoto plemene je úzce spjata se jménem anglického aristokrata Lorda Tweedmoutha, jehož cílem bylo vyšlechtit ideální lovecké plemeno. Je to výsledek mnohaleté pečlivé výběrové práce. V genech těchto psů je toho hodně namícháno. Kombinují skvělý čich bloodhouna a vytrvalost setra s inteligencí labradora. V roce 1911 dostalo plemeno svůj oficiální název.

Přestože byli goldeni původně chováni pro lov, dnes je toto plemeno všestranné. Svým rozsahem využití je stejně dobrý jako labrador.

Zlatí retrívři jsou díky svému kouzelnému vzhledu a vnímavé povaze oblíbeným plemenem pro režiséry reklamních spotů. Tito psi jsou rození herci.

Hlavní ozdobou zlatých retrívřů je jejich bohatá srst. Tento pes je však zcela nevhodný pro alergiky. Ti by se měli raději rozhodnout pro labradory, neméně krásné plemeno.

Jak název plemene napovídá, jejich barva je zlatá, ale jsou povoleny různé odstíny a to od sytě zlaté po krémovou. Nepřijatelná je tmavě červená (setrová) barva.

Zakladatel jednoho z ruských kynologických klubů přivezl prvního zlatého retrívra do Moskvy v roce 1991 z USA. V současné době jsou do Ruska přiváženi psi velmi zajímavého původu: z Anglie, Francie, Irska, USA, Indie, Švédska, Maďarska, Finska. Největší chovatelská centra plemene se nacházejí v Moskvě a Petrohradě. Spojují milovníky labradorů a zlatých retrívřů z celého světa.

A nyní si přiblížíme to, co se o tomto skutečně jedinečném psovi říká v mezinárodním standardu plemene.

Pes je harmonický, živý, silný, s klidnými pohyby, s hlubokým přátelským pohledem. Poslušný, inteligentní, s přirozenou schopností pracovat. Přátelský, klidný, vstřícný.

Co se týká vzhledu, hlava a lebka jsou souměrné. Lebka je široká, hlava krásně nasazená na svalnatém krku se širokou tlamou. Délka tlamy je přibližně stejně dlouhá jako lebka, přechod je výrazný. Nos má černou barvu. Oči jsou tmavě hnědé, široce posazené s tmavými víčky. Uši má zlatý retrívř středně velké, nasazené přibližně v úrovni očí. Charakteristický je rovnoměrný nůžkový skus. Vrchní řezáky stojí před spodními řezáky bez mezery. Zuby jsou v silné čelisti vzpřímené. Krk je dlouhý, úzký a svalnatý. Přední končetiny jsou rovné s dobrým kostěným podkladem, má dlouhé lopatky a stejně dlouhá jsou ramena, v důsledku čehož jsou končetiny pod tělem. Lokty dobře přiléhají k tělu. Tělo je souměrné, krátká bedra, mohutný hrudní koš. Bedra a zadní končetiny jsou silné a svalnaté. Holeně jsou ideálně dlouhé. Kolenní klouby s dobrým zaúhlením. Nízká hlezna, při pohledu zezadu rovná, nevytočená dovnitř ani ven. Tlapy jsou kulaté, kočkovité. Středně dlouhý ocas dosahuje k hleznu, v žádném případě by neměl být srpem stočený k hřbetu.

Pohyby jsou živé a energické, chůze je přímá a pravidelná. Přední a zadní končetiny jsou rovné a paralelní a neprojevují se nepravidelným pohybem. Krok předních končetin je dlouhý a volný.

Srst je rovná nebo mírně zvlněná, s hustou, vodu odpuzující podsadou.
Výška v kohoutku je 51-61 cm.

Mexický naháč

Je to jeden ze zástupců této velmi exotické nahaté skupiny. Patří sem také čínský chocholatý pes.

Mexiko se považuje za rodiště této rasy, což se odráží i v jeho názvu. Odborníci rozlišují u tohoto plemene tři skupiny závislé na velikosti. První je standardní velikost. Psi jsou chováni jako domácí mazlíčci, ale mohou být využíváni jako hlídací psi. Zvířata druhé, střední, velikostní skupiny se chovají za podobným účelem. A třetí skupina, tzv. miniaturní psi, se mohou využívat pouze jako společníci.

Původ těchto psů sahá do daleké historie. Dříve mexičtí domorodci jedli jejich maso, které bylo považováno jako nejvyšší odměna za velké hrdinské činy. Plemeno je pozemským zástupcem boha Xolotla, od kterého očividně pochází i jeho jméno. Úkolem tohoto psa bylo převést duše zemřelých do posmrtného života. Plemeno je široce známé pod názvem „mexický naháč“.

Tento naháč je sám o sobě velmi atraktivní, i když neobvyklý. Jak už název napovídá, jeho nejdůležitějším charakteristickým rysem je úplná nebo téměř úplná absence chlupů v kombinaci s hladkou a jemnou kůží. Jeho tělo má harmonické proporce, hrudník je široký a vyvinutý, nohy a ocas jsou dlouhé. Tělo je o něco delší než výška v kohoutku. Feny mohou být trochu delší než psi.

Jedná se o klidného, tichého, veselého, pozorného a ostražitého psa. K cizím lidem se chová podezřívavě, je to dobrý hlídač a úžasný domácí mazlíček.

Podle standardu by měl mít následující kvality.

V souladu s jeho „vlčím“ typem je jeho lebka široká, silná, ale zároveň velmi elegantní. Směrem k tlamě se postupně zužuje a zadní část hlavy není příliš výrazná.

Z profilu jsou horní linie tlamy a mozkovny téměř souběžné.

Obličejová část lebky u tmavě zbarvených psů je velmi tmavá; psi s bronzovým nebo žluto-zlatým zbarvením mají růžovou nebo kávovou barvu; u skvrnitých psů se mohou vyskytovat nepigmentované skvrny.

Tlama vypadá ze strany rovná jak vrchní, tak dolní čelist jsou silně vyvinuté. Rty má pevně přitisklé a líce sotva vyvinuté. Řezáky se pevně uzavírají do nůžkového skusu. Předkus nebo podkus, stejně jako jakákoli jiná odchylka ve stavbě čelistí, musí být rozhodčím považována jako vada. Navzdory tomu, není absence stoliček nebo premolárů penalizována.

Oči jsou středně velké, mandlového tvaru. Vyjadřují ostražitost a radost ze života. Barva očí se odvíjí od barvy psa a pohybuje se od černé, přes kávově hnědou a jantarovou až po žlutou. Preferuje se nejtmaší barva a obě oči by měly mít stejnou barvu. Barva očních víček se pohybuje od černé, po hnědou a šedou. Bledý odstín nebo růžové skvrny na víčkách jsou povolené, ale ne příliš žádoucí. Uši jsou velké a výrazné, velmi elegantní a půvabné stavby. Připomínají uši netopýrů. Když je pes ve střehu, uši mu vždy stojí a mezi vodorovnou čarou a osou svírají úhel 50-80°. Psi s kupírovanýma a visícíma ušima musí být diskvalifikováni. Krk je dlouhý s mírně prohnutou horní linií.

Tělo má poměrně dlouhé, štíhlé, pružné a elegantní. Kůže na krku je pevná, elastická, těsně přiléhající a bez laloku. Štěňata mají ohyby na krku, které s přibývajícím věkem mizí.

Stavba těla je charakteristicky silná, zátylek není výrazný. Záda jsou rovná, horní linie se zdá být zcela přímá. Psi s prohnutými či vypouklými (hrbatými) zády nebo ti s dlouhými, úzkými zády a krátkými nohama nejsou žádoucí. Bedra jsou silná a svalnatá. Zád' je z profilu mírně vypouklá. Její sklon svírá s horizontem úhel asi 40° a je pevná, svalnatá a zlehka zaoblená. Pohled ze strany: dlouhý a hluboký hrudník dosahující k loktům. Žebra jsou mírně klenutá, ale nikdy nejsou plochá. Při pohledu zepředu je hrudník dostatečně široký, ale hrudní kost nevystupuje. Spodní linie je elegantní, začíná pod hrudí a pokračuje svalnatým, protáhnutým břichem v podobě stoupající křivky.

Ocas je dlouhý, tenký a s několika štětinatými chloupky, spuštěný, dosahuje k hlezňům, ke konci se zužuje. Při pohybu je nesen vysoko, zakřiveně, nikdy však není stočený přes hřbet. V klidném stavu je spuštěn dolů a končí mírným zaoblením. V určitých okolnostech může být ocas přitisknutý ke spodní straně břicha, což vyjadřuje strach.

Přední nohy jsou při pohledu zepředu vertikálně rovné v dobrém poměru a délce vzhledem k tělu. Rameno je ploché a svalnaté. Adekvátní úhel spojení ramene, lopatky a horní části nohy zajišťuje volný a elegantní pohyb. Silné lokty těsně přiléhají k hrudníku, nikdy nejsou vytočené.

Zadní končetiny jsou při pohledu zezadu naprosto rovné a paralelní, se silnými, dobře osvalenými stehny, nikdy nejsou blízko u sebe. Úhel spojení pánve s horní částí stehna a kolenní česky s hlezenním kloubem je dostatečně otevřený, aby umožňoval volné a pevné pohyby zadních končetin.

Vzhledem k úplné absenci srsti má kůže pro toto plemeno zvláštní význam. Je hladká a velmi citlivá. Kůže vytváří teplo, podobně jako topné zařízení. Potřebuje tedy větší péči, jelikož jí chybí přirozená ochrana před sluncem a nepříznivým počasím.

Největší zvláštností tohoto plemene je úplná absence srsti na těle (naháč), nicméně na čele a krku má pár krátkých, tvrdých a hustých chlupů různé barvy. Tyto chlupy by nikdy neměly být dlouhé a měkké, jako tomu je u čínského chocholatého psa (tai-tai). Hrubé chlupy často pokrývají tlapy a rostou směrem ke špičce ocasu. Pokud se v těchto oblastech chlupy nenachází, není to vada, ale psi s dlouhou srstí by měli být diskvalifikováni.

Jednobarevné a tmavé psi bývají rozhodčími lépe přijímáni a hodnoceni. Barva se mění od černé po černošedou, grafitově šedou, tmavě šedou a od načervenalé, červenohnědé, bronzové až po žlutozlatou. Skvrnití psi mohou mít bílé skvrny.

Psi se značně liší svou velikostí, a kvůli tomu se řadí do skupin, které se rozdělují na: standardní velikost od 45 do 55 cm, střední od 35 do 45 cm, miniaturní od 25 do 35 cm.

Americký stafordširský teriér

Jedná se o skvělého psa do domácnosti a pro rodinu. Je to dobrý přítel a pomocník. Kompaktní, snadno se o něj pečuje a není náročný na údržbu. Má krátkou srst, která nezapáchá a nemá další problémy, jako je tomu u mnoha dalších plemen. Obecně je prakticky ideální ve všech směrech. Americký stafordširský teriér je disciplinovaný, doma dostatečně klidný, venku aktivní, úžasný společník a sportovec. To však platí pouze při dostatečném vyvenčení. Pokud pes zůstává doma, pak v jeho nervové soustavě začnou převládat vzrušivé procesy, které se mohou odrážet na jeho chování. Může úspěšně vykonávat povinnosti služebního psa, s vhodným výcvikem se stává dobrým pomocníkem lovců. Hlavní nevýhodou staforda jako lovců, je jeho malá velikost. Pro psa je velmi často obtížné se orientovat v husté vysoké trávě. Kromě toho je staford opravdovým ochráncem pro vás, vaši rodinu, dům i majetek, schopný se postavit jakémukoli protivníkovi. Všem je známý stisk, kterým je toto plemeno proslulé. Jednou jsem musel od sebe oddělit dva vzteklé stafordy a při mém pokusu jim šroubovákem z auta uvolnit jejich zuby, se mi zlomil.

Pokud máte kromě exotických terapií také vášně pro psí výstavy a rádi vítězíte v krásném a férovém boji, je americký stafordširský teriér ideálním objektem pro uplatnění vašich schopností. Vychovejte šampiona. Pamatujte také, že dobrý pes se správnou povahou odpovídající standardu, přinese do vaší rodiny klid, pocit bezpečí a mnoho radosti ze společnosti úžasného stvoření.

Americký stafordširský teriér je ušlechtilý, snadno se cvičí, na což je kladena nejvyšší pozornost, k lidem je vždy mírumilovný a dobrosrdečný, samozřejmě, pokud sami neprojevují agresi. Jakékoli příběhy o krvežíznivosti tohoto plemene patří spíše do kategorie odborné fantastiky. Každý normální americký stafordširský teriér se vždy nechá pohladit a rád naváže kontakt. Téměř na každého člověka radostně vrtí ocasem a přirozeně sleduje svého majitele, jak se chová k cizímu člověku. K dětem je otevřený a přátelský, toleruje jejich různé experimenty a není k nim agresivní. Samozřejmě, pokud na něj dítě neleze svrchu. To nesnese žádný pes. Americký stafordširský teriér je sebevědomý, prakticky nikdy nevrčí a štěká jen zřídka. Nejčastěji se to děje v reakci na štěkání druhých psů. Obecně platí, že mu stačí jen malý náznak agrese z něčí strany, okamžitě se zneklidní a jeho reakce jsou mimořádně rychlé. Není příliš citlivý na bolest, není hysterický, přílišná vzrušivost nepatří mezi jeho vlastnosti, s výjimkou výše uvedených případů. Je stálý, vyrovnaný a vždy otevřený kontaktu s majitelem. Americký stafordširský teriér od vás bude vyžadovat určitou fyzickou námahu, potřebuje tedy hodně pohybu, cvičení, abyste nasměrovali jeho energii klidným směrem. Čím více budete chodit na procházky, tím lépe bude vám oběma. Není to pes na gauč, ale hodí se spíše pro aktivní, energické lidi. Dokáže jim dát mnoho radosti a příjemných minut ze společných aktivit. Všechny tyto pozoruhodné vlastnosti jsou však vlastní pouze čistokrevným americkým stafordširským teriérům, kteří plně splňují požadavky standardu. Pokud si na „zvířecím trhu“ koupíte „levné“ štěňátko od neznámých rodičů, riskujete, že se ve vaší rodině vyskytne problém jakéhokoli druhu – od nemocné, bázlivé hysterky až po agresivního a nebezpečného tyрана. Samozřejmě, že s velkými materiálními a morálními investicemi a s určitou dávkou trpělivosti a péle, lze z každého živého tvora

vychovat něco snesitelného pro společné soužití. Ale zeptejte se sami sebe, není lepší a rozumnější si rovnou pořídit zvíře, které je nádherné, chápající, dává lásku a službu člověku a na jehož šlechtění pracovaly generace chovatelů? I když je to zpočátku mnohem dražší než pořízení si nekvalitního, špatného štěněte. V budoucnu však bude tento rozdíl zanedbatelný ve srovnání s přínosem, který vám poskytne vyšlechtěné zvíře, jež je podle vašich představ.

Americký stafordširský teriér je poměrně všestranný, lze ho vycvičit téměř na všechny druhy psích aktivit. Je to však především sportovec a společník. Snad jediným úskalím, se kterým by měl majitel počítat, je jeho vrozený zvýšený zájem o psy, především agresivní a další zvířata, znásobený temperamentem teriéra. Pokud další zvířata a klidní psi jsou pro mladého, neznalého staforda podezřelými, pak prchající kočky, hlodavci a vrčící samci u něj mohou vyvolat velmi nežádoucí reakci. Pak se může stát, že jeho záměrem bude je dohnat, přiblížit se a zakousnout se. Samozřejmě, že většinu normálních lidí by takové činy jejich milovaného psa naštvaly a odradily. Váš pes má být veselý, odvážný, vytrvalý v dosažení cílů, velmi přívětivý a milý k vám i všem vašim blízkým.

Německý ovčák

Standard plemene byl stanoven 20. září 1899 ve Frankfurtu nad Mohanem na základě návrhu A. Meyera a von Stephanitze. V té době, byl německý ovčák vyšlechtěn na základě existujících středoněmeckých a jihoněmeckých druhů hlídacích psů. Konečným cílem bylo vytvořit psa s vysokými pracovními vlastnostmi.

Výsledkem selekce byl pes střední velikosti, mírně protáhlý, silný, s dobrým osvalením, štíhlou kostrou a celkově silnou stavbou těla. Výška v kohoutku u samce je 60-65 cm, u fen 55-60 cm. Délka těla přesahuje výšku v kohoutku asi o 10-17 %.

Německý ovčák by měl být povahově vyrovnaný, klidný, sebevědomý, naprosto upřímný a zcela dobromyslný (s výjimkou vzrušení) pes, zároveň pozorný a vždy dobře ovladatelný. Musí mít odvalu, bojový pud a tvrdost, aby mohl sloužit jako společník, hlídač, ochránář, služební a strážní pes.

Myslím si, že toho psa viděl každý, ale ne každý si umí představit, jaký by měl být. Jedná se o jedno z nejstarších plemen služebních psů s bohatou historií, a proto je čistokrevné zvíře velmi drahé. Domácí trh je často přeplněn svéráznými kříženci. A takto vypadá čistokrevný německý ovčák.

Hlava je klínovitého tvaru, dlouhá asi 40 % výšky v kohoutku, nemůže být hrubá ani příliš jemná, mezi ušima je úměrně široká. Čelo je při pohledu zepředu a ze strany jen mírně vypouklé, bez čelní brázdíčky nebo s velmi slabou. Poměr lebky a tlamy je 50 : 50. Šířka lebky zhruba odpovídá její délce. Lebka se od uší směrem k nosu rovnoměrně zužuje, se znatelným, ale nevýrazným přechodem od čela k tlamě. Tlama je klínovitá. Horní i spodní čelist jsou silně vyvinuté. Hřbet nosu je rovný, průhyb nebo hrbol nejsou povoleny. Pysky jsou úzké, přiléhající, tmavé barvy.

Skus musí být velmi silný a zuby zdravé. Německý ovčák má nůžkový skus. To znamená, že řezáky by se měly překrývat jako nůžky, přičemž horní řezáky stojí nůžkovitě před spodními řezáky. Rovný skus, předkus a podkus nejsou povoleny, stejně jako velké mezery mezi zuby. Čelistní kosti musí být silně vyvinuty, aby zuby byly zasazeny hluboko v řadě.

Oči jsou středně velké, mandlového tvaru, mírně šikmé a nejsou vypouklé. Pokud je to možné, tmavší oči jsou vítány. Světlé, pronikavé oči jsou nežádoucí, jelikož narušují výraz psa.

Německý ovčák má středně velké, stojaté uši, ty zůstávají vzpřímené a ve stejném směru (nejsou vytočeny do stran), na konci jsou špičaté a nasazeny boltci dopředu. Zlomené a svislé uši nejsou povoleny. V pohybu nebo v klidu nepředstavují sklopené uši vadu.

Krk má být silný, dobře osvalený a bez laloku na krku. Úhel k tělu (horizontální) je přibližně 45°.

Horní linie vede prakticky přímo od kořene krku přes dobře zřetelný kohoutek a mírně klesající, ve vztahu k horizontále, hřbet a dále k mírně klesající zádi. Hřbet je pevný, silný, s dobrým osvalením. Zád' by měla být dlouhá a mírně svislá (přibližně 23° k vodorovné rovině), plynule přecházející do kořene ocasu. Hrudník by měl být přiměřeně široký a s co nejdelší a nejvýraznější hrudní kostí. Hloubka hrudníku by měla mít přibližně 45-48 % kohoutkové výšky. Jeho žebra by měla být přiměřeně klenutá, sudovitý hrudník je stejně nepřijatelný jako plochá žebra. Ocas dosahuje nejméně

k hleznu, ale maximálně do poloviny nártu. Na spodní straně je srst o něco delší. V klidovém stavu je ocas mírně svislý, ohnutý, zatímco při vzrušení a pohybu je více zvednutý, ale nepřesahuje horizontálu. Operativní úpravy jsou zakázány.

Přední nohy jsou při pohledu ze všech stran rovné, při pohledu zepředu absolutně paralelní. Lopatky a ramena jsou stejně dlouhé a díky mohutným svalům těsně přiléhají k tělu. Úhly humeroskapulárních kloubů ideálně svírají úhel 90°, povoleno je 110°. Lokty nemohou být v postoji ani v pohybu vytočeny ani přiblíženy. Předloktí jsou při pohledu ze všech stran rovná a naprosto rovnoběžná, štíhlá a se silným osvalením. Záprstí tvoří téměř 1/3 délky předloktí a svírá s ním úhel přibližně 20 – 22°. Jak příliš šikmé (více než 22°), tak i svislé zápěstí (méně než 20°) mají negativní vliv na použitelnost psa, zejména na výdrž. Tlapy jsou zaoblené, dobře stavěné a klenuté, polštářky jsou tvrdé, ale ne křehké. Drápy jsou silné a tmavé barvy. Zadní končetiny jsou mírně od sebe a při pohledu zezadu jsou vzájemně rovnoběžné. Stehna a bérce jsou zhruba stejně dlouhé a svírají úhel asi 120°. Stehna bývají silná a kvalitně osvalená. Dobře definovaná a silná hlezna, metatarsus je umístěn svisle pod hlezenním kloubem. Tlapy jsou mírně klenuté, polštářky tvrdé, tmavé barvy, drápy jsou silné, zakřivené a rovněž tmavě zbarvené.

Německý ovčák je přirozený klusák. Jeho končetiny musí být délkově i úhlově sladěny tak, aby se zadní končetiny mohly pohybovat až pod střed těla, bez výrazné změny hřbetní linie a přední končetiny dosahovaly stejně daleko vpřed. Jakákoliv tendence k přeúhlení zadních končetin snižuje sílu a vytrvalost. Při správných tělesných proporcích a úhlech dochází k prostorným pohybům, které probíhají rovnoběžně s povrchem, což vytváří dojem pohybu vpřed zcela bez námahy. Při rovnoměrném a klidném klusu se hlava skloní dopředu a ocas se mírně zvedne, čímž se vytvoří plynulá a souvislá hřbetní linie, která vede od špiček uší, přes zátylek a hřbet až ke konci ocasu.

Normální srst německého ovčáka je srst s podsadou. Krycí srst by měla být co nejhustší, tvrdá a těsně přiléhající. Na hlavě, včetně vnitřní strany uší, na přední straně končetin, na tlapách a prstech je srst krátká, na krku je trochu delší a hustší. Na zadní straně nohou se srst prodlužuje k zápěstnímu kloubu nebo k hleznu, na zadní straně stehen vytváří mírné nohavice.

Barva je černá s černohnědými, hnědými, žlutými až světle šedými skvrnami. Černá a šedá jsou jednobarevné varianty psa nebo šedá s tmavšími odstíny zbarvení.

S černým pláštěm a maskou. Nevýrazné malé bílé skvrny na hrudi, a také velmi světlá spodní strana těla jsou povoleny, ale ne žádoucí. Nos by měl být u všech zbarvení černý. Absence masky, světlé až pronikavé oči, stejně jako světlé až bílé skvrny na hrudi a spodní straně těla, světlé drápy a červená špička ocasu by měli být hodnoceny jako slabý pigment. Podsada má světle šedý odstín. Bílá barva není povolena.

Výška v kohoutku u samce se pohybuje v rozmezí 60 – 65 cm, váha je 30 – 40 kg. Feny jsou o něco menší: výška 55 – 60 cm, váha je 22 – 32 kg.

4. KOMENTÁŘ K PŘEKLADU

Poslední kapitola se bude věnovat komentáři k překládanému textu. Pro překlad, který je hlavní složkou této diplomové práce, byl vybrán text z canisterapeutické knihy „*Лечение с помощью собак*“ od autora Andreja Beljačenka. Konkrétně se jednalo o pět kapitol z této knihy. Překládaný text se řadí do populárně naučného stylu, který je pro překlad méně náročný, jelikož neobsahuje velké množství odborné terminologie a překlad takového typu textu může být volnější.

Komentář obsahuje převážně analýzu originálu i překladu, je zde uvedeno, zdali se informace o populárně naučném textu v teoretické části shodují s vybraným překládaným textem. Dále pak komentář obsahuje překladatelské transformace, které byly provedeny během překládání a také změny, jež musely být učiněny, aby cílový text byl srozumitelný pro českého čtenáře. U každého typu transformace provedené v překladu budou konkrétní příklady ve výchozím i cílovém jazyce.

Během překládání byly využívány kromě jazykových znalostí také elektronické a tištěné rusko-české slovníky, elektronické slovníky synonym, atlasy psů a canisterapeutické příručky. Mezi tyto slovníky patřil například elektronický i tištěný slovník Lingea, Seznam Slovník, Slovník českých synonym. Dále při překladu byl často využíván portál Český národní korpus a portál Gramota.ru.

4.1. Analýza výchozího a cílového textu

Jak je uvedeno v teoretické části diplomové práce, popularizační styl obsahuje prostředky hovorového a publicistického stylu, což se potvrdilo i v překládaném textu a na základě toho, byl přizpůsoben i cílový text. Originál i překlad obsahují pouze malé množství odborných termínů, které jsou ale v textech vhodně zakomponovány či přímo vysvětleny. Proto pro čtenáře nepředstavují větší problémy. Obecně text originálu i překladu velmi dobře popisují odborné informace zjednodušenou formou a tím si jej mohou přečíst všechny skupiny čtenářů.

Dalším příznačným rysem, který se ve vybraném textu často vyskytuje, jsou otázky. Typickým příkladem je řečnická otázka nacházející se v názvu poslední přeložené kapitoly a její odpověď je obsažena v textu. Ve výchozím textu jsou otázky zastoupeny v poměrně velkém množství, což u cílového textu bylo potřeba zredukovat. Tato úprava byla nutná, jelikož pro český populárně naučný text není takové množství otázek typické a text by působil příliš jednoduše a „neodborně“. Z toho důvodu byly určité otázky přetransformovány do jednoduché, oznamovací věty. Obecně přítomnost otázek v obou textech, ale působí velmi pozitivně, jelikož ozvláštňují obsah i udržují pozornost čtenáře.

V obou textech nechybí ani oslovení adresátů, což je typické pro popularizační text. Oslovení je používáno ve 2. os. množ. čísla a tím má čtenář dojem, že se daného tématu také účastní.

Dle teoretické části je přítomnost expresivity v populárně naučném stylu velmi obvyklá a to se ukázalo i v překládaném textu. I v tomto případě bylo nutné v cílovém textu udělat úpravy a zredukovat expresivní výrazy, protože pro českého příjemce by taková forma textu nebyla dobře čtivá. Naopak, v některých situacích expresivita hrála významnou roli, a proto i ve výsledném překladu byla zachována.

Na rozdíl od odborného textu, který se soustředí na všeobecnost, jsou ve vybraném textu uvedeny poznatky konkrétního problému a všechny tyto situace jsou popsány a vysvětleny danými příklady. Dalším znakem, který potvrzuje, že jde o populárně naučný text je metaforičnost, prostřednictvím které autor pomáhá čtenáři si představit konkrétní situace. V překladu je metaforičnost uvedena například formou: „*Představte si, že...*“.

Obecně lze říci, že vybraný text je příznačným zástupcem populárně naučného stylu, jelikož splňuje téměř všechny rysy typické pro tento styl, které jsou uvedeny v teoretické části. Oba texty jsou velmi dobře čtivé, nepředstavují pro čtenáře problémy, jako je nepochopení situace či nesrozumitelnost. Kromě toho jsou napsány zajímavou formou, která neustále „udržuje“ čtenářovu pozornost. Mohou si je přečíst jak odborníci na canisterapii, tak laikové zajímající se o tuto oblast a tím získat další informace z této sféry.

4.2. Překladatelské transformace

V procesu překládání se často využívaly překladatelské transformace, díky kterým je výsledný překlad srozumitelnější. Tato podkapitola bude obsahovat formální i sémantické transformace.

Formální transformace:

Transkripce

Při použití transkripce jsou výrazy výchozího jazyka přeloženy na základě jeho zvukové formy pomocí písmen do cílového jazyka.⁵⁴ Tato transformace se v textu vyskytuje velmi málo, proto jsou zde uvedeny pouze tři příklady.

- *Бог Ксолотль – Bůh Xolotl*
- *рефлекс – reflex*
- *Мексико – Mexiko*

⁵⁴ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeniye v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 36

Transliterace

Transliterací se rozumí přepis slova ve výchozím jazyce do cílového jazyka, tedy písmeno za písmeno.⁵⁵ Zajímavým příkladem vyskytujícím se ve výchozím textu, je příjmení francouzské zpěvačky, které autor knihy přetransformoval pomocí transkripce. Toto příjmení má ovšem v ruštině správný tvar *Паради*. V níže uvedeném příkladu se pomocí transliterace tedy přetransformovalo pouze křestní jméno.

- *Ванесса Паради* – *Vanessa Paradis*

Záměna gramatické kategorie

Velmi častou změnou, která byla provedena v procesu překladu, byla záměna gramatických kategorií. Jednalo se především o záměnu čísla, rodu, pádu a vidu. U každé záměny jsou uvedeny dva konkrétní příklady.

a) Číslo

- *Различают первичные и вторичные радикулиты.*

Rozlišuje se primární a sekundární radikulitida.

- *Лишним доказательством этому служит тот факт, что у собак очень редко бывает кариес и другие заболевания зубов.*

Dokazuje to i skutečnost, že se u psů velmi vzácně vyskytují kazy a další zubní onemocnění.

b) Rodu

- *Конечно, этот метод не работает во всех случаях.*

Tato metoda samozřejmě nefunguje ve všech případech.

- *Причиной нефрита чаще всего является какое-либо острое инфекционное заболевание, вызванное стрептококком.*

Причиной нефритиды je nejčastěji akutní infekční onemocnění způsobené streptokokem.

⁵⁵ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeníje v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 36

c) Pádu

- По своему назначению американский стаффордширский терьер довольно универсален, его можно обучить почти всем видам собачьих специальностей.

Americký stafordširský teriér je poměrně všestranný, lze ho vycvičit téměř na všechny druhy psích aktivit.

- Тело чуть длиннее высоты в холке.

Тěло je o něco delší než výška v kohoutku.

d) Vidu

- Если вы еще слишком «молоды» в интеллектуальном плане, то вас отправляют «подрастать» на подготовительные курсы, в библиотеку или к репетитору.

Pokud jste ještě po mentální stránce příliš „mladí“, pak jste posláni „dospět“ na přípravné kurzy, do knihovny nebo na doučování.

- Первичные вызываются инфекциями (такими как грипп, ангина, ревматизм, тифы) и травмами самих корешков.

Primární je způsobena infekcemi (jako je chřipka, angína, revmatismus, tyfus) a poraněním samotných nervových kořenů.

Náhrada slovních druhů

Občas bylo potřeba provést změnu slovních druhů, jelikož věta při doslovném překladu působila nepřirozeně. Většinou se jednalo o nahrazení slovesa podstatným jménem a naopak. Zároveň do tohoto druhu transformace patří nominalizace a generalizace, které v procesu překladu byly také provedeny.

- Их рекламируют и по телевизору, и в газетах.

Jsou vychvalovány jak v reklamách, tak v novinách.

- Вот на ее разрушение и направлены все силы лизоцима.

Všechny síly lysozymu se ho snaží zničit.

- Способов воздействия на человеческую психику у нее существует не так много, но, как выясняется при лечении, они достаточно действенные.

Způsobů, jak ovlivnit lidskou psychiku není tolik, ale jak se během léčby ukazuje, jsou dostatečně účinné.

a) Nominalizace

Náhrada zájmena podstatným jménem.⁵⁶ Tuto transformaci bylo nutné provést, aby adresát přesně věděl, o koho se v dané větě jedná.

V níže uvedené větě bylo zaměněno zájmeno výrazem *zvíře*, jelikož se v této části textu řešila problematika mezi lékařem a pacientem. Tato transformace byla nutná, aby bylo zřejmé, že se jedná o psa a ne lékaře.

- *Вот с ним-то пациент и может установить контакт.*

Právě se zvířetem může pacient navázat kontakt.

Následující příklad znázorňuje stejnou situaci jako v předchozí větě.

- *Поэтому пациенту с ними общаться гораздо проще и приятнее.*

Proto je pro pacienta mnohem jednodušší a příjemnější komunikovat se psy.

V posledním uvedeném příkladu bylo zájmeno nahrazeno podstatným jménem, aby byla věta konkrétnější a adresát věděl, o koho se jedná.

- *В отличие от собаки она, как жертва, всегда очень быстро ориентируется в пространстве, так как ее главная цель – спрятаться.*

Na rozdíl od psa se kočka chová jako kořist, velmi rychle se orientuje v prostoru a jejím hlavním cílem je ukryt se.

b) Pronominalizace

Náhrada podstatného jména zájmenem.⁵⁷ Opačným případem nominalizace byla pronominalizace, u které nebylo potřeba znovu opakovat, o co se jedná, jelikož to vyplývalo z informací v dané větě. Tato transformace se však v textu vyskytovala velmi ojediněle.

- *Патент на данное изделие имеет лишь одна-единственная фирма, и продавать пояс могут только ее торговые представители.*

⁵⁶ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeníje v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 38

⁵⁷ Tamtéž, s. 38

Na tento výrobek má patent pouze jedna firma a prodávat ho mohou jen její obchodní zástupci.

Záměna větných členů

Jedná se o transformaci, při které nastává změna jednotlivých slov či skupin slov ve větné struktuře.⁵⁸ Tyto změny byly provedeny, jelikož by jejich doslovný překlad působil spíše „počeštěle“. V tomto překladu se to nejčastěji týkalo přívlastků.

- *Язык у человека, пожалуй, стоит на третьем месте по такому показателю, как количество мышечных волокон на единицу поверхности.*

Pokud jde o takového ukazatele, jako je počet svalových vláken na jednotku povrchu, nachází se lidský jazyk pravděpodobně na třetím místě.

- *Лучшим доказательством этому служит тот факт, что у собак очень редко бывает кариес и другие заболевания зубов.*

Dokazuje to i skutečnost, že se u psů velmi vzácně vyskytují kazy a další zubní onemocnění.

- *К сожалению, против заболеваний вирусной природы собачий фермент совершенно бессилён.*

Боhužel пси энзим je proti virovým onemocněním zcela bezmocný.

- *Предполагаемый наполнитель внутри него – собачья шерсть, полученная методом триммингования – выщипывания излишков шерсти вручную.*

Предpokládанou vnitřní výplň jsou пси chlupy, získané metodou trimování neboli ručním vytrháváním či vyčesáváním odumřelé srsti.

- *В этом случае оказывается, что больной человек и животное находятся фактически на одном уровне развития.*

V tomto případě je nemocný člověk a zvíře na stejné vývojové úrovni.

Univerbizace

Pokud je v procesu překladu použita univerbizace, znamená to, že byl dvouslovný či víceslovný výraz nahrazen jednoslovným. Význam zůstává zachován.⁵⁹ Univerbizace se v textu vyskytovala velmi často, proto je zde uvedeno pouze pár příkladů.

⁵⁸ Tamtéž, s. 38

- слезная жидкость – slza
- японский язык – japonština
- детский сад – školka
- антигистаминные препараты – antihistaminika
- раковая опухоль – nádor

Multiverbizace

Opakem univerbizace je multiverbizace, tedy nahrazení jednoslovného výrazu dvouslovným či víceslovným výrazem.⁶⁰ Stejně jako univerbizace, se i multiverbizace v textu vyskytuje ve velkém množství.

- питомец – domácí mazlíček
- голдены – zlatí retrívři
- незнакомый – cizí člověk
- домашние – domácí mazlíčci
- стафорд – stafordširský teriér

Změna slovosledu ve větě

Další velmi častou účinnou přeměnou byla změna slovosledu ve větě. Tato změna byla provedena, aby výsledná věta byla především srozumitelná a zajímavější pro čtenáře.

- Именно для определения вашего интеллектуального возраста при приеме на работу, поступлении в школу или высшее учебное заведение проводятся разнообразные анкетирования, собеседования, опросы и т. п.

Při přijímání do práce, do školy nebo na vysokou školu se provádí řada dotazníků, pohovorů a průzkumů, aby se zjistil uchazečův intelektuální věk.

- К несчастью, есть и более тяжелые случаи в человеческой жизни.

⁵⁹ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeniye v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 39

⁶⁰ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeniye v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 39

Bohužel v lidském životě jsou i závažnější případy.

- *Соседские собаки могут оказаться и источником инфекции.*

Zdrojem nákazy mohou být i sousedovi psi.

- *Язык у человека, пожалуй, стоит на третьем месте по такому показателю, как количество мышечных волокон на единицу поверхности.*

Pokud jde o takového ukazatele, jako je počet svalových vláken na jednotku povrchu, nachází se lidský jazyk pravděpodobně na třetím místě.

Rozdělení vět

Jelikož se ve výchozím textu vyskytovalo velké množství dlouhých souvětí, která zároveň obsahovala mnoho informací, bylo nutné v některých případech toto souvětí rozdělit do dvou samostatných vět. Tím se cílový text stal srozumitelnějším a především přehlednějším pro čtenáře.

- *Мы рассмотрели самую крайнюю степень психических нарушений, когда человек не может жить среди других людей и должен быть помещен в психиатрическую клинику, но ведь есть и менее тяжелые случаи.*

Выпозоровали jsme nejzávažnější stupeň psychických poruch, kdy člověk nemůže žít mezi jinými lidmi, а proto musí být umístěn на психиатрическую клинику. Existují však i менее серьезные случаи, někdy i ты nejobyčejnější.

- *Она компактна, проста в уходе и содержании, не имеет длинной шерсти, запаха и других проблем, присущих многим другим породам.*

Компактні, snadno se o něj pečije a není náročný на údržbu. Má krátkou srst, která nezapáchá a nemá další problémy, jako je tomu u mnoha dalších plemen.

- *Если многие другие животные и спокойные собаки для не искушенного жизнью молодого стаффордшира – лишь несколько подозрительный объект для изучения, то убегающие кошки, грызуны и рычащие кобели могут вызвать весьма незатейливую реакцию – догнать, приблизиться и вцепиться зубами.*

Pokud další zvířata a klidní psi jsou pro mladého, neznalého staforda podezřelými, pak prchající kočky, hlodavci a vrčící samci u něj mohou vyvolat velmi nežádoucí reakci. Pak se může stát, že jeho záměrem bude je dohnat, přiblížit se a zakousnout se.

- *Немецкая овчарка разводилась на основе средненемецких и южнонемецких разновидностей существовавших в то время сторожевых собак с конечной целью создания собаки с высокими рабочими качествами.*

V té době, byl německý ovčák vyšlechtěn na základě existujících středoněmeckých a jihoněmeckých druhů hlídacích psů. Konečným cílem bylo vytvořit psa s vysokými pracovními vlastnostmi.

Spojení vět

V textu se naopak také často vyskytovaly velmi krátké věty a otázky, které by při jejich přesném překladu působily velmi nepřírozně. Proto bylo potřeba níže uvedené věty spojit do jedné, aby cílový text byl pro čtenáře dobře čtivý a zajímavý.

- *Внешний вид. Голова и череп пропорциональные.*

Co se týká vzhledu, hlava a lebka jsou souměrné.

- *Череп широкий, голова красиво посажена на мускулистой шее. Морда широкая.*

Lebka je široká, hlava krásně nasazená na svalnatém krku se širokou tlamou.

- *Сама по себе собака очень привлекательная. Хотя и очень необычного вида.*

Tento naháč je sám o sobě velmi atraktivní, i když neobvyklý.

Jak již bylo uvedeno, v textu se vyskytovaly krátké otázky, po kterých následovala krátká odpověď. Proto se tyto věty spojily do jedné, aby informace nacházející se ve větě byly přehlednější. V cílovém jazyce je tato transformace pro čtenáře přijatelnější. Jako příklad jsou uvedeny věty:

- *Так каков механизм действия лизоцима? Начнем с простого. Что в нашем понимании есть фермент?*

Začneme tedy tím, jaký je mechanismus působení lysozymu a vysvětlíme si, co je to enzym.

- *А что наиболее доступно у бактерий? Конечно, оболочка.*

U bakterií je nejdůležitější obal.

Sémantické transformace:

Konkretizace

Při konkretizaci výrazu ve výchozím jazyce dochází k upřesnění výrazu do cílového jazyka.⁶¹ Konkretizace měla v textu také mnoho zastoupení, některé výrazy bylo potřeba přiblížit, aby výsledná věta byla pro čtenáře konkrétnější a srozumitelnější.

Následující příklad bylo nutné konkretizovat, jelikož by si čtenář, který neví, že je kniha překládaná z ruského jazyka, mohl myslet, že se jedná o Českou republiku.

- *у нас в стране – v Rusku*

V dalším příkladu bylo slovní spojení konkrétně přeloženo, protože „*důležitých orgánů*“ se v lidském těle nachází mnoho. V tomto případě se jednalo o jazyk. Předpokládá se, že někteří čtenáři nemusí vědět, že je jazyk sval, a proto bylo lepší toto spojení konkretizovat.

- *важный орган – svalový orgán*

Tento výraz nebyl přeložen doslovně, jelikož by si adresát mohl myslet, že se zde jedná i o jiná domácí zvířata

- *питомец – pes*

Poslední uvedený příklad uvádí situaci, která byla provedena, aby cílový text byl pro čtenáře přirozenější.

- *на второй план – do pozadí*

Generalizace

Opakem konkretizace je generalizace, při které dochází k zobecnění výrazu v cílovém jazyce.⁶² Tato transformace byla v textu také mnohokrát provedena převážně kvůli srozumitelnosti výsledného překladu. V níže uvedených příkladech bylo zbytečné překládat výrazy doslovně, jelikož by v českém jazyce působily příliš nepřirozeně.

V prvním příkladu byla provedena generalizace, protože si téměř každý člověk při slově „*nádor*“ představí, že se jedná o rakovinový nádor.

- *раковая опухоль – nádor*

Další příklad byl zjednodušen, jelikož se v českém jazyce takové spojení téměř nepoužívá.

- *гигиеническое состояние – hygiena*

⁶¹ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeniye v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 42

⁶² Tamtéž, s. 42

Poslední výraz byl zobecněn, protože si každý čtenář pod pojem „certifikát“ představí, že se jedná o dokument potvrzující kvalitu či pravost zboží.

- *сертификат соответствия – certifikát*

Ve výchozím textu se objevily také případy, kdy nebylo možné text doslovně přeložit, jelikož by v cílovém jazyce nebyl čtenářem dostatečně pochopen. Níže uvedený příklad je typický pouze pro ruského čtenáře, který zná taková přirovnání. Proto bylo třeba výraz zobecnit nebo přizpůsobit pro českého čtenáře.

- *доктор Айболит – doktor*

Tento výraz pochází z ruské dětské pohádky, a proto nepředstavuje pro ruské publikum žádnou zvláštnost. Pro českého příjemce je však takové vyjádření zcela cizí, z toho důvodu bylo nutné výraz generalizovat. V českém jazyce by toto spojení bylo možné přeložit jako „*doktor Bolíto*“ avšak pro tento typ textu by to nebylo vhodné.

Antonomický překlad

Transformace, při které dochází během překladu k nahrazení afirmativní formy výrazu negativní formou a naopak.⁶³ Tato transformace se v textu také objevovala velmi často. Překlad byl proveden na základě znalostí jazyka a na základě snahy vytvoření přirozené věty pro českého čtenáře.

- *Подобные эксперименты проводились не раз.*

Podobné experimenty byly provedeny již mnohokrát.

- *Какой человек не захочет иметь домашнего доктора?*

Každý člověk by chtěl mít svého domácího lékaře.

- *Подчеркиваю, что это происходит не за счет того, что животное обладает незаврядными способностями, а потому, что человек их утрачивает в той или иной степени.*

Zdůrazňuji, že to není dáno tím, že zvíře disponuje ojedinělými schopnostmi, ale tím, že je člověk ve větší či menší míře ztrácí.

- *Она лишь играет роль помощника в нелегкой работе врача с пациентом.*

⁶³ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeníje v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9. s. 43

Hraje pouze roli pomocníka v obtížné práci lékaře s pacientem.

- *Вообще ему достаточно небольшого намека на агрессию с чьей-либо стороны – заводится он моментально, и его действия чрезвычайно стремительны.*

Obecně platí, že mu stačí jen malý náznak agrese z něčí strany, okamžitě se zneklidní a jeho reakce jsou mimořádně rychlé.

4.3. Топонима

Ve výchozím textu se vyskytovalo poměrně velké množství názvů zemí a měst neboli toponym, která ale během procesu překladau nepředstavovala větší problémy.

V encyklopedickém slovníku jsou toponyma popsána jako vlastní jména určitých zemských objektů. Tato jména se nachází v krajině a jsou zapsána v mapě.⁶⁴

- *Франкфурт-на-Майне – Frankfurt nad Mohanem*
 - *Мексико – Mexiko*
 - *Москва – Moskva*
 - *Англия – Anglie*
 - *Петербург – Petrohrad*
 - *Саратов – Saratov*
 - *Франция – Francie*
- *Ростов-на-Дону – Rostov na Donu*

4.4. Антропонима

V textu se objevovala také vlastní jména, která lze nazvat jako antroponyma. Překlad vlastních jmen nepředstavoval větší obtíže, jelikož se jednalo, ve většině případů, o známá jména. Tato jména si bylo možné ověřit na ruských internetových zdrojích.

- *Гаррисон Форд – Harrison Ford*

⁶⁴ TOPONYMUM | Nový encyklopedický slovník češtiny. *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Copyright © Masarykova univerzita, Brno 2012 [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/TOPONYMUM>

- *Арнольд Шварценеггер – Arnold Schwarzenegger*

- *Ванесса Парадиз – Vanessa Paradis*

- *Тед Тернер – Ted Turner*

- *В. В. Путин – V. V. Putin*

4.5. Názvy plemen psů

Názvy jednotlivých plemen psů se v překládaném textu také vyskytovaly v poměrně velkém množství. Správnost všech níže uvedených plemen byla ověřována v atlasech plemen psů.

- *бладхаунд – bloodhound*
- *бультерьер – bulteriér*
- *лабрадор – labrador*
- *левретка – italský chrtík*
- *немецкая овчарка – německý ovčák*
 - *пудель – pudl*
- *золотистый ретривер – zlatý retrívř*
- *мексиканская голая собака – mexický naháč*
- *китайская хохлатая собака – čínský chocholatý pes*
 - *сеттер – setř*
- *стаффордширский терьер – americký stafordširský teriér*

4.6. Další úpravy v textu

Domestikace

Dalším příkladem, který pochází z originálu je vlastní jméno, jež bylo třeba převést na typické české.

- *Клавдия Семеновна из пятого подъезда – paní Nováková z pátého patra*

Jak již bylo uvedeno výše, ve výchozím textu byla také velká expresivita, která ubírala cílovému textu na odbornosti, proto i v tomto případě bylo třeba udělat úpravy. Nejčastějším výrazem vyskytujícím se v originálu, bylo ruské slovo *нумомец*, tedy *mazlíček*, které v určitých částech překladu bylo nahrazeno výrazem *pes*. Dalšími případy, kdy nebylo vhodné zachovat expresivní výrazy, byla ruská slova *мордочка*, *словечко*, *пятнышко*, které v cílovém textu působila spíše jako pro dětské publikum. Proto byly tyto výrazy převedeny jako *tlama*, *slovo* a *skvrna*.

ZÁVĚR

Magisterská práce na téma *Překlad populárně-naučného textu z oblasti canisterapie s komentářem a glosářem* se zabývá především překladem populárně naučného textu vybraných kapitol z knihy, která se věnuje léčbě za pomoci psů. Toto téma bylo vybráno na základě zájmu o kynologii obecně, ale také na základě ochrnutí mé matky, která během let prošla řadou rehabilitací. Právě i rehabilitace patří mezi hlavní cíle canisterapie. Vzhledem k celoživotním zkušenostem, v rámci této oblasti, nebyl problém se v tématu orientovat. Před samotným překladem byla potřeba prostudovat si odbornou literaturu z oblasti canisterapie, lékařství a kynologie.

Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvoření adekvátního překladu z ruštiny do češtiny vybraných kapitol z knihy *Лечение с помощью собак* od ruského autora Andreja Beljačenka. Hlavní snahou bylo zachování obsahové i formální stránky textu. Překlad byl vypracován na základě vhodně zvolených ekvivalentů a také pomocí překladatelských transformací. Dále byl k překladu vypracován komentář a rusko-český glosář.

Diplomová práce obsahuje teoretickou a praktickou část, přičemž se teoretická věnuje definici canisterapie a překladu. Praktická část se zaměřuje na samotný překlad textu, na analýzu výchozího i cílového textu a na přiblížení překladatelských problémů a transformací.

První kapitola je zaměřená na vznik pojmu canisterapie, který poprvé použila Češka PhDr. Jiřina Lacinová. Tento název se ujal i v zahraničí. Pro popis canisterapie existuje celá řada definic, proto je v práci uvedeno pouze pár. Canisterapie působí na mnoho psychologických i fyzických problémů lidí, a proto je ve zdravotnictví stále častěji používána. Zvířata v této terapii zaujímají roli prostředníka. V této kapitole se čtenář dozvěděl, že je canisterapie velmi rozmanitý druh terapie. Dalším poznatkem je, že canisterapii nelze srovnávat s klasickou kynologií, jelikož se tyto oblasti liší spoluprací. Tato metoda léčby je velmi oblíbená, jelikož ji lze vykonávat téměř všude.

Následují podkapitoly první kapitoly zabývající se historií canisterapie, canisterapií v České republice, canisterapií v Rusku, metodami a formami canisterapie. Pes působil jako společník člověka již před mnoha tisíci lety, a proto na základě lidských poznatků bylo vypořádováno, že pes dokáže pomáhat při léčbě nemocných. Pes má také dobré uplatnění v dětské psychologii, což poprvé objasnil v 70. letech americký psycholog Boris M. Levinson. Z podkapitoly o historii canisterapie je tedy zřejmé, že léčivé schopnosti psa se využívaly na různá zranění již v různých historických obdobích.

Další podkapitola o canisterapii v ČR pojednává o organizacích, které vznikly v průběhu 90. let. Bylo také stanoveno, že je canisterapie chápána jako podpůrná forma rehabilitace, ale nejedná se o léčbu. Následuje canisterapie v Rusku, která je v této zemi poměrně novým směrem. Tato terapie má několik forem a ty se dělí podle toho, jak zvíře na pacienta působí. Všechny formy se řadí pod metody AAA (Animal Assisted Activities), AAT (Animal Assisted Therapy), AAE (Animal Assisted Education) a AACR (Animal Assisted Crisis Response). Existuje například individuální canisterapie, skupinová

canisterapie či návštěvní program a další. Všechny tyto formy jsou v práci podrobněji popsány.

Z první kapitoly této diplomové práce je tedy zřejmé, že canisterapie je velmi různorodý druh terapie, který pomáhá na mnoho problémů u lidí. Nejen, že pes působí na pacientův fyzický i psychický stav, ale dokáže jej také motivovat k léčbě, což v mnoha případech je pro klienta to nejdůležitější. Pes je pro člověka velmi užitečný, což bylo vyzorováno již v dávné historii. Z této kapitoly se čtenář také dozvěděl, že je canisterapie velmi využívaný druh terapie. Nicméně tato terapie stále není považována za samostatnou léčbu.

Druhá teoretická kapitola se zabývá překladem. Překlad lze také definovat různými způsoby. V práci je překlad popsán jako převedení textu originálu do cílového jazyka, přičemž je kladen důraz na nepozbytí původního významu a na srozumitelnost výsledného překladu. Překladatel si pro vypracování adekvátního překladu vybírá nejen jazykové, ale také stylové prostředky cílového textu, aby zachoval funkce i účel originálu. Všechny tyto informace jsou obsaženy ve druhé kapitole. V kapitole o překladu byl důraz kladen převážně na definici popularizačního stylu. Tato kapitola obsahuje také podkapitoly, které se zabývají překladem odborného textu, popisem populárně naučného textu, jeho rysů a překladem popularizačního stylu.

V první podkapitole jsou objasněny časté problémy během překladu odborného textu. Bylo zjištěno, že překládání odborného textu se řadí mezi nejčastěji překládané texty. Jelikož se na první pohled může zdát, že se jedná o jednoduchý proces, jsou v této podkapitole uvedeny důvody, proč je toto tvrzení chybné. Nejčastější problém při překladu odborného textu představuje odborná terminologie. Je to z toho důvodu, že se terminologie v různých oblastech neustále obnovuje. Z toho plyne, že během procesu překladu by se překladatel měl řídit aktuálními slovníky. Pokud ale nastane situace, že pro hledaný termín neexistuje odpovídající ekvivalent, je překladatel nucen vymyslet adekvátní pojem v cílovém jazyce. Před samotným překládáním je nezbytné se seznámit s danou tematikou výchozího textu, aby byl překladatel schopen vyřešit i složitější případy a nedošlo k významovým posunům. Pozornost při tomto druhu překladu je zaměřena především na zachování přesného významu, tedy se překladatel snaží předat informace co nejpřesněji. V této podkapitole bylo také zjištěno, že překládat odborný text vyžaduje velké jazykové znalosti. Kromě toho je důležité, aby byl překladatel seznámen s tématem, které překládá, což je při překladu více odborných textů poměrně náročné.

Následuje podkapitola popisující populárně naučný styl, ve kterém je psán i překládaný text v diplomové práci. Tento styl se od odborného liší tím, že se v něm nachází prvky publicistického a hovorového stylu. Hlavním cílem takového druhu textu je předat odborné informace všem skupinám adresátů, kteří nemají dostatečné znalosti z konkrétní oblasti. V této části práce se objevují jména jako je M. N. Kožina, I. R. Galperin a další vnímající popularizační styl jako podstyl. Druhou skupinou lingvistů jsou M. A. Majejskij či G. A. Vasjučenko, kteří naopak vnímají tento styl jako samostatný funkční styl. Populárně naučný styl disponuje specifickými rysy a od odborného textu se liší

výkladem. Mezi základní techniky populárně naučného textu patří vyhotovení krátkého, zjednodušeného nadpisu a vypuštění odborných termínů.

Co se týká rysů populárně naučného textu, je v tomto případě zjednodušena terminologie. Pokud se v textu objeví termín, u kterého se předpokládá, že bude pro čtenáře neznámý, je tento termín vysvětlen v závorce či poznámce pod čarou. Pro tento styl je také typická zvýšená expresivita vyskytující se prakticky v celém textu. Na rozdíl od ostatních stylů, u kterých je nejčastější monologická forma, se u popularizačního můžeme setkat také s dialogickou (besedy, diskuze). Pro udržení pozornosti adresáta a upozornění na určitý problém se v popularizační literatuře objevují řečnické otázky. Obecně je tento typ textu velmi dobře čtivý, jelikož se adresát dozví mnoho odborných informací jednoduchou formou.

Z uvedených informací vyplývá, že text psaný v populárně naučném stylu je velmi oblíbený druh textu. Nevyžaduje tak velkou pozornost od čtenáře, protože je psán jednoduchou a zajímavou formou. Každý čtenář se tedy dozví mnoho zajímavých a odborných informací, které by při čtení odborné literatury pravděpodobně nepochopil. Z definice populárně naučného stylu lze tedy vyvodit, že tento typ textu je pro čtenáře velmi přínosný, jelikož si jej mohou přečíst všechny skupiny čtenářů.

Na rozdíl od odborného překladu, jenž představuje pro překladatele řadu problémů, je překlad populárně naučného textu mnohem jednodušší. Mohou jej tedy překládat i nespécializovaní překladatelé bez znalostí z překládaného oboru. I zde, ale může nastat problém při překladu terminologie a překladatel je nucen pojem transliterovat či transkribovat. Také složená slova mohou za určitých okolností překladatele zmást. Avšak stejně jako v ostatních textech, tak i v popularizačním je důraz kladen na zachování hlavního obsahu výchozího textu. Rozdíl je pouze ve formě, která musí být všem adresátům přístupná a srozumitelná. Jak již bylo uvedeno výše, popularizační styl je jednodušší jak pro čtení, tak pro překlad. V této podkapitole bylo zjištěno, že překládat populárně naučný text může prakticky každý, kdo ovládá jazyk výchozího textu i jazyk, do kterého daný text překládá. Kromě toho překladatel nemusí téma konzultovat s odborníkem, jelikož jsou tyto texty psány jednoduchou formou a odborné termíny či informace jsou vysvětleny.

Následuje druhá polovina diplomové práce – praktická část. Praktická část se věnuje překladu vybraného textu a komentáři. Text se skládá z pěti kapitol. První kapitola překládaného textu se nazývá „*Psi-psychoterapeuti*“ a pojednává o tom, jak tedy pes léčí a působí na člověka. Následuje kapitola o hojení ran za pomoci psích slin. Další kapitola o psí srsti se zabývá pásy, které jsou vyrobeny z vytrimovaných či vyčesaných psích chlupů. V této kapitole jsou také přiblíženy nemoci, jako je radikulitida, revmatismus, neuritida a další. Na všechna tato onemocnění má pás pozitivní účinky. Ještě před samotným pořízením psa je ale velmi důležité zjistit, zdali není člověk alergický na psí chlupy. To by mohlo představovat značný problém. Nechybí ani objasnění jednotlivých bodů, které je třeba brát v úvahu, aby spolupráce a společný život člověka a psa byli oboustranně výhodné a bezpečné. Poslední důležitou částí textu je kapitola „*Koho si*

vybrat?“. V této kapitole je popsán charakter a vzhled jednotlivých plemen psů, která jsou pro canisterapii nejvhodnější. Jsou zde popsána plemena, jako je labrador, zlatý retrívr, mexický naháč, americký stafordširský teriér a německý ovčák

Ve čtvrté kapitole je vytvořen komentář k překladu. Tento komentář popisuje překládaný text a jeho znaky, které odpovídají rysům uvedeným v teoretické části práce. Součástí komentáře je popsání překladatelské práce včetně provedených překladatelských transformací a také změny, které byly provedeny, aby výsledný text byl co nejsrozumitelnější pro čtenáře. U každé provedené transformace či změny jsou uvedeny konkrétní příklady. Jsou zde popsány transformace, jako je transkripce, univverbizace, antonomický překlad a další. Často se měnila struktura vět, kdy se jedna věta rozdělila na dvě či naopak dvě věty sloučily do jedné. Dále jsou v komentáři uvedena i toponyma, antroponyma či plemena psů a jiné úpravy. Vše je podloženo příklady. Z analýzy výchozího i cílového textu bylo zjištěno, že se jedná o text psaný v populárně naučném stylu. Všechny rysy, které jsou typické pro tento styl, odpovídají překládanému i přeloženému textu. Dalším poznatkem je, že výchozí text obsahuje velké množství expresivních výrazů, které bylo nutné v cílovém textu zredukovat.

Práce obsahuje dvě přílohy. První příloha obsahuje výchozí text k překladu a druhá rusko-český glosář. Dále je zde seznam použitých knižních a internetových zdrojů. Při psaní magisterské práce byly využívány odborné knižní a elektronické zdroje, slovníky, atlasy a příručky. Pro nastudování standardu jednotlivých plemen byla pozornost věnována především příručkám a atlasům jednotlivých plemen psů. Překládaný text a vytvořený slovník mohou být určeny pro všechny skupiny čtenářů, kteří se zajímají o canisterapii.

РЕЗЮМЕ

Магистерская дипломная работа с названием *Перевод научно-популярного текста из области канистерапии с комментарием и глоссарием* посвящена главным образом переводу научно-популярного текста избранных глав из книги, посвященной лечению с помощью собак. Эта тема была выбрана из-за моего интереса к кинологии в целом, а также из-за паралича моей матери, которая за эти годы прошла ряд реабилитаций. Реабилитация – одна из основных целей канистерапии. Благодаря своему целебному воздействию на пациента канистерапия становится все более популярным и широко используемым методом во всем мире.

Основной целью данной дипломной работы было создание адекватного перевода с русского на чешский язык избранных глав из книги «Лечение с помощью собак» российского автора Андрея Беляченко. В процессе перевода особое внимание уделялось сохранению содержания и формы текста. При этом внимание было сосредоточено на переводе текста таким образом, чтобы он был максимально приемлемым и понятным для читателя. В процессе перевода использовались соответствующие эквиваленты к исходному тексту, а также переводческие трансформации, с помощью которых текст перевода является более понятным. Перевод также включает комментарий, описывающий различные изменения, переводческие трансформации и проблемы, возникшие в процессе перевода. Кроме того, для перевода был создан русско-чешский глоссарий, содержащий как общепринятые термины, так и научные термины или названия пород собак. Словарь находится в приложении.

Дипломная работа разделена на теоретическую и практическую части. Теоретическая часть касается определения понятия канистерапии и других тем, связанных с этой областью и переводом. Глава о переводе не только дает определение самого перевода, но и знакомит с переводом научного или научно-популярного текста. Далее следует практическая часть, посвященная переводу отдельных глав книги и комментариям.

Первая глава теоретической части посвящена происхождению термина «канистерапия», который впервые был использован в Чешской Республике. В частности, этот термин был предложен психологом Йиржиной Лациновой в 1993 году на основе поведения маламутов по отношению к незнакомцам. Название «канистерапия» позже было принято также за рубежом. Этот метод терапии описан по-разному, и поэтому в работе дано лишь несколько определений, которые лучше всего описывают этот метод. В дипломной работе представлены такие имена, как Валента или Галайдова, и их определения канистерапии. Канистерапия является очень разносторонним видом терапии и оказывает положительное влияние на многие психологические и физические проблемы людей. Положительные эффекты канистерапии были также подтверждены при эпилепсии. С течением времени канистерапия становится все более популярной в здравоохранении.

Терапевтические собаки регулярно приходят в детские дома, больницы, тюрьмы и т.д. В семьях собака в семье считается членом семьи и терапевтом. Так что это симбиоз человека и собаки. Во время лечения собака играет роль посредника между врачом и пациентом. Канистерапия также часто используется, когда другие методы лечения неэффективны.

Может показаться, что канистерапия относится к общей кинологии. Однако эти дисциплины отличаются друг от друга способом взаимодействия. Канистерапия характеризуется контактом собаки и владельца с другими людьми. Собака, не обладающая такой способностью, не подходит для канистерапии.

На основании информации, которая приведена в дипломной работе, можно сделать вывод, что лечение с помощью собак очень разнообразно. Это можно использовать при всех проблемах со здоровьем, а также и для улучшения настроения.

Следующие подразделы первой главы посвящены истории канистерапии, канистерапии в Чехии, канистерапии в России, методам и формам канистерапии.

Первый подраздел этой главы посвящен истории канистерапии. Отношения между человеком и собакой существовали много тысяч лет назад. Основываясь на человеческом опыте, было замечено, что собака может помочь в лечении больных. Хотя собака исторически была частью многих религиозных культов, однако даже сегодня некоторые религии считают собаку нечистой. Собаке свойственно лечить свои раны и раны человека своей слюной. Этот метод применялся уже в древние времена. Еще одним преимуществом собаки для больного была её теплая шкура, которая позволяла больному согреться и облегчить симптомы ревматизма. Для этого вида терапии подходили в основном голые собаки без шерсти, так как температура их тела достигала 40 градусов по Цельсию. Со временем пес также стал спасателем и искал раненых. Собачьи способности постоянно совершенствовались, и поэтому собаки начали использоваться в различных целях. В середине 18 века люди стали дрессировать и применять собак-поводырей для слепых. Особенно подходили для этого занятия пудели и овчарки. Со временем все большее внимание уделялось внешнему виду собаки и ее применению. На основе этого были созданы новые породы собак, которые также стали использоваться в реабилитации. Американский психолог Борис М. Левинсон впервые в 1970-х годах обнаружил положительные успехи в детской психологии.

В другом подразделе, посвященном канистерапии в Чешской Республике, рассматриваются организации, созданные в 1990-х годах. В эти годы канистерапия применялась крайне редко. Все организации, которые были созданы, в этот период с годами исчезли, и поэтому в правилах, условиях и сертификации собак-терапевтов нет однообразия очень неедины. Канистерапия до сих пор считается не самостоятельным методом, а только поддерживающей формой лечения. Существует всего несколько волонтерских программ, которые занимаются канистерапией.

Следующая глава посвящена канистерапии в России. В отличие от западных стран, в которых этот метод лечения очень развит, в России канистерапия является относительно новым направлением. Российская канистерапия отстает от Европы и Америки на двадцать лет. Однако, несмотря на медленное развитие канистерапии, в России созданы собственные методы применения. Эти методы используются в основном у пациентов с ограниченной подвижностью. Российские методы канистерапии имеют очень положительный эффект, поэтому их стали применять и в других странах, например, в Германии и Финляндии. Как и в других странах, в России канистерапия проводится и в лечебно-реабилитационных центрах. В 2014 году Российское сообщество поддержки и развития канистерапии присоединилось к Союзу реабилитологов России. Это сообщество заботится о деятельности собако-терапевтов, разрабатывает индивидуальные методы, обучает волонтеров и сертифицирует собак.

Методы и формы канистерапии также являются очень важным подразделом. Различные формы канистерапии классифицируются по методам и делятся в зависимости воздействия животного на пациента. Все методы описаны в этом подразделе. В частности, это ААА, ААТ, ААЭ, ААЦР методы. Каждая форма имеет свои специфики, и пациентам предлагаются занятия, которые владелец заранее подготовил вместе со своей собакой для канистерапии. При проведении канистерапии обычно выполняются такие действия, как вычесывание собаки, ведение собаки на поводке, бросание шариков или укладывание собаки на кровать. В отличие от деятельности, которая может не иметь прямо определенной цели, терапия имеет четко определенные процедуры и цели. Во время терапии используются приёмы, которые непосредственно сосредоточены на определенной проблемной области пациента.

Что касается метода ААА, то этот метод сосредоточен в основном на развлечении пациента в его свободное время и на его мотивацию. Эти занятия не предназначены специально для конкретного пациента, но обычно проводятся в группах. В основном это такая деятельность, как уход за животным. Деятельность с собакой проводится в основном в домах престарелых, в школах или в учреждениях для людей с ограниченными возможностями. Далее следует метод ААТ, который представляет собой терапию с четко определенной целью. Каждая цель устанавливается в соответствии с индивидуальными потребностями клиента, поэтому этот метод может применяться индивидуально или в групповой форме. В этом случае терапия направлена в первую очередь на улучшение речи, развитие моторики или памяти. Очень популярным видом терапии является так называемое позиционирование, которое осуществляется путем тесного контакта между собакой и человеком. Позиционирование обеспечивает разогрев и успокоение пациента, затем поддержание физического состояния пациента и т. д. Другим не менее важным методом является ААЭ. ААЭ направлен на совершенствование человека в сфере воспитания или образования, и даже в этом случае используется контакт собаки с человеком. Этот метод обычно подходит для студентов или

школьников с определенными нарушениями поведения. Само присутствие животного очень важно в этом методе. Последний метод — ААЦР, который в нашей стране используется очень редко. Целью также является контакт между животным и человеком. Однако этот метод применяется в случае кризисного состояния пациента, и вмешательство направлено на улучшение его психического и физического состояния.

Формы канистерапии включают индивидуальную канистерапию, групповую канистерапию, программу посещения, одноразовую канистерапию и кинологические мероприятия, программу проживания и программу резидента. Все эти формы описаны в работе, так как каждая форма ориентирована на отдельный вид терапии. Первый очень эффективный способ терапии — это индивидуальная терапия, т. к. это метод, основанный на позиционировании. Этот вид терапии предназначен в основном для пациентов с комбинированной инвалидностью. Пациент достигает лучшего физического и психического состояния. Групповая терапия, с другой стороны, обслуживает несколько клиентов одновременно. Обычно в этой терапии участвуют 6-8 пациентов, а используемые виды деятельности очень разнообразны. Групповая канистерапия чаще всего применяется у детей, но ее недостатком является ограниченность планирования индивидуальных целей. Другой, и наиболее распространенной, формой канистерапии является программа посещения. Эта терапия очень требовательна к собаке, поэтому особое внимание уделяется тому, чтобы не перегружать собаку. Следующая форма канистерапии обычно проводится в виде собраний, демонстраций или публичных презентаций. Пребывание пациентов, включающее лечебную или познавательную программу в месте проведения пет-терапии называется программой проживания. Последней упомянутой формой является резидентная программа, которая является наилучшей для клиента, так как целью этой программы является пребывание собаки в семье.

На основании информации, uvedённой в главе о канистерапии, можно сделать вывод, что канистерапия является очень эффективным и популярным видом терапии. Кроме того, этот метод можно практиковать практически в любом учреждении. Хотя канистерапия до сих пор не считается отдельным методом лечения, она имеет очень положительный эффект в здравоохранении. При канистерапии собака играет лишь роль посредника, но при этом улучшает состояние больного. Каждая собака, будь то собака-целитель или «обычная» собака, может определенным образом помочь человеку.

Вторая половина теоретической части посвящена теории перевода. Перевод является основной целью данной дипломной работы. В частности, это перевод научно-популярного текста. В следующей главе сначала дается определение перевода в целом, а затем уделяется внимание переводу научного текста и переводу научно-популярного текста. Эта глава также содержит подразделы, в которых, помимо перевода, рассматривается и определение научно-популярного текста и его признаков. В общем, перевод можно определить как перевод текста с

исходного языка на целевой язык. Основная цель в переводе – сохранить тот же смысл и понятность полученного текста. Отдельные тексты классифицируются на основе цели текста и функции, которую они выполняют. В зависимости от типа переводимого текста переводчик определяет специфику языковых и стилистических средств.

Первый подраздел этой главы посвящен переводу научного текста. Перевод научного текста является одним из самых сложных видов перевода. Может показаться, что переводить научную литературу гораздо проще, чем переводить художественный текст. На первый взгляд это может быть так, но если переводчик более подробно прочитает исходный текст, он обнаружит, что научный текст содержит ряд проблем. Например, терминология является одной из самых больших проблем при переводе научного текста. Переводчик научного текста должен быть знаком с темой, которую он переводит, и в то же время важно знать терминологию из этой области на обоих языках. Однако могут возникнуть проблемы, связанные с тем, что у термина нет эквивалента, поэтому важно, чтобы переводчик был способен создать новый термин. Эта проблема может возникнуть из-за того, что терминология постоянно развивается во всех областях. При переводе научного текста внимание уделяется сохранению точного смысла. Перевод научного текста — очень сложный процесс, и в некоторых случаях переводчику необходимо консультироваться со специалистом в этой области.

Второй подраздел посвящен теме данной дипломной работы – научно-популярному стилю. Популярно-научный стиль можно воспринимать как более простую форму профессионального стиля, так как он пытается передать всю профессиональную информацию в более простой форме. Текст, написанный в таком стиле, предназначен для адресата, не обладающего достаточными знаниями в данной области. В отличие от научного текста, в научно-популярном ограничена терминология, выражение более конкретное, и здесь часто появляется повествование. Содержание научной и научно-популярной литературы, конечно, одинаково, разница лишь в интерпретации. Поэтому важно использовать специальные техники, с помощью которых можно преобразовать текст в простую форму. Например, одной из основных и наиболее важных техник является заголовок статьи. Заголовок должен быть коротким, упрощенным и привлекать внимание читателя. Хотя научно-популярный стиль не так распространен, в последнее время тексты, написанные в этом стиле, появляются все чаще и чаще.

В следующей главе описываются особенности научно-популярного стиля. Если в тексте появляется термин, который, как предполагается, будет незнаком читателю, этот термин часто поясняется с помощью дополнительной информации в скобках или сноске. Другой характерной чертой научно-популярного стиля является наличие экспрессивности. Экспрессивность в этом типе текста выступает как средство выражения компонентов. В целом научно-популярный стиль более разговорный, чем научный, в нем также можно найти оценочные и эмоциональные средства. В отличие от научного стиля, в котором, помимо устной формы,

преобладает письменная форма, популярно-научный стиль может передаваться как в монологической форме, так и в часто используемой диалогической форме. Риторические вопросы являются еще одной особенностью научно-популярного стиля и служат для привлечения внимания к определенной проблеме. Часто вопрос также фигурирует в заголовках, а ответ содержится в тексте или представляет собой весь текст. Для научно-популярного стиля характерен упрощенный текст, поэтому здесь обычно появляются короткие и конкретные предложения. Эти предложения содержат в основном главные моменты. Кроме того, в этом типе текста появляется и метафоричность, которая служит прежде всего для понимания нового знания. Присутствуют также фразеологизмы и образные клише. В целом, научно-популярный стиль очень полезен, так как этот тип текста может прочитать любой человек и, таким образом, узнать информацию из областей, которые, как предполагается, предназначены только для профессионалов.

Последний подраздел этой главы посвящен специфике перевода научно-популярной литературы. Информация в этом подразделе лучше всего описана в статье «Особенности перевода научно-популярных текстов», поэтому вся информация взята только из этого источника. В отличие от перевода научной литературы, который представляет много проблем, перевод научно-популярного текста выполняется проще. Переводчикам этого типа перевода не нужно обладать такими большими знаниями в той области, которую они переводят, поэтому этот тип текста могут переводить как специалисты, так и обычные переводчики. Однако даже в этом случае важно сохранить содержание и цель исходного текста.

Далее следует вторая половина дипломной работы – практическая часть. Практическая часть посвящена переводу выбранного текста и комментарию. Текст состоит из пяти глав. Первая глава называется «Собаки-психотерапевты». В этой главе рассматривается, как собака может лечить людей. Собака может воздействовать, в частности, на психику человека и таким образом исцелять его. Существует множество случаев, когда человек замкнут, и ему очень трудно общаться с другими людьми. Именно поэтому такие люди обычно не обращаются к врачу, так как боятся, что не поймут, что им говорит врач. В таких случаях помогают собаки, потому что пациент не считает их частью лечения. Как только пациент вступает в контакт с животным, его психические процессы активируются, что позволяет ему общаться с другими людьми. Однако этот метод не является гарантированным. Кроме того, многие психические заболевания сопровождаются нарушениями речи. Поскольку пациент часто мыслит очень образно и не может с помощью жестов объяснить врачу свою проблему, нередко возникает непонимание. Даже в этом случае собака может оказаться умнее врача, потому что общение с животными очень простое. Важную роль в этом играют жесты, мимика и язык тела. В этой главе также рассматривается работа педиатра. Дети обычно боятся всех врачей и не могут понять, что врач хочет им помочь. Поэтому даже в этой ситуации собака помогает врачу. Для ребенка это существо гораздо интереснее, и вдруг он совершенно забывает о враче. Ребенок начинает

воспринимать врача как хорошего человека, так как он является владельцем красивой и доброй собаки. Однако есть и другие учреждения, в которых присутствие собаки очень важно. Таким учреждением является, например, хоспис. Люди, находящиеся в этом учреждении, больны, им не с кем поговорить, и они знают, что останутся там до конца своей жизни. Поэтому собака является для них идеальным компаньоном. Собаки используются практически на всех учреждениях.

Вторая глава перевода касается лечения с помощью собачьей слюны. Язык - второй по важности орган для собаки. Во-первых, в главе описывается, почему язык так важен для собаки, какие вещества содержит собачья слюна и, наконец, как заживают раны. Слюна содержит большое количество различных ферментов, таких как амилазы - ферменты, расщепляющие углеводы, и лизосомы. Именно лизосома вызывает гибель бактериальных клеток. Поскольку бактерии встречаются практически везде, раны заживают относительно долго. Собаки умеют находить рану в своей густой шерсти, потому что обоняние собаки очень чувствительно. Уже в Древнем Китае животных использовали при лечении больных и раненых людей, чтобы помочь им исцелиться. В ротовой полости собаки бактерии не могут выжить. Лизосома, помогающая заживать раны, содержится в слюне всех млекопитающих, включая человека. Однако наибольшее его содержание содержится в собачьих слезах. Также была выдвинута гипотеза, что собака, используя свое чувствительное обоняние, может обнаружить опухоль у человека.

Следующая глава посвящена собачьей шерсти, из которой изготавливаются пояса. Именно пояса из собачьей шерсти обладают очень хорошим эффектом, поэтому их на рынке большое количество. Существует множество поддельных поясов, которые содержат различные ингредиенты, но не собачью шерсть. Чтобы не столкнуться с фальсификатом, необходимо сделать акцент на том, чтобы на товаре была соответствующая маркировка, символ производителя и сертификат. Этот пояс используется на поясице для защиты от сквозняка и других неблагоприятных воздействий. Из этого следует, что пояс не обязательно должен быть изготовлен только из шерсти собаки, но и из шерсти любого другого домашнего животного. Волосы используемые для изготовления пояса, получают путем тримминга собак или вычесывания отмершей шерсти. В главе также описан ряд заболеваний, при которых рекомендуется пояс. Это такие заболевания, как радикулит, ревматизм, неврит и нефрит. Все эти заболевания тяжелые и болезненные. Например, радикулит — заболевание корешков спинномозговых нервов, вызываемое инфекциями. Это заболевание часто проявляется в виде сильной боли в мышцах спины, которая также затрагивает конечности. Из-за сильной боли движение очень ограничено. Чтобы избежать более тяжелого течения этого заболевания, необходимо избегать простудных заболеваний и тяжелой физической работы. Еще одно заболевание – ревматизм, поражающий соединительную ткань. Это заболевание может иметь различные проявления, так как соединительная ткань имеется во всех внутренних органах. Как и при радикулите, при ревматизме необходимо предотвращать простудные заболевания.

Неврит вызывается инфекцией, интоксикацией или травмой и является заболеванием периферических нервов. Типичными симптомами этого заболевания являются мышечная слабость и паралич, а также нарушение чувствительности. Последней болезнью является нефрит, заболевание почек. Причиной нефрита чаще всего является острое инфекционное заболевание, вызванное стрептококком. Пояс из собачьей шерсти лучше всего подходит и для этого заболевания, так как согревание, которое он обеспечивает, необходимо практически везде.

В четвертой главе, которая называется «Как защитить себя и свою собаку», рассказывает о том, как правильно обращаться с собакой и какую информацию нужно узнать перед приобретением собаки. У каждой собаки свой темперамент, поэтому необходимо, чтобы активная собака была в достаточной мере развлечена. В противном случае в нем начнет накапливаться энергия. Поэтому необходимо помнить, что играть с собакой нужно достаточно долго. Конечно, необходимо учитывать и состояние здоровья владельца. Собаки также могут вылечить гипертонию, помочь при сердечно-сосудистых заболеваниях и других проблемах.

Серьезной проблемой при приобретении собаки является проявление аллергии у человека. Поэтому важно помнить о каждом контакте с собакой перед покупкой собаки. Аллергия может проявляться в самых разных формах. Хотя симптомы аллергии можно облегчить с помощью лекарств, к сожалению, и так человеку приходится отказываться от собаки дома. Шерсть повсюду, поэтому бесполезно думать, что животное может быть только в одной комнате. Еще одна проблема – бактериальные и вирусные инфекции. Каждая собака должна быть вакцинирована, чтобы она и вы были защищены от различных заболеваний. Покупка животного также связана со здоровьем животного. Важно знать, в каких условиях родился щенок, знать происхождение и болезни его родителей и т. д. Если человек покупает собаку, например на рынке, то очень вероятно, что он заплатит ветеринару за здоровье собаки даже большую сумму, чем ту, которую он заплатил при покупке. Также важно выбрать подходящую породу. Часто бывает так, что люди покупают слишком активную для них собаку или, наоборот, не могут ее воспитать. Семья для собаки представляет собой стаю, в которой четко определены правила и отношения между отдельными членами. Но если у собаки нет руководства, она постепенно становится вожаком стаи и перестает уважать своего хозяина. Поэтому, прежде чем человек заводит собаку, необходимо подумать, хочет ли только обычную собаку, которая лежит на диване и не слушается своего хозяина, или хочет иметь помощника. Из этого можно сделать вывод, что канистерапия подходит не каждой собаке. Еще одна причина, по которой необходимо задуматься о целесообразности покупки собаки, – это возраст человека. Например, пожилым людям очень трудно прощаться со своим другом-псом и наоборот. Важны и материальные причины, ведь в течение жизни собаке может понадобиться не только специальная еда, но и много лекарств.

Последняя глава переведенного текста представляет собой краткое описание отдельных пород собак, подходящих для канистерапии. В этой главе описываются

их плюсы и минусы. Наиболее подходящими породами являются лабрадор, золотистый ретривер, мексиканская голая собака, стаффордширский терьер и немецкая овчарка. Общеизвестно, что чем породистее собака, тем лучше ее характер.

Лабрадор не только уравновешенная собака, но и очень разносторонняя. Для этой породы не характерна агрессия по отношению к людям и животным. У него очень хорошее обоняние, и он легко приспосабливается. Эта собака чрезвычайно умна, послушна и понимающая. Кроме того, порода очень популярна и понравится всем. Это просто универсальная собака. Он не только подходит для канистерапии, но и помогает инвалидам, работает в полиции, ищет контрабандные наркотики и многое другое. Впервые лабрадоры появились в России в начале 1970-х годов, и в настоящее время основным центром разведения лабрадоров является Русский клуб ретриверов. Большое внимание также уделяется развитию охотничьих качеств лабрадоров. По внешнему виду лабрадор относится к крупным породам, высота в холке колеблется от 54 до 57 см. Его окрас может быть золотым, шоколадным или черным. Характерной чертой лабрадора является короткая густая шерсть и «выдровый» хвост. Эта порода также подходит для аллергиков.

Еще одна порода – золотистый ретривер. Эта порода является одной из самых популярных и распространенных пород в мире. В основном это связано с его удивительным характером и красивым внешним видом. В генах золотистого ретривера много всего намешано, поэтому эта собака обладает многими положительными качествами. Как и лабрадор, золотистый ретривер очень универсален. Главной особенностью этой собаки является красивая золотистая шерсть, но она не подходит аллергикам. Поскольку эта порода носит название «золотистый», допускаются оттенки от насыщенного золотого до кремового и белого. Что касается его характера, то это активная, дружелюбная собака со спокойными движениями. Кроме того, он очень послушный, умный и спокойный.

Подходящей, но менее распространенной породой является мексиканская голая собака, известная, главным образом, благодаря отсутствию шерсти. Её кожа гладкая и очень теплая. Это спокойная, тихая, веселая и бдительная собака. Это прекрасный питомец, но к незнакомцам относится подозрительно.

Американский стаффордширский терьер также описан в этой главе. Эта порода подходит для семьи, потому что это хороший друг и помощник. Кроме того, он компактен и не требует особого ухода. Можно сказать, что он практически идеален во всех направлениях. Американский стаффордширский терьер очень универсален и может быть обучен практически всему. Это спокойная собака, которая очень хорошо обучается и всегда миролюбива и добра к людям. Единственный его недостаток – повышенный интерес к другим собакам.

Последней породой является немецкая овчарка, которую изначально разводили только как сторожевую собаку. Постепенно главной целью стало вывести собаку с очень хорошими рабочими качествами. Немецкая овчарка должна быть по-

настоящему спокойной, уравновешенной и уверенной в себе собакой. Но при этом особое внимание уделяется и боевому инстинкту, твердости и управляемости этих псов. По внешнему виду это собака высотой в холке 55-65 см. Окрас этой собаки черный с черно-коричневыми или коричневыми пятнами. Эту породу знают, наверное, все; а поскольку она так известна, появляется много помесей.

Последней и в то же время очень важной главой данной дипломной работы является комментарий к переводу. Комментарий сосредоточен в основном на сравнении исходного текста и переведенного текста с теоретической частью о стиле. Выявлено, что выбранный текст содержит все типичные признаки, перечисленные в теоретической части научно-популярного стиля. Иногда в переводном тексте встречались случаи, типичные для русского читателя, но непонятные чешскому читателю. Поэтому необходимо было внести коррективы в целевой текст. Комментарий также содержит переводческие трансформации, которые были выполнены в процессе перевода. Это формальные и семантические трансформации. Для каждой выполненной трансформации имеется краткое описание, объясняющее, почему была использована эта трансформация, а каждое изменение дополнено примерами. Наиболее часто в тексте встречались замена членов предложения, универбизация, мультивербизация, разделение и соединение предложений и многие другие. В комментарии также перечислены топонимы, которые не вызвали проблем в процессе перевода, так как в основном это были общеизвестные названия. Следующую группу составили антропонимы, точность которых была проверена по интернет-источникам. Поскольку это был текст из области канистерапии, в тексте также упоминалось большое количество пород собак. Перевод пород также не представлял проблем, так как это были известные породы, а потому достаточно было проверить точность в атласах собак.

Работа включает два приложения. Первое приложение содержит исходный текст для перевода, второе — русско-чешский глоссарий. Кроме того, дипломная работа содержит список использованных книг и интернет-ресурсов, которые использовались при написании дипломной работы. Для изучения стандарта конкретных пород внимание уделялось в основном справочникам и атласам отдельных пород собак. Переведенный текст и созданный словарь могут быть предназначены для всех групп читателей, интересующихся канистерапией.

BIBLIOGRAFIE

Česká odborná literatura:

1. *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1.
2. ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.
3. GALAJDOVÁ, Lenka. *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-789-3. s.
4. HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: Vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.-4. roč. zákl. školy*. Praha: SPN, 1987. Učebnice pro vys. školy.
5. KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 291 s. Monografie. ISBN 9788024424286.
6. KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0143-6.
7. MÜLLER, ed. *Terapie ve speciální pedagogice: 2., přepracované vydání*. Grada, 2014, 1 online zdroj (512 stran). ISBN 978-80-247-8991-0.
8. NERANDŽIČ, Zoran. *Animoterapie, aneb, Jak nás zvířata léčí: praktický průvodce pro veřejnost, pedagogy i pracovníky zdravotnických zařízení a sociálních ústavů*. Praha: Albatros, 2006, 159 s. ISBN 9788000018096.
9. PIPEKOVÁ, Jarmila a Marie VÍTKOVÁ, ed. *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2001, 165 s. ISBN 8073150107.
10. *Rusko-český, česko-ruský praktický slovník*. 3. vydání. V Brně: Lingea, 2017. ...pro každého. ISBN 978-80-7508-244-2.
11. VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Vvedeniye v teoriju perevoda dlja rusistov*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9.
12. ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu <I=0I>>: (Odb. překl.)*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. 51 s. ISBN 80-7067-489-X.

Elektronické zdroje:

1. AKTIVITY VYUŽÍVANÉ PŘI SKUPINOVÉ CANISTERAPII S DĚTMI ACTIVITIES EMPLOYED IN GROUP CANISTHERAPY IN CHILDREN - PDF Free Download. *Documents Professional Platform - PDF Download Free - ADOC.PUB* [online]. Copyright © 2022 ADOC.PUB. All rights reserved. [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://adoc.pub/aktivity-vyuivane-pi-skupinove-canisterapii-s-dtmi-activitie.html>
2. Animal-Assisted Therapy: An Exploration of Its History, Healing Benefits, and How Skilled Nursing Facilities Can Set Up Programs. *Annals of Long-Term Care* [online]. 2014 [cit. 20.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hmpgloballearningnetwork.com/site/altc/articles/animal-assisted-therapy-exploration-its-history-healing-benefits-and-how-skilled-nursing>
3. Assistance Dogs: Learning New Tricks for Centuries - HISTORY. [online]. Copyright © 2022 A [cit. 27.03.2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/assistance-dogs-learning-new-tricks-for-centuries>
4. Pomocné tlapy o. p. s.. *Pomocné tlapy o. p. s.* [online]. Copyright © Pomocné tlapy o.p.s, 2009 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pomocnetlapy.cz/nase-sluzby/canisterapie>
5. Popular science writing | Academic Writing in English. *Academic Writing in English* [online]. [cit. 20.03.2022] Dostupné z: <https://www.awelu.lu.se/genres/writing-in-academic-genres/popular-science-writing/>
6. Portál | Český národní korpus. *Portál | Český národní korpus* [online]. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/>
7. Rusko český, Česko ruský slovník | Ruština – Seznam Slovník. *Seznam Slovník* [online]. Copyright © 1996 [cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <https://slovník.seznam.cz/preklad/rusky/?sqId=&thru=&aq=>
8. Slovníky Lingea | On-line slovníky, překlady, gramatiky a konverzace | Lingea. *Slovníky Lingea | On-line slovníky, překlady, gramatiky a konverzace | Lingea* [online]. Dostupné z: <https://slovníky.lingea.cz/>
9. Terapie: Canisterapie v FN Motol - FN Motol. *Fakultní nemocnice v Motole* [online]. Copyright © Fakultní nemocnice v Motole 2012. Všechna práva vyhrazena. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.fnmotol.cz/blog/terapie-canisterapie-v-fn-motol/>
10. TOPONYMUM | Nový encyklopedický slovník češtiny. *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Copyright © Masarykova univerzita, Brno 2012 [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/TOPONYMUM>
11. Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.. *Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík, z.s.* [online]. Copyright © 2022 Hafík [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.canisterapie.org/canisterapie>

12. **Využití canisterapie v ošetrovatelském procesu (číslo 6 / 2012) | Archiv | Odborné články | FLORENCE - Odborný časopis pro ošetrovatelství a ostatní zdravotnické profese. FLORENCE - Odborný časopis pro ošetrovatelství a ostatní zdravotnické profese** [online]. [cit. 27.02.2022] Dostupné z: <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2012/6/vyuziti-canisterapie-v-osetrovatelskem-procesu/>
13. **Zlatý retriever | Retriever Klub CZ. Retriever Klub CZ** [online]. Copyright © Retriever Klub CZ [cit. 10.04.2022]. Dostupné z: <https://www.retriever-klub.cz/plemena/golden-retriever/>

Ruské elektronické zdroje:

1. **Gramota.ru**. [online]. [cit. 15.04.2022]. Dostupné z: <http://gramota.ru/slovari/dic/?word=&all=x>
2. **Канис-терапия — Центр Особенного Детства #НЕМОЛЧИ. Центр Особенного Детства #НЕМОЛЧИ — Комплексная диагностика. Реабилитация. Аутизм, ЗППР, СДВГ... Логопед, дефектолог, Нейропсихолог, Томатис, Сенсорная интеграция, АВА терапия, арт терапия, группы присмотра и ухода, психологи, логоритмика, особенный фитнес, Tomatis** [online]. [cit. 10.03.2022] Dostupné z: <https://nemolchi-nn.ru/%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%81-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%8F/>
3. **Канис-терапия в реабилитации больных, перенесших инсульт. ПСПбГМУ** [online]. Copyright © 1spbgmu.ru 2021 [cit. 01.04.2022]. Dostupné z: <https://www.1spbgmu.ru/universitet/press-tsentr/stati/334-kanis-terapiya-v-reabilitatsii-bolnykh-perenesshikh-insult>
4. **Кириченко, Н.В.. Научно-популярный подстиль**. [online]. 2003 [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: https://stylistics.academic.ru/88/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%8C
5. **1.3 Научно-популярный подстиль - признаки и характерные особенности перевода. Особенности перевода текстов научно-популярного стиля в сфере аудиовизуального перевода - дипломная работа. Иностранные языки и языкознание** [online] [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: <https://inyaz.bobrodobro.ru/8905>
6. **О канис-терапии — Канис-терапия России. Канис-терапия России — Сообщество Поддержки и Развития Канис-терапии** [online]. Copyright © 2015 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: http://canistherapy.org/?page_id=20
7. **Особенности научно-популярного подстиля** [online]. 2007 [cit. dne 20.3.2022]. Dostupné z: https://studme.org/129415/literatura/osobennosti_nauchno_populyarnogo_podstilya

Zdroj výchozího textu překladu

1. *ЛитРес – библиотека электронных и аудиокниг, скачать в fb2 и mp3, читать и слушать онлайн на LitRes [online]. Dostupné z: <https://www.litres.ru/andrey-belyachenko/lechenie-s-pomoschu-sobak/chitat-onlayn/>*

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I – RUSKO-ČESKÝ GLOSÁŘ

Příloha č. II – TEXT ORIGINÁLU

Пříloha č. I**RUSKO-ČESKÝ GLOSÁŘ**

А	
аллергия, -и F	alergie
амилазы, -аз	amylázy
анализатор, -а M	analyzátor
ангина, -ы F	angína
антисептический	antiseptický
ассоциация, -и F	asociace
Б	
баловать	rozmazlovat
бдительный	ostrážitý
бесполезно	zbytečně
бладхаунд, -а M	bloodhound
болеутоляющий	zmírňující
бороздка, -и F	brázdička
бультерьер, -а M	bulteriér
В	
варьировать	variovat/obměnit
веко, -а N	(oční) víčko
вилять	vrtět
вожак, -а M	průvodce
волокно, -а N	vlákno
воспаление, -я N	zánět

восстановление, -я N	obnova
выгуливать	venčit
вылизывать	vylizovat
выносливость, -и F	vytrvalost
врожденный	vrozený
Г	
гигиенический	hygienický
гладкошерстный	hladkosrstý
грипп, -а F	chřipka
Д	
двортерьер, -а M	voříšek
диагностика, -и F	diagnostika
длинношерстный	dlouhosrstý
доброжелательный	laskavý
добыча, -и F	kořist
доходчиво	srozumitelně
дрожать	třást se
душевнобольной	choromyslný
Э	
эффект, -а	efekt
З	
заведение, -я N	instituce
заглядывать	nahlížet
замешательство, -а N	zmatek

зарекомендовать	ukázat se
защемление, -я N	skřípnutí
зуд, -а M	svědění
И	
иероглиф, -а M	hieroglyf
изложить	vysvětlit
иннервация, -и F	inervace
интеллектуальный	intelektuální
инфекция, -и F	infekce
искривление, -я N	zakřivení
исчезновение, -я N	zmizení
К	
кариес, -а M	kaz
клетка, -и F	koš
грудная клетка	hrudní koš
клиника, -и F	klinika
клык, -а M	špičák
кобель, -еля M	samec
коготь, -гтя M	dráp
команда, -ы F	povel
корпус, -а M	trup
кровожадность, -и F	krvežíznivost
Л	
лабрадор, -а M	labrador

лять	šťekat
лапа, -ы F	tlapa
левротка, -и F	italský chrtík
лоб, лба M	čelo
лопаться	praskat
лохматый	chlupatý
М	
матка, -и F	děloha
мешать	překážet
микроорганизм, -а M	mikroorganismus
микрорана F	mikrorána
моляр M	stolička (zub)
Морда, -ы F	tlama
Морфий, -я M	morfium
мышца, -ы F	sval
Н	
наблюдение, -я N	pozorování
набухать	nabobtnávat
намордник, -а M	náhubek
наполнитель, -я M	výplň
нарушение, -я N	narušení
неврит, -а M	neuritida
недокус, -а M	podkus
нерв, -а M	nerv

нефрит, -а М	nefritida
О	
обаяние, -я N	kouzlo
обмануть	oklamat
оболочка, -и F	obal
обоняние, -я N	čich
обследование, -я N	vyšetření
обстоятельство, -а N	okolnost
овчарка, -и F	ovčák
немецкая овчарка	Německý ovčák
опухоль, -и M	nádor
осанка, -и F	Držení těla
отверстие, -я N	díra
охватить	obsáhnout
П	
паралич, -а M	ochrnutí
перебой, -я M	pozastavení
перекус, -а M	předkus
печально	smutně
плечо, -а N	rameno
плюсна, -ы F	nárt
повреждение, -я N	poranění
поддельный	falešný
подметить	zpozorovat

подсознание, -я N	podvědomí
подушечка, -и F	polštářek
подшерсток, -тка M	pod sada
позвонок, -нка M	obratel
позвоночник, -а M	páteř
полагать	pokládat
польза, -ы M	přínos
поправляться	uzdravit se
породистый	čistokrevný
потасовка, -и F	rvačka
почки, -чек	ledviny
поясница, -ы F	bedra
предплечье, -я N	předloktí
премоляры, -ов	třenový zub
прививка, -и F	očkování
прикус, -а M	skus
припятано	skrytě
прослойка, -и F	vrstva
профилактика, -и F	prevence
пудель, -я M	puďl
психический	psychický
психотерапевт, -а M	psychoterapeut
пясть, -и F	záprstí
пятнышко, -а N	skvrnka

Р	
радикулит, -а М	radikulitida
ребро, -а N	žebro
ревматизм, -а М	revmatismus
ретривер, -а М	retrívř
золотистый ретривер	Zlatý retrívř
рефлекс, -а М	reflex
робость, -и F	bázlivost
рычать	vrčēt
С	
сверлить	vřtat
сгибать	ohýbat
сеттер, -а М	setř
сжатие, -я N	stisknutí
сквозняк, -а М	průvan
слабость, -и F	slabost
смещение, -я N	posunutí
собака, -и F	pes
мексиканская голая собака	Mexický naháč
китайская хохлатая собака	Čínský chocholatý pes
соединительный	pojivový
сообразительный	chápavý
сопротивление, -я N	odpor
состояние, -я N	stav

сочле <u>н</u> ение, -я N	kloub
специали <u>ст</u> , -а M	specialista
спи <u>н</u> ка, -и F	hřbet
спу <u>т</u> ник, -а M	společník
страд <u>а</u> ние, -я N	utrpení
су <u>к</u> а, -и F	fena
суста <u>в</u> , -а M	kloub
су <u>х</u> ой	štíhlý
сы <u>п</u> ь, -и F	vyrážka
Т	
тва <u>р</u> ь, -и F	tvor
тер <u>ь</u> ер, -а M	teriér
стаффордширский тер <u>ь</u> ер	stafordširský teriér
ти <u>ф</u> , -а M	tyfus
тка <u>н</u> ь, -и F	tkáň
тормо <u>ж</u> ение, -я N	inhibice
тороп <u>и</u> ться	spěchat
трав <u>м</u> а, -ы F	úraz
трево <u>ж</u> ный	Výstražný/zneklidňující
три <u>м</u> минг, -а M	trimování
У	
угле <u>в</u> од, -а M	sacharidy
уко <u>л</u> , -а M	injekce
ум <u>с</u> твенный	duševní

упрекну <u>ть</u>	vytknout
упруго <u>сть</u> , -и F	pružnost
устано <u>в</u> ление, -я N	navázání
утом <u>и</u> ться	unavit se
утра <u>ч</u> ивать	ztrácet
уяз <u>в</u> имый	zranitelný/křehký
Ф	
ферме <u>н</u> т, -а	ferment
физиолог <u>и</u> ческий	fyzilogický
Х	
хи <u>щ</u> ник, -а M	predátor/dravec
хло <u>п</u> отный	namáhavý
хол <u>к</u> а, -и Ž	kohoutek
хря <u>щ</u> , -а M	chrupavka
Ц	
цара <u>п</u> ина, -ы F	škrábnutí/rána
Ч	
чере <u>п</u> , -а M	lebka
чере <u>п</u> ная	lebeční
чутье, -я N	čich
Ш	
шарла <u>т</u> анство, -а N	šarlatánství
шер <u>с</u> ть, -и F	srst
Щ	

шеми <u>т</u> ть	svírat
Ю	
юркн <u>у</u> ть	rychle zmizet

Глава 7 СОБАКИ-ПСИХОТЕРАПЕВТЫ

Кто такой психотерапевт? Ассоциации у многих самые отрицательные. Это специалист, занимающийся диагностикой и лечением определенных умственных и психических отклонений. Неужели собака, чей уровень интеллекта, как считают ученые, намного ниже, чем у человека, может заниматься коррекцией его психических недостатков? Оказывается, может. Способов воздействия на человеческую психику у нее существует не так много, но, как выясняется при лечении, они достаточно действенные. Ведя разговор о психотерапии, следует понимать, что очень часто отклонения, присутствующие у определенных людей, настолько серьезны, что интеллектуальные процессы очень сильно подавлены. В этом случае оказывается, что больной человек и животное находятся фактически на одном уровне развития. Подчеркиваю, что это происходит не за счет того, что животное обладает незаурядными способностями, а потому, что человек их утрачивает в той или иной степени.

Снова следует оговориться: Собака сама по себе, к сожалению, не может никого вылечить. Она лишь играет роль помощника в нелегкой работе врача с пациентом. Не надо думать, что, запуская пса в палату к душевнобольным, мы тем самым гарантируем их скорейшее выздоровление. Вовсе не обязательно. Даже напротив – эффект может оказаться совершенно непредсказуемым, часто отрицательным. Яркий пример тому – реакция на собаку человека, которого в детстве укусила щенок. Разумом-то он понимает, что в конкретный момент, в данной ситуации ему нечего бояться, да вот только рассудочная деятельность у людей с отклонениями, как правило, сильно нарушена. А вот подсознание, предковые условные рефлексы, детские воспоминания и т. д. – все это выходит наружу и проявляется во всей красе. Вот он и прыгает на шкаф, как только собака входит в палату. В таких случаях надо быть очень внимательными и осторожными, желательно хорошо знать историю болезни пациента и иметь представления о его жизни до проявления отклонений.

Как же лечит собака? Всем, я думаю, ясно, что при установлении контактов между людьми очень важен уровень развития партнеров. Это касается и физиологического возраста (сколько лет прожил человек), и интеллектуального. Последнее является своеобразной характеристикой того, как у данного человека развиты мыслительные процессы. Ведь мы часто говорим: «Поступил по-детски». Это именно та ситуация, когда интеллектуальный возраст оказался по каким-то причинам меньше физиологического. Именно для определения вашего интеллектуального возраста при приеме на работу, поступлении в школу или высшее учебное заведение проводятся разнообразные анкетирования, собеседования, опросы и т. п. Если вы еще слишком «молоды» в интеллектуальном плане, то вас отправляют «подрастать» на подготовительные курсы, в библиотеку или к репетитору. Вот простой пример того, что бывает, если интеллектуальные уровни партнеров по контакту не совпадают. Таких примеров масса, и я думаю, что каждый может вспомнить 1–2 подобных случая в своей жизни. Ну а если за экзамен вам поставили пятерку, а на собеседовании вы ответили на все вопросы, следовательно, вы подтвердили, что ваше развитие идет вполне гармонично, и диссонанса между умственными и физическими параметрами не наблюдается. Тогда вас с удовольствием примут на работу или учебу. Приходим к выводу, что умственные способности в общении между людьми очень важны и часто определяют их стиль.

В предыдущем абзаце мы рассмотрели ситуацию с позиции более зрелого человека и выяснили, что ее можно выразить достаточно просто: «Если он глупее меня, то я не буду с ним разговаривать». А что же думает тот, кто «глупее»? Честно говоря, я не очень уважаю это словечко, ведь на самом деле нет людей умных и глупых, есть лишь личности, развиваю-

щиеся гармонично и с определенными отклонениями. Что же думает он? «Да ничего он не думает!» – проворчит кто-то. А вот и нет. Ему, оказывается, тоже очень некомфортно в общении с другими. Он понимает, что чего-то не понимает, не может осознать, вникнуть в суть, разобраться. Кому же будет от этого хорошо? Напротив, такие ситуации очень часто определяют замкнутость отдельных людей, их погруженность в себя и свои дела. Часто они просто отказываются от контакта с кем-то только для того, чтобы не ощущать себя дискомфортно. Это одна из причин, по которым тяжелые психические больные часто не идут на контакт с врачом. Ведь во многих случаях с ними трудно даже заговорить, так как любая речь врача упирается в непонимание и замкнутость пациента. И как рад доктор, когда в ответ на какое-нибудь его высказывание пациент вдруг поднимает глаза, а если уж он что-то скажет, то это огромная победа специалиста-медика.

В подобных случаях на помощь врачу и приходят собаки. Животное представляет для больного тот объект, который на первый взгляд к лечению никакого отношения не имеет. Это уже большой плюс для него. Во-вторых, это существо, которое никогда не будет лезть в глубины сознания, пытаясь там раскопать там какую-то психическую патологию, будя тем самым агрессию. Это просто существо. Вот с ним-то пациент и может установить контакт. А затем происходит активация определенных умственных процессов, которые позволяют человеку начать общаться и с себе подобными. Конечно, этот метод не работает во всех случаях. Честно говоря, это скорее даже исключение из правил, нежели само правило. Но факт есть факт. Если у нас в стране подобных разработок в области медицины пока не существует, то за границей опыт имеется. Подобные эксперименты проводились не раз. Ведь если врачи вернут радость жизни и общения даже одному человеку из ста тяжело больных, это будет огромная польза. Тем более что психические заболевания по течению, лечению и своим проявлениям считаются одними из самых тяжелых.

Еще одно обстоятельство, которое мешает установлению контакта между врачом и пациентом, заключается в том, что большинство психических заболеваний сопровождаются нарушениями речи. Получается, что пациент и доктор говорят на разных языках. К этому еще прибавляется и то, что пациенту очень часто свойственно образное мышление. Как в японском языке, каждый иероглиф означает определенное слово, так и для больного: один предмет – одна ассоциация. Непонимание – очень частое явление в психиатрии. Поэтому пациент, может быть, и пытается что-то изложить доктору, но его символы, при помощи которых он это проделывает, настолько сложны и индивидуальны, что врач просто не в состоянии их расшифровать. Получается, что собака умнее доктора и более чутко воспринимает пациента? Вовсе не обязательно. Коммуникация животных очень проста и незамысловата. Главенствующую роль в ней играют жесты, мимика, позы. У них отсутствует так называемая «вторая сигнальная система» – речь. Им и не нужно понимать слов – они слышат интонации. Поэтому пациенту с ними общаться гораздо проще и приятнее. И он будет пытаться делать это вновь и вновь. При благоприятном стечении обстоятельств возможно частичное восстановление у таких больных речевых функций.

Дополнительный эффект в лечении может иметь и эффект неожиданности. Представьте себе, больной в сто первый раз идет из своей палаты по надоевшему коридору на прием к врачу. Доктор уже несколько месяцев пытается достучаться до глубин его сознания, но человек замкнут, все вокруг кажется ему серым и обычным: и стены, и свет ламп, и пейзаж за окном. Когда-то жизнь была столь яркой, и он кое-что помнит о ней, а сейчас она стала черно-белой. И вдруг – собака в кабинете врача. Лохматый друг, виляя хвостом, поднимается из угла, не спеша подходит и тыкается холодным мокрым носом в колени. Человек растроган, он не может остаться равнодушным в такой ситуации, ведь раньше у него тоже была собака, и почти такая же. Вот тут-то доктор и слышит впервые слова пациента, и пусть они обращены не к нему, а к собаке – это речь, верный признак рассудочной деятельности.

Мы рассмотрели самую крайнюю степень психических нарушений, когда человек не может жить среди других людей и должен быть помещен в психиатрическую клинику, но ведь есть и менее тяжелые случаи. Иногда самые обычные. Ведь часто ассоциации людей с поликлиникой часто не очень радужные, с врачом – печальные, а с психотерапевтом – совсем безрадостные. «Да что я, псих, что ли?!» – кто не думал так, сидя перед кабинетом психиатра. Ситуация на самом деле не такая уж и редкая. Психические функции человека всего лишь чуть-чуть нарушены, а он уже готов обижаться на весь мир за то, что его направили к врачу. Самооценка такого человека резко падает, что впоследствии может сильно помешать в жизни. А если в кабинете врача вдруг окажется собака? Это может сильно изменить ситуацию. Для пациента это настолько необычно, что он забудет все свои негативные эмоции, и врач моментально превратится из адепта мирового зла в доброго доктора Айболита. И дома такой человек будет рассказывать не то, что он был у психиатра и тот написал в его карте какую-то не очень приятную вещь, а о том, что сегодня в поликлинике встретил собаку! Да представляете где? В кабинете врача!

А дети? Работа врача-педиатра очень сложна. Трудно каждый день видеть страдания маленьких пациентов, стремиться помочь всем сразу, подарить радость здоровья и понимать, что не успеваешь уделять внимание всем. Ведь еще не всякий малыш добровольно расскажет врачу, что у него болит.

Чаще всего они просто до смерти боятся людей в белых халатах. Они ведь даже не представляют себе, что этот человек может быть добрым. Как же так? Он же только и знает, что уколы делает, да зубы сверлит. И вдруг – собака. Большая, лохматая, с бесконечно добрыми глазами и тоже в специальном халате. Вот это уже интересно для малыша. Образ врача, производящего какие-то манипуляции, как бы уходит на второй план. Ребенок даже не смотрит на него. Ведь есть же гораздо более интересный объект – собака. А если доктор и сделает больно, то собака обязательно пожалеет, проявит внимание, выразит свое сочувствие. Но главное, что врач тоже становится добрым в глазах ребенка: он ведь хозяин такой большой, доброй, ласковой и красивой собаки. Он просто не может оказаться нехорошим. Поверьте, практически никакой психологической травмы от посещения районной поликлиники ваш ребенок не получит. Это уже прекрасно поняли за границей, надеюсь, что скоро поймут и у нас в стране.

К несчастью, есть и более тяжелые случаи в человеческой жизни. Печальное заведение – хоспис. Здесь обреченные люди коротают последние дни своей уходящей жизни. Они знают, что больны, и это знание тяжким грузом лежит на их душах. Какая уж тут радость, здесь главное – не заплакать от грусти. Иногда для облегчения состояния таких людей требуется элементарное присутствие рядом живого существа, с которым он мог бы говорить, рассказывать о жизни, о своем горе и о былых радостях. Опытный врач не может уделять много времени каждому пациенту, поэтому большинство времени такие люди проводят в одиночестве. А это хуже всего. Как правило, общаться друг с другом пациенты не хотят, считая, что проще переносить горе в одиночестве, чем отягощать своим присутствием кого-то другого. А собака – идеальный компаньон. Она весела и здорова, ей всегда можно изложить свой сегодняшний сон, рассказать о чем-нибудь – и станет немного легче. Тема очень трудная, поэтому позвольте остановиться на этом.

Но психология и психотерапия – это не только клиника, это и повседневная жизнь. Штатные психологи трудятся практически на всех предприятиях, во всех высших учебных заведениях, в детских садах и в школах. Раз уж зашла речь о народном образовании, расскажу об одном очень интересном эксперименте, проведенном чешскими педагогами и психологами. Идея его очень проста. Они осуществляли совместное обучение детей и собак в начальных классах школ. Конечно, «обучение» можно было лишь образно назвать непосредственно обучением. Они, конечно, не складывали числа и не учили таблицу умножения. Достаточно было их присутствия для того, чтобы познавательная активность учащихся резко возросла. Конечно,

психология детей в начальных классах чешской школы сильно отличается от нашей российской, но можно надеяться, что и у нас такой метод зарекомендует себя как дающий прекрасные результаты.

Глава 8 ЯЗЫК МОЙ – ВРАГ МОЙ

Часто слышишь такое выражение после неудачного высказывания. Но всегда ли это так – стоит задуматься. Разберемся вот в чем: зачем, в принципе, нужен животному язык? Поверьте, функций у него очень и очень много. Лишнее подтверждение его необходимости – совершенное строение. Язык у человека, пожалуй, стоит на третьем месте по такому показателю, как количество мышечных волокон на единицу поверхности. Для справки: на первом месте у человека находятся руки, на втором – лицо. У собак ситуация несколько иная, ведь их конечности не могут выполнять никакой работы, связанной с хватанием и удержанием предметов, совершением каких-либо точных и аккуратных действий. Они предназначены лишь для перемещения. Поэтому язык выходит на второе место. Важность языка доказывается еще и тем, что для его иннервации предназначен целый специальный нерв.

Какие же функции языка нам известны? Во-первых, это вкусовой анализатор, сигнализирующий о качестве пищи и ее механическом составе. Во-вторых, это очень важный орган, при помощи которого осуществляется важнейший акт – глотание. Именно у основания языка находятся рецепторы, запускающие каскад мышечных сокращений, приводящих к последовательному возникновению серии расслаблений и сокращений мышечных стенок пищевода – перистальтическому движению, без которого глотание просто невозможно.

Но есть и еще одна функция, которая особенно ярко проявляется у собак. Называется она антисептической и заключается в том, что в слюне многих животных, а в особенности собак, содержится большое количество различных ферментов. Это прежде всего амилазы (ферменты, расщепляющие углеводы) и знаменитый лизоцим (вещество, вызывающее гибель бактериальных клеток). Вы, конечно, слышали выражение: «Заживает, как на собаке»? Оно появилось неспроста. Содержание ферментов в собачьей слюне настолько высоко, что, если можно так выразиться, прикосновение ее языка убивает практически все известные микроорганизмы.

Как же это происходит? Возможно, многие решат, что к делу это совершенно не относится. Возражу. Ведь вы читаете этикетку лекарственного препарата. Бывает, что и в инструкцию заглядываете. Пусть слова типа «нестероидный противовоспалительный препарат» вам ни о чем не говорят, но где-нибудь вам это может пригодиться. Так каков механизм действия лизоцима? Начнем с простого. Что в нашем понимании есть фермент? Это какое-либо соединение, способное что-то расщеплять. Правильно? Правильно. Значит, лизоцим что-то расщепляет. А что наиболее доступно у бактерий? Конечно, оболочка. Вот на ее разрушение и направлены все силы лизоцима. Он как бы проделывает отверстия в клеточной стенке бактерий, дырявит их. В результате этого в клетку начинает поступать вода, которой в слюне содержится достаточно. Клетка постепенно набухает, а потом, когда будет достигнут предел прочности клеточной стенки, лопается. Так и погибает большинство бактерий, содержащихся в недостаточно хорошо вымытой пище. Но только ли в пище находятся бактерии? К сожалению, нет. Они повсюду. Поэтому так долго заживают, к примеру, раны и прочие болячки. А что делает собака после каждой прогулки? Вылизывает лапы, не только механически освобождая их от грязи – в чистоплотности ваша питомцы дали бы вам сто очков вперед, – но и зализывая микрораны. Особенно это заметно зимой, когда мельчайшие частицы льда наносят нашим питомцам достаточно ощутимый ущерб. И они очень быстро заживают.

Секрет в другом. Зализать рану на пальце мы можем и сами, но попробуйте-ка, отыщите ее в густой шерсти вашего лабрадора. А он точно знает, где она, регулярно проверяет ее состояние, даже если она уже начала заживать и не болит вовсе. На то существует удивительно тонкое собачье обоняние. «Ну ладно уж, обоняние, – недоверчиво скажет кто-то. – Если у меня

что-нибудь заболит или где-нибудь обнаружится рана, я всегда буду точно знать, где она». Да, это так, но смогли бы вы узнать, где находится царапина у вашего друга? Думаю, что нет. А вот собаки могут сделать это без особого труда. Удивительная способность собак обнаруживать и залечивать раны давно была замечена человеком. Еще в Древнем Китае животных пускали к раненым, чтобы те помогали им поправляться. Раны заживали намного быстрее. Поэтому, если у вас имеются раны, ваш питомец без труда найдет их и будет лечить. Не стоит его отгонять – он хочет вам помочь. Ну а если вы обеспокоены его гигиеническим состоянием, то смею вас заверить, в ротовой полости собак бактерии просто не выживают. Лишним доказательством этому служит тот факт, что у собак очень редко бывает кариес и другие заболевания зубов. Они ведь практически все вызываются бактериями.

Кстати сказать, лизоцим содержится в слюне всех млекопитающих. Даже в нашей. Поэтому, если хотите ускорить заживление своих ран, а собаки поблизости не обнаруживаете – действуйте сами, зализывайте свои царапины.

Как ни странно, наибольшее содержание лизоцима отмечено даже не в слюне собак, а в слезной жидкости. Ее назначение – защита глаз от бактерий воздуха, которые попадают в них в изобилии при быстром беге по открытым пространствам.

К сожалению, против заболеваний вирусной природы собачий фермент совершенно бессилен. У вирусов нет такой уязвимой оболочки, как у бактерий, поэтому они преодолевают этот ферментативный барьер практически беспрепятственно.

В связи с тем что собаки так безошибочно определяют местонахождение раны или царапины, была выдвинута гипотеза о том, что, руководствуясь обонянием, наши питомцы могут обнаружить и развивающуюся раковую опухоль. Ведь последняя, как определили ученые, выделяет специфические вещества. Однако этой гипотезе так и не суждено было стать теорией. Эксперименты в этой области по большей части оказались совершенно неудачными.

Но все же собаки остаются нашими первыми помощниками в борьбе за здоровье. Помните, пока ваш питомец жив, он всегда будет стараться вам помочь. Поблагодарите его за это.

Глава 9 СОБАЧЬЯ ШЕРСТЬ

В последнее время большое распространение получили пояса из собачьей шерсти. Их рекламируют и по телевизору, и в газетах. Говорят, будто бы это чудодейственное средство помогает практически при всех заболеваниях опорно-двигательной системы. А таковых очень уж много. И это настораживает. Еще одно тревожное обстоятельство: в тех же самых газетах появилось много заметок о том, что участились случаи шарлатанства, связанные с продажей поддельных поясов. Часто в этих изделиях находится все, что угодно, только не собачья шерсть. Патент на данное изделие имеет лишь одна-единственная фирма, и продавать пояса могут только ее торговые представители. Изделие должно быть снабжено соответствующей маркировкой, символикой производителя и сертификатом соответствия. Если хоть одно из трех этих составляющих отсутствует, знайте – вы имеете дело с подделкой. В принципе, никакого вреда вашему здоровью поддельный пояс принести просто не может, так как его лечебное действие очень просто и не затрагивает регуляции функций жизненно важных органов.

Фактически это изделие представляет собой корсет большей или меньшей длины (существуют разные размеры), который охватывает поясничную область спины. Предполагаемый наполнитель внутри него – собачья шерсть, полученная методом триммингования – выщипывания излишков шерсти вручную. Понятно, что триммингу подвергаются собаки в основном длинношерстных пород, а еще лучше – снабженные густым подшерстком.

Каково же действие подобного «лекарства»? Как ни странно, самое элементарное. Подобно тому как шуба защищает вас от зимней пурги и метели, пояс-корсет бережет вашу поясницу от сквозняков и прочих неблагоприятных воздействий. То есть пояс может быть изготовлен не только из собачьей шерсти, но и из шерсти любых других домашних или диких животных. Далее мы подробнее остановимся на некоторых заболеваниях, при которых возможно применение чудо-пояса, и выясним, что большинство из них имеют причиной своих проявлений воспалительные процессы. А согревание – первое лекарство. К воспаленному участку осуществляется приток большого количества крови, что влечет за собой если не полное постепенное исчезновение симптомов воспаления, то хотя бы их ослабление. В отличие от известных отечественной медицине механизмов борьбы с аллергией согревание ведет не к устранению симптомов болезни, а к воздействию на ее причины. Таким образом, используя пояс, можно надеяться если не на исцеление, то на остановку прогрессирования заболевания, что тоже очень важно.

Следует помнить, что в области поясницы находятся такие важные органы, как почки и некоторые элементы половой системы. На них он тоже будет оказывать воздействие, хоть и косвенное.

Еще одно действие пояса связано с тем, что изготавливается он из эластичного и прочного материала, обладающего значительной упругостью. То есть, помимо согревания, он еще и корректирует осанку, бережет фигуру и предохраняет от последствий неловких резких движений.

Попытаемся охватить спектр заболеваний, при которых способен помочь пояс.

Радикулит

Заболевание корешков спинно-мозговых нервов. Различают первичные и вторичные радикулиты. Первичные вызываются инфекциями (такими как грипп, ангина, ревматизм, тифы) и травмами самих корешков. Вторичные радикулиты встречаются чаще, причинами их

могут быть нарушения обмена веществ, костные нарушения в позвоночнике (отложение солей, смещение позвонков, врожденное неправильное развитие позвонков), опухоли самих корешков или оболочек спинного мозга, поражения хрящей, располагающихся между позвонками, у женщин – воспалительный процесс в придатках матки. Возникновению радикулита способствуют простуда, травма, напряженный тяжелый труд, неловкие, резкие движения. Чаще всего радикулит возникает в пояснично-крестцовом отделе позвоночника, реже – в шейном, крайне редко – в грудном. По течению различают острые радикулиты, как правило, первичные, и хронические, вторичные, текущие с частыми обострениями. Болезнь выражается в болях, часто чрезвычайно сильных, в мышцах спины, распространяющихся на мышцы рук и ног, усиливающихся при механическом растяжении корешков: при разгибании ноги в коленном суставе, сгибании головы, при кашле, напряжении шеи, в нарушении чувствительности, в двигательных расстройствах. Из-за болей нарушаются движения, больные ищут позы, в которых боль минимальна. Как правило, в процесс воспаления вовлекаются оба корешка, но больше обычно страдает задний, чувствующий, в результате чего может быть потеряна чувствительность иннервируемого им участка кожи. Для предупреждения обострений при хроническом радикулите необходимо избегать охлаждений и тяжелой физической работы.

Ревматизм

Инфекционное заболевание, поражающее главным образом соединительную ткань. Так как соединительная ткань в той или иной степени встречается в составе всех внутренних органов, то вполне закономерно разнообразие проявления ревматизма. Еще до недавнего времени наряду с ревматизмом рассматривались заболевания суставов, такие, например, как артриты. Сейчас они выделены в особую группу болезней. Ревматизм – болезнь преимущественно жителей средних широт. Большое влияние на развитие инфекционного агента оказывают охлаждение организма и постоянное нахождение в условиях повышенной влажности. Наибольшее число заболеваний происходит в осенне-зимний период. В качестве самого простого и действенного лекарства против ревматизма рекомендуют воздействие умеренных температур на воспаленные участки соединительной ткани.

Неврит

Воспалительное заболевание периферических нервов, возникающее на почве инфекций, интоксикации, травматических повреждений, чрезмерной нагрузки мышц, иннервируемых данным нервом, при профессиональном переутомлении. При невритах нарушается проводимость пораженного нерва, в связи с чем появляются слабость и параличи мышц, иннервируемых пораженным нервом, расстройства чувствительности. Лечение должно быть направлено на основную причину, вызвавшую неврит, а также на устранение симптомов (покой, тепло, болеутоляющие средства).

Нефрит

Воспалительное заболевание почек, характеризующееся преимущественным поражением почечных клубочков. Причиной нефрита чаще всего является какое-либо острое инфекционное заболевание, вызванное стрептококком. Существует много различных видов нефритов, однако лечение их имеет одну важную для нас особенность – пациенту рекомендуется пребывать в условиях повышенной температуры.

Я думаю, что читатели согласятся со мной, что здесь действие пояса неоспоримо доказано. Прогревание требуется практически везде. Ни к чему дальше утомлять вас описаниями тяжелых заболеваний, тем более что информацию о них вы без труда сможете почерпнуть в любом медицинском справочнике. Я лишь назову те болезни, облегчение в которых принесет вам пояс из собачьей шерсти.

Среди них, конечно же, нельзя не упомянуть простудные заболевания: *остеохондроз, пиелонефрит, простатит* и другие расстройства мочеполовой системы, защемление нервов. Возможны лечение и профилактика мочекаменной болезни, женских воспалительных процессов. Показаниями к применению данного «препарата» являются также работа в условиях холода, влажности, сквозняков, активные занятия спортом, поездки на рыбалку и охоту.

В общем в жизни может возникнуть множество ситуаций, когда мы, надев чудо-пояс, с облегчением вспомним наших домашних питомцев и мысленно скажем: «Спасибо, дружище!»

Глава 10

ТЕХНИКА БЕЗОПАСНОСТИ

Под техникой безопасности подразумеваются те особенности предмета или объекта, которые необходимо учитывать при общении с ним, чтобы избежать некой опасности. Уже из этого определения следует, что объект, в нашем случае собака, является потенциально опасной для человека. Действительно ли это так? В принципе, конечно да. Эта опасность не так сильно чувствуется, как при общении с дикими животными, но она реальна. Почему же собака, несмотря на то что была одомашнена много тысяч лет назад, остается по-прежнему опасной для человека? Причин тому несколько. Во-первых, собака – природный хищник. Что представляет собой, ну, скажем, волк? Очень не многие скажут, что это хищник из отряда псовых, живет там-то и там-то, питается и т. д. В основном вы можете услышать страшные рассказы о жестокости и кровожадности этих лютых зверей, причем рассказчик может порой поведать и о встрече с волками. О-о-о, как ему было тогда страшно! Глаза зверей сверкали в темноте, с клыков капала слюна, и он слышал их дыхание. Часто эти рассказы сильно приукрашены различными героическими подробностями. На самом деле волки практически никогда не нападают на человека. Но тем не менее они прекрасные охотники. Если быть точнее – стайные хищники. А ведь современные волки и современные собаки в далеком прошлом имели одного общего предка, вот только собака была одомашнена, а волк – нет. Не будь человека, дивергенции (т. е. расхождения признаков у близкородственных видов) волка и собаки не наблюдалось бы. Кстати, родовое название этих двух видов одинаковое. Как же любой хищник в природе получает свои охотничьи навыки? Конечно, при помощи игр как со взрослыми животными, так и со своими собратьями. А какие собачьи игры вы знаете? Я не говорю о таскании палок, брошенных хозяином, хотя и это яркий пример охотничьего поведения. Я говорю о тех играх, которые нам удастся порой наблюдать при встрече двух собак. Конечно же это бег наперегонки и шуточные драки. При этом каждый из соперников по-настоящему кусает другого, вот только сила сжатия зубов в этот момент значительно меньше, чем при настоящей потасовке. Но очень часто в условиях современной жизни собаке играть совершенно не с кем. Энергия, которая при подобных играх выплескивается в пылу сражения, как бы накапливается внутри собаки. А тут вдруг кто-нибудь из членов семьи решил с ней поиграть. Это же здорово, великолепно. Как давно она этого ждала. Несомненно, вся скопившаяся за долгое время энергия будет тут же выплеснута в этой игре. В пылу шуточного сражения, скажем, за тряпку или другую игрушку, собака может и не заметить, как в пасти у нее окажется хозяйская рука. Хозяин, понятное дело, будет крайне расстроен случившимся и незамедлительно примет меры.

Еще одно обстоятельство. То, что для собаки может считаться дружеским захватом, для человека может обернуться серьезной травмой. Попросту говоря, играющая собака не видит различий между вами и той собакой, которая только что встретила вас на улице. А порог болевой чувствительности у человека значительно ниже, чем у собаки. Да и представления о сильной боли у нас разные. Вот и получается, что она вас только чуть-чуть прикусила, а вы уже готовы приписать ей сварливый характер и немыслимую агрессивность.

Во-вторых, у всех собак разный темперамент. Всем известно деление людей по типу темперамента на холериков, флегматиков, сангвиников и меланхоликов. Его ввел в Древней Греции врач Клавдий Гален. Но только ли для человека характерны такие различия в темпераменте? Оказалось, что нет. У животных это явление также обнаруживается и дает себя знать в самых причудливых формах. Чем же обусловлен тот факт, что одного человека мы относим к типу флегматиков, а другого – к меланхоликам? Это зависит от процессов возбуждения и торможения в центральной нервной системе. Как известно, возбуждение приводит к каким-

то активным действиям, выражению эмоций всеми мыслимыми и немыслимыми способами, активной мимикой и жестикуляцией. А торможение нервных процессов определяет спокойное состояние, помогающее переживать стрессовые ситуации, неприятности и т. п. Но главное не в этом. Не можем же мы представить себе человека или животное, чья психическая деятельность характеризуется только процессом возбуждения или одним торможением. Как показал отечественный физиолог И. П. Павлов, важно учитывать еще и соотношение названных процессов в организме, зная то, что в какой-либо момент времени возбуждение может преобладать над торможением и наоборот. Очень часто человеку трудно контролировать свое эмоциональное состояние. Для этого требуется специальная тренировка. Многие люди стремятся к этому и тратят немало сил для достижения своей цели. Но зачем? Безусловно, у каждого найдется не менее двух десятков причин, объясняющих это. А вот у собаки таких причин нет и быть не может. Она просто не понимает, зачем это – держать себя в руках (т. е. лапах). А как уже говорилось выше, энергии у наших питомцев хоть отбавляй, в том числе и психической. Поэтому следует помнить, что если вы начинаете играть с собакой, то не следует рассчитывать на то, что, когда вы утомитесь, она успокоится вместе с вами. На это способны лишь самые умные, уравновешенные и послушные.

В-третьих, состояние здоровья хозяина. Мы с вами уже говорили о том, как собаки могут благоприятно повлиять на наше здоровье. Они и гипертонию способны вылечить, и при других сердечно-сосудистых заболеваниях помогают, спасают от аллергии, готовят ко встрече с вирусными и бактериальными инфекциями и многое другое. Но помните, кажется, я об этом уже говорил, во всем нужно знать меру!!!

Аллергия

Конечно, редко кто может сказать, что ни разу в жизни не видел собаки. Каждый человек встречался с ними и не раз, даже если дома у него собаки не было никогда, поэтому об отношении своего организма к собакам знает каждый. Если аллергия есть, то она проявится уже при второй попытке погладить лохматого друга. То есть каждый, принося в дом щенка, должен вспомнить всю свою жизнь и, не торопясь, подумать, не было ли каких-нибудь неприятных ощущений после встречи с собаками. Аллергия может проявляться в самых разных формах. Это и сыпь на ладонях, кожный зуд и многое другое, но самыми верными ее спутниками являются обильное слезоотделение, заложенность носа и першение в горле. При проявлении этих симптомов следует немедленно бежать в аптеку и приобретать антигистаминные препараты. Должно помочь. Однако не следует полагать, что, глотая таблетки, вы сможете нормально сосуществовать с собакой в квартире. К сожалению, не сможете ни при каких условиях. Аллергия, к великому сожалению, ничем не лечится, а чудодейственные препараты в основном лишь снимают симптомы. Так как последствия аллергических заболеваний могут быть самыми различными, вплоть до крайне тяжелых, от собаки в доме придется отказаться.

Помните не только о себе. Есть же и другие люди вокруг вас. Аллерген – собачья шерсть – очень вездесущ, и наивно полагать, что если собака будет жить у вас в комнате, то ваши родители, живущие в соседней, не пострадают. Даже ваша одежда, в которой вы ходите на прогулку с питомцем, будет вызывать у них такую реакцию, как будто это вы покрыты шерстью и ходите на четырех лапах.

Следует помнить еще и о том, что для того, чтобы проявились аллергические симптомы, необходима определенная концентрация аллергена в воздухе. То есть подбежавшая к вам на улице собака далеко не всегда может оказать на вас свое губительное действие, а вот в условиях квартиры – дело другое. Там концентрация шерсти намного выше. Если не верите, спросите у собачников, каков результат применения пылесоса в их квартире? «Шерсть кругом!» – печально молвят они. И действительно, этот агент проникает везде и всюду. Так как же опре-

делиться, проявится аллергия в условиях квартиры или нет? Самый простой способ – сходите к соседям, друзьям или знакомым, которые содержат собак. Сходите дважды или трижды, с интервалом около полумесяца. Если с вами все будет в порядке – смело заводите собаку. Хотя нет, постойте. Не всякая собака – гарантия аллергии. Именно у вас может развиться аллергия на гладкошерстных или длинношерстных собак, на бульдогов или пуделей. Болезнь крайне причудлива, не все ее формы и проявления известны. Поэтому лучше всего сходить к тому человеку, у которого собираетесь взять щенка. Уж этот-то вас не обманет никогда.

Итак, повторяю, если аллергия проявляется у кого-нибудь из вас или членов вашей семьи, то собаку заводить нельзя!

Бактериальные и вирусные инфекции. Говоря о том, что не такое уж большое количество заболеваний собак, передающихся человеку, известно в современной ветеринарии, мы тем не менее отметили, что существует в магазинах большое количество лекарственных препаратов для лечения домашних животных. Представьте себе ситуацию: захотели вы привить своего питомца от того-то да от того-то, пришли в магазин, а там! Глаза разбегаются, препараты лежат в витрине – состава и не прочитаешь, продавец тут же суетится: «Вам обязательно надо вот это, непременно возьмите вот то, ну а Клавдия Семеновна из пятого подъезда (как правило, это сообщается доверительным шепотом) берет вон то пачками, говорит, что сама пьет. А то, что выдаст вам потом кассовый аппарат, смею вас заверить, не порадует даже крупного нефтяного магната. Мой вам совет – идите сначала к ветеринару, проконсультируйтесь с ним. Он, конечно, тоже посоветует немало, но это будет совет профессионала. По крайней мере вам не за что будет потом себя упрекнуть. И не думайте, что чем большее количество ветеринаров вы посетите, тем больше информации о прививках получите. Вы просто запутаетесь, потому что в разных клиниках врачи работают с разными препаратами и разными производителями, поэтому лучше всего доверять одному доктору.

Помните, что существуют целые программы вакцинации. Если сделали укол в три месяца, то его надо повторить еще через шесть, а вот эту прививку следует обновлять ежегодно. Как правило, все прививки проводятся прямо в ветеринарной клинике. Получается, что безопасное содержание собаки – вещь достаточно хлопотная. Но ведь в ее лице (т. е. мордочке) вы приобретаете и игрушку для детей, и семейного доктора, и защиту. Ее здоровье – ваше здоровье, а на себе не следует пытаться экономить. Итак, вернемся к вакцинации. Не стесняйтесь, коль скоро пришли на консультацию к врачу, записывайте названия препаратов и сроки, в которые необходимо сделать тот или иной укол. Это не повредит.

На этот абзац прошу обратить особое внимание бабушек, которые прямо в подворотне выбирают себе защитника от хулиганов. То же самое касается и базаров. Не известно, где жил ваш двортерьер до того, как попасть к вам в добрые руки. Как бы ни убеждала вас такая же пенсионерка, как вы, что щеночки-то чистенькие, живут в тепле, вот только кормить нечем – приходится продавать, не обольщайтесь. Вы же здоровье себе покупаете. Так позаботьтесь о нем. К ветеринару на полное обследование. Потратите вы на это одну свою пенсию, ну так у вас же еще три припрятано в укромном местечке. Не жадничайте. Кстати сказать, в солидных ветеринарных клиниках владельцам собак выдается специальная карточка, куда заносятся все сделанные прививки. Для породистых собак это обязательное условие для выступления на выставках, чтобы соседей не заразить. А для вашей дворняжки – ну зачем она нужна?

Нужна, просто необходима! На случай тех неприятных ситуаций, когда собака приняла за хулигана не того человека или соседского чемпиона Российских собачьих выставок. Всякое бывает. А у вас документ имеется, с большой круглой печатью. Тут уж к вам претензий быть не может: и вам спокойнее, и вашим соседям.

Гипертония и сердечно-сосудистые заболевания. Господа гипертоники и сердечники! Вам что доктор сказал, когда выписывал в последний раз из больницы? Умеренность в движении вам просто необходима. Не расстраивайтесь, годы берут свое. Но пусть олимпийским

чемпионом вам уже не стать, так не лишайте близких людей радости общения с вами. Уж если щемит сердце, то сидите дома. Собака прекрасно чувствует ваше состояние, в основном по настроению. А если уж совсем немоготу, позвоните знакомым. Они ведь пенсионеры, как вы, они поймут и с радостью погуляют с собакой.

Есть еще ряд заболеваний, которые лечатся движением. В основном они относятся к группе болезней опорно-двигательной системы. Это всяческие искривления, защемления и смещения. Конечно, в пожилом возрасте их лечить практически бесполезно: уж больно хрупкие кости и жесткие хрящевые прослойки между ними у нашего старшего поколения. А вот в молодости многое еще можно исправить. Есть только одно но: кому не ведомо состояние души, когда кажется, что можешь и горы свергнуть? Ты молод, болезнь – привилегия старческого возраста. Но на самом деле это далеко не так. Помни, что основное твое отличие от твоих бабушек и дедушек в том, что они уже прожили большую часть своей жизни, а тебе еще до них расти и расти. Пока ты не хочешь и думать об этом – так не думай, просто, поверь мне на слово!

Что же делать, чтобы не причинить себе вреда? Просто помните те рекомендации, которые давал вам врач. Предположим, у вас сколиоз. Вам же доходчиво объяснили, что нельзя поднимать тяжелые вещи, давая нагрузку только на спину. Присели на корточки, ухватили, встали, а спина в этот момент прямая. Так чего же вы овчарку свою раскручиваете наподобие пропеллера, ухватясь за палку, которую собака ваша, довольно ворча, держит в зубах?! Берегите себя. Прогулка прогулкой, но, если болят суставы на ногах, ни к чему ходить сегодня полтора часа, ограничьтесь двадцатью пятью минутами. И все будет в норме. Никакого вреда вашему здоровью собака не причинит. А то ведь кто все время оказывается виноватым? Ваш любимец: достается всегда ему. А чем он провинился? Только тем, что хозяин о чем-то не подумал в нужный момент.

Какие еще моменты надо учитывать, чтобы сделать ваше сотрудничество и совместную жизнь с собакой по-настоящему взаимовыгодной и безопасной?

Особенность первая

Есть и другие собаки. Сколько врачей в вашем городе? Не знаете. Могу вас заверить, очень много. А сколько канистерапевтов (собак, то есть)? Думаю, раз в десять больше. Какой человек не захочет иметь домашнего доктора? Вот и получается, что в теплый летний вечерок хозяева со своими докторами идут на улицу. Если утром это заметно не так, всем ведь в разное время на работу ехать, то вечером толпы собак расхаживают по вашему микрорайону. Заводя собаку, подумайте об этом. Вам волей-неволей придется с ними контактировать. Часто встречаешься с такой ситуацией, когда бабушка или молодая особа на «шпильках» выгуливает собаку, если размером не больше ее, то по массе точно превышающей свою хозяйку. На вопрос: «Зачем вам нужна собака, которую вы не можете контролировать?» – как правило, слышишь два варианта ответов. Первый: «А откуда я знала, что она такая вымахает!» (этот чаще всего от бабули). Второй «Лучше не подходите – держать я его не стану!» (понятно, от девушки). Конечно, есть хорошо выдрессированные собаки, которые понимают хозяина с полуслова, но таких единицы: не у всякой хозяйки хватит терпения на дрессировку, и не любая собака может быть должным образом выдрессирована. Поэтому не тешьте себя надеждой на то, что кто-то будет думать о том, что делает его собака, лучше обойдите их стороной. Даже у автомобилистов есть золотое правило, часто спасающее жизнь: смотри не на того, кто перед тобой, а на того, кто перед тем, кто перед тобой. Поэтому и вы, будьте начеку.

В связи с тем что ситуации, когда хозяин не может постоять за свою собаку, за последнее время участились, возникает вопрос о необходимости намордника на прогулке. Ведь собака в наморднике не только не может укусить человека, но и постоять за себя тоже не в состоянии.

Поэтому предлагаю такой вариант: вы его берите на прогулку, но пусть собака носит его на шее, если вы уверены, что вас она точно послушается в любой ситуации.

Соседские собаки могут оказаться и источником инфекции. Но, как правило, уже через несколько прогулок вы будете хорошо знать всех соседских псов и их хозяев. Поэтому представление о том, кто из них потенциально опасен, а кто – нет, у вас будет самое полное.

Пару слов стоит сказать о кошках. Многие собачники убеждены, что кошек на улице следует бояться больше, чем соседских собак. Кошка, хоть и кажется небольшим и незащищенным существом, таковым на самом деле не является. У этих четвероногих есть несколько особенностей. Особенность первая. Кошка быстро бегаёт. Часто она перебегает через дорогу. В отличие от собаки она, как жертва, всегда очень быстро ориентируется в пространстве, так как ее главная цель – спрятаться. Она увидит и автомобиль, который движется на нее по дороге, и дерево, на которое можно залезть, и подвал, в который можно юркнуть. А собака? Она охотник, догоняющий добычу, она ничего не видит, кроме улетающей котикой. Поэтому ни окрика хозяина, ни машины она просто не замечает, что заканчивается, как правило, печально. Кроме того, собака часто гораздо крупнее кошки, поэтому и попасть под колеса у нее гораздо больше шансов.

Особенность вторая

Загнанная в угол кошка становится крайне агрессивной. В этом случае собака часто оказывается в некотором замешательстве: как эта маленькая дрожащая тварь вдруг превратилась в этот огромный раздувшийся шипящий шар?! Этой секунды замешательства хватает, чтобы кошка могла серьезно поранить вашу собаку, и следы ее когтей надолго останутся на морде вашего питомца. Это опасно еще по одной причине. Что видит кошка в момент атаки собаки? Огромную пасть, надвигающуюся на нее. Единственное место для удара когтистой лапкой – сбоку по морде (практически точно в глаз). Последствия могут быть самыми плачевными.

Особенность третья

В отличие от собак, которых выгуливают хозяева, кошки гуляют сами по себе. Да еще и без поводка. То есть являются объектом совершенно неконтролируемым и непредсказуемым.

Не балуйте собаку. Это очень важно, особенно когда вы приобретаете не просто собаку, а именно терапевта, своеобразного лекаря для себя и своих близких. Ну как не побаловать такое полезное существо? Почему бы не разрешить ей как-нибудь полежать на диване, не угостить на кухне вкусным кусочком из своей тарелки? Но мы уже говорили о взаимоотношениях в собачьей стае и о том, что ваш питомец четко ассоциирует вашу семью со стаей, которая его воспитывает. Постепенно он становится вожаком этой стаи, не встречая на то вашего хозяйского сопротивления. Но вы как хозяин не перестаете для нее существовать. Вы авторитет, ведь именно вы кормили, поили, гуляли, защищали... Вы фактически заменили ей и отца, и мать. Поэтому так велико ваше значение как хозяина. Получается, что, с одной стороны, вы находитесь в подчинении вашей собаки как ведомый член ее стаи (она же вожак), а с другой – вы для нее первейший авторитет. Нельзя воспринимать этот процесс как некую черную неблагодарность. Смею вас заверить, человеческие чувства, часто приписываемые нашим домашним животным, им неведомы. Все это вполне закономерно. Но если лидерство с годами только крепнет, то ваш авторитет может и ослабевать. И если это когда-нибудь произойдет, то собака перестанет обращать внимание на ваши команды, перестанет слушаться, будет делать лишь то, что хочется ей. В этом случае единственным сдерживающим фактором останется поводок.

Чтобы этого не происходило, необходимо постоянно поддерживать свой авторитет. Как это сделать? Да очень просто. Командуйте и иногда проявляйте некоторую степень агрессии.

Собака должна понимать, что если она и сидит на кухне под столом во время обеда, то только потому, что хозяин этого хочет. А мог бы и прогнать на место. Командование в общем-то имеет приблизительно такой же эффект. Собака чувствует, что вы ставите себя выше ее, поэтому никогда не нарушит ваших приказов.

Важно также понимать, что уж если и браться за воспитание животного, то всем вместе. Если вы будете ругать своего питомца за то, что он или она неожиданно появилась на кухне и стянула с обеденного стола кусок хлеба, а кто-нибудь из вашей семьи будет на этой же кухне давать ей разные вкусности, то ни о какой дрессуре речи и быть не может. Ваш авторитет растает на глазах, и собака перестанет понимать, а главное – принимать на свой счет, ваше недовольство невыполнением команд. Поэтому уже при покупке щенка решите для себя, что вы хотите получить: домашнюю собачку, лежащую на диване и тявкающую на хозяина, когда тот просит ее уйти на место, или верного и уважающего вас друга и помощника. Заметьте, если вы решили баловать собаку, то, получая укусы, скажем, все из-за того же дивана, вы получаете и негативные эмоции. Вы перестаете доверять своей собаке, и тут уж не до канистерапии.

Особенность четвертая

Не всякому подходит канистерапия. Да, к сожалению, это так. Почему? На то есть масса причин. Конечно же на первом месте стоит элементарное недоверие. Оно может быть обусловлено неприятием так называемой «народной медицины», склонностью людей к более дорогим и «изысканным» лекарствам (ну кто захочет пить обыкновенный аспирин, если есть шипучий?), следует учитывать и наш эдакий патриотизм (раз уж пришла эта дисциплина с Запада, то не нам ее использовать). А между тем многие психологи отмечают необходимость веры человека в благополучный исход лечения как залог этого благополучного исхода. Непроизвольный эксперимент был проведен во время боевых действий во Вьетнаме в полевом госпитале армии США. Из-за перебоев с поставками медикаментов в одном из них закончился морфий – сильнейшее болеутоляющее. Люди страдали от боли, пока кто-то из врачей не предложил выдать им вместо лекарства обыкновенную сахарную пудру. Эффект был поразительный: боль прошла у большинства больных, и они спокойно заснули. Поэтому безнадежен не тот пациент, чья травма тяжелее, а тот, кто не хочет верить в исцеление.

Вторая причина чисто психологическая. Кого-нибудь в детстве собака кусала? С каким содроганием после этого ходили вы по улице, если слышали поблизости залихватистый лай! Боль – это сильнейший стрессовый фактор для человека, и, если когда-то ему было больно, он постарается на протяжении всей последующей жизни избегать даже намека на создание подобной ситуации. Такова уж человеческая психика.

Особенность пятая

Расставание с любимым животным – психологическая травма. Как показали наблюдения, особенно тяжело расставание с друзьями переносят старики. У маленьких детей еще вся жизнь впереди, и где-то на подсознательном уровне они это чувствуют, поэтому не очень сильно расстраиваются, потеряв друга. А вот старики – дело совсем другое. Во-первых, с ними вообще мало кто дружит, во-вторых, помощь друга и его участие в их жизни очень важно. Несмотря на всю полезность собак, редко кто из пенсионеров заводит себе питомца. Большая часть собак, живущих со стариками, отличаются столь же преклонным возрастом, что и их хозяева. Поэтому относительно большой период жизни хозяева и собаки проходят вместе, и собака волей-неволей становится настоящим членом семьи. А как тяжело мы переживаем утрату близкого человека!

Особенность шестая

Материальные соображения. Конечно, собака – это здорово, но вот содержание ее достаточно ощутимо способно ударить по карману сограждан. Это связано как с приобретением лекарственных препаратов, так и просто с кормлением животного.

Особенность седьмая

Опасайтесь шарлатанства. Этот пункт нельзя оставить без рассмотрения в связи с широко развернувшейся газетной полемикой относительно поясов из собачьей шерсти. Вопросы, связанные с использованием этого изделия, рассмотрены в отдельной главе этой книги. Поводом для полемики послужили участвовавшие случаи, когда в этом поясе оказывается все, что угодно, только не шерсть, что сводит его лечебный эффект к минимуму. Помните, лечебные эффекты собак, как домашних животных, и, в частности, собачьей шерсти очень просты и незамысловаты.

Также следует понимать, особенно при прохождении каких-либо курсов канистерапии, что воспитание собаки-доктора – очень непростое дело, требующее серьезных временных затрат и не менее серьезных финансовых вливаний. Так что делайте выводы и будьте осторожны!

Глава 11

КОГО ЖЕ ВЫБРАТЬ?

В этом разделе мы обсудим основные плюсы и минусы тех пород собак, которые были названы в тексте предыдущих глав. Постараемся дать их краткую характеристику для того, чтобы читатели могли ориентироваться в их огромном разнообразии. Итак, мы уже говорили о том, что, в принципе, все равно, какую породу вы заведете в качестве терапевта, однако наиболее приемлемыми являются лабрадоры, золотистые ретриверы, левретки, а наилучшими вариантами сторожей-служак окажутся стаффордширский терьер и немецкая овчарка. Для того чтобы сделать правильный выбор, необходимо представлять себе собаку во всех подробностях. Вплоть до того, каковы ее выставочные стандарты.

Этому есть одна очень существенная причина: чем чистопороднее собака, тем лучше ее характер и тем более предсказуемой она становится. А это ведь очень важно для канистерапии.

Лабрадор

Собака крепкого сложения, на вид компактная, очень активная, общительная, с объемной головой, широкой и глубокой грудной клеткой, широкой и сильной поясницей и крупом. Характер очень уравновешенный, очень живой и подвижный, что делает его просто незаменимым компаньоном и игрушкой для детей. Обладает отличным нюхом. Легко адаптируется к новым условиям жизни, смене хозяев. Собака обладает незаурядным интеллектом, достаточно сообразительна, очень послушна, готова выполнить любые приказания хозяина, доброжелательна от природы, не склонная к агрессии или излишней робости.

Внешний вид. Черепная часть головы широкая и объемная, с выраженным переходом от лба к морде. Лоб, таким образом, выглядит высоким, «умным». Морда средней длины, мощная, но не грубая. Глаза среднего размера, карего или орехового цвета. Уши небольшие и нетяжелые, плотно прилегающие к голове, посажены несколько сзади. Характерен правильный, ножницеобразный прикус, челюсти достаточно сильные. Шея мощная и сильная.

Плечи длинные и косые, предплечья костистые и прямые от локтя до земли. Грудь широкая, округлые ребра, крепкая линия верха. Круп хорошо развит, не скошен. Лапы круглые, хорошо развиты подушечки. Хвост является отличительным признаком породы, очень толстый у основания, постепенно сужается к концу, покрыт густой, короткой и плотной шерстью, которая придает ему вид хвоста выдры. Допускается так называемый веселый хвост, немного поднятый вверх, но ни в коем случае хвост не должен загигаться серпом к спине.

Движения свободные, как бы без усилий.

Шерсть у лабрадора очень своеобразная: короткая, плотная, без волны или курчавости, с хорошо развитым подшерстком, жестким и плотным. Окрас палевый, черный и шоколадный. К палевому окрасу относятся все оттенки желтого, от светло-кремового до темно-рыжего. На груди у лабрадора допускается небольшое белое пятнышко.

Кроме всего прочего, лабрадор – это идеальная городская собака. Его короткая, плотная шерсть с густым подшерстком практически не намокает в воде. Еще один плюс этой замечательной породы – шерсть лабрадора не имеет характерного запаха и не вызывает аллергии. Это как раз тот уникальный случай, о котором я говорил в разделе, посвященном этому явлению.

Рост в холке от 54 до 57 см.

Итак, если в один прекрасный день в вашем доме поселится щенок лабрадора, вряд ли вы или кто-нибудь из вашей семьи когда-нибудь пожалеете об этом. Я просто уверен, что вы станете поклонником этой породы навсегда. Количество любителей лабрадоров в мире растет неуклонно. В течение последних лет лабрадоры неизменно входят в пятерку самых распространенных пород в мире. Лабрадоров содержат принцесса Монако, королева Швеции, киноактеры Гэрисон Форд, Арнольд Шварцнеггер, Ванесса Парадиз и Тед Тернер, а также действующий российский президент В. В. Путин. Держали лабрадоров Жак Ив Кусто и Франсуа Миттеран. Приверженцами лабрадоров многие годы являются представители королевской семьи Великобритании. В 1998 г. владельцем шоколадного лабрадора Бадди стал президент США Билл Клинтон.

Секрет лабрадора, как уже говорилось, кроется в его незаурядном интеллекте, обаянии и характере. Давними предками лабрадоров были собаки североамериканских индейцев, помогавшие им при рыбной ловле вытаскивать сети из холодного океана. Таким образом, становится понятно, почему лабрадор – крепкая, здоровая собака, идеально приспособленная к не самому жаркому климату России, устойчивая к болезням и морозам. Без этих великолепных качеств собака была бы просто не нужной.

В одном из английских клубов лабрадоры были зарегистрированы как самостоятельная порода еще в 1903 г. Порода эта поистине универсальна. Это и прекрасная охотничья собака,

послушная и сообразительная, и собака – поводырь слепых, и лечебная собака. Помогают лабрадоры и инвалидам, работают в полиции, ищут контрабанду и наркотики, спасают людей в снежных завалах и на воде. Собака очень добра. Заводя в доме лабрадора, можно быть уверенным, что он никогда не укусит вашего ребенка. Вообще для лабрадора не характерна злоба по отношению к людям и животным. Это уверенная в себе, доброжелательная, жизнерадостная и достаточно спокойная собака, никогда не проявляющая агрессию первой.

В России первые лабрадоры появились достаточно давно, еще в начале 70-х гг прошлого века. Современные российские лабрадоры – это потомки собак, завезенных преимущественно из Великобритании и США. Возможностью привозить лучших представителей породы из известнейших питомников мира активно пользуются российские поклонники породы и в настоящее время. С каждым годом лабрадоры приобретают все большую популярность в России. Хотя основное поголовье собак сосредоточено в Москве, уже достаточно большие популяции лабрадоров есть в Санкт-Петербурге, Ярославле, Саратове, Ростове-на-Дону, Липецке, Тольятти, Новосибирске, Владивостоке и многих других городах России.

Ведущим центром разведения лабрадоров в России является Российский Ретривер Клуб, объединяющий любителей лабрадоров и голден ретриверов. В настоящее время в этом клубе зарегистрированы более двух тысяч владельцев собак. Два раза в год (в начале апреля и конце ноября) клуб проводит монопородные выставки. Судейство на данных выставках осуществляют только квалифицированные иностранные эксперты.

Благодаря продуманной селекционной работе в клубе постоянно растет число титулованных собак. Собаки отсюда выигрывают самые престижные всероссийские и интернациональные выставки, добиваются блестящих результатов на крупных зарубежных выставках, становятся призерами Европейских и мировых чемпионатов.

Большое внимание также уделяется развитию рабочих охотничьих качеств лабрадоров. Примерно с мая по октябрь проводятся полевые испытания, в результате которых собаки получают дипломы по охотничьим качествам.

Золотистый ретривер

Золотистый ретривер (кинологическое название – голден ретривер) – одна из самых любимых и распространенных пород в мире. Эта собака создана, чтобы дарить окружающим радость и столь важные в нынешнее время положительные эмоции. Она наделена дружелюбным, приветливым характером и исключительно красивой внешностью.

История этой породы тесно связана с именем английского аристократа лорда Твидмаута, который задался целью вывести идеальную охотничью породу. Она появилась в результате многолетней кропотливой селекционной работы. Чего только не намешано в генах этих собак. Они сочетают прекрасное чутье блахаунда и выносливость сеттера с интеллектом лабрадора. В 1911 г. порода получила свое официальное название.

Хотя первоначально голдены выводились для охоты, сегодня эта порода стала универсальной. По спектру своего применения она не уступает лабрадору.

Благодаря чудесной внешности и сообразительному характеру золотистые ретриверы – любимая порода режиссеров рекламных роликов. Эти собаки – прирожденные актеры.

Главное украшение золотистых ретриверов – это богатый шерстный покров. Однако эта собака совершенно не подходит людям, страдающим аллергией. Им лучше остановить свой выбор на лабрадорах, не менее чудесной породе.

Как понятно из названия породы, окрас у них золотистый, но допускаются различные оттенки: от насыщенного золотистого до кремового. Недопустим темно-рыжий (сеттеринный) окрас.

В Москву первого золотистого ретривера привез учредитель одного из российских кинологических клубов в 1991 г. из США. В настоящее время в Россию привезены собаки очень интересного происхождения: из Англии, Франции, Ирландии, США, Индии, Швеции, Венгрии, Финляндии. Крупнейшие центры разведения породы находятся в Москве и Санкт-Петербурге. Они объединяют любителей лабрадоров и золотистых ретриверов со всего мира.

Вот что говорится об этой поистине уникальной собаке в международном стандарте породы.

Собака гармоничная, живая, сильная, с уравновешенными движениями, крепкая, с дружелюбным взглядом. Послушная, интеллигентная, с естественными способностями к работе. Дружелюбная, спокойная, приветливая.

Внешний вид. Голова и череп пропорциональные. Череп широкий, голова красиво посажена на мускулистой шее. Морда широкая. Длина морды приблизительно равна длине черепа, ярко выражен переход. Нос черный. Глаза темно-карие, широко расставленные, веки темные. Уши среднего размера, посажены примерно на уровне глаз. Характерен равномерный ножницеобразный прикус. При этом верхние резцы без просвета стоят перед нижними. Зубы стоят в крепкой челюсти вертикально. Шея длинная, сухая и мускулистая. Передние конечности прямые с хорошим костяком, лопатки длинные, по длине равные плечу, вследствие чего конечности стоят хорошо под корпусом. Локти прилегают к туловищу хорошо. Корпус пропорциональный, короткая поясница, мощная грудная клетка. Поясница и задние конечности крепкие и мускулистые. Голени хорошей длины. Коленные суставы с хорошими углами. Низкие скакательные суставы, при взгляде сзади прямые, не вывернутые ни вовнутрь, ни наружу. Лапы круглые, кошачьи. Хвост средней длины, достигает скакательного сустава, ни в коем случае не должен загибаться серпом на спину.

Движения сильные, с хорошим толчком и ровными аллюрами, прямолинейные и параллельными передними и задними конечностями, не семенящие. Вынос передних конечностей вперед далекий и свободный.

Шерсть прямая или слегка волнистая, с густым, водоотталкивающим подшерстком.

Рост в холке от 51 до 61 см.

Мексиканская голая собака

Один из представителей того самого экзотического голого семейства. Сюда же относится и китайская хохлатая собака.

Родиной этой породы считается Мексика, что и отражено в ее названии. Специалисты выделяют три размерные группы у данной породы. Первая – стандартный размер. Собаки содержатся как домашние, но могут применяться в качестве охранных. Животные второй, средней, размерной группы имеют в общем-то сходное назначение. А вот третья группа, так называемые миниатюрные собаки, могут быть использованы только как компаньоны.

Происхождение этих собак уходит далеко в историю. Раньше мексиканские туземцы ели их мясо, которое считалось высочайшей наградой за великие подвиги. Порода является земным представителем бога Ксолотла, от которого ее имя очевидно и произошло. Ее задачей было проводить души мертвых в загробный мир. Порода широко известна под именем «мексиканская голая собака».

Сама по себе собака очень привлекательная. Хотя и очень необычного вида. Как следует из названия, ее наиболее важной характеристикой и особенностью является полное или почти полное отсутствие шерсти в сочетании с гладкой и мягкой кожей. Ее тело имеет гармоничные пропорции, грудь широкая, грудная клетка развита, ноги и хвост длинные. Тело чуть длиннее высоты в холке. Суки могут быть несколько длиннее, чем кобели.

Спокойная, тихая собака, веселая, внимательная, бдительная. Подозрительна к посторонним, хороший охранник, замечательное домашнее животное.

По стандарту должна обладать следующими качествами.

В соответствии со своим «волчьим» типом ее череп широкий, сильный, однако очень элегантный. Постепенно сужается к морде. Затылок едва выражен.

В профиле верхние линии морды и черепа почти параллельны.

Лицевой отдел черепа у собак темного окраса очень темный; у собак с бронзовым или желто-золотым окрасом розового или кофейного цвета; у пятнистых собак могут встречаться не пигментированные участки.

Морда сбоку выглядит прямой; как верхняя, так и нижняя челюсти сильно развиты. Губы плотно прижаты. Щеки едва развиты. Резцы закрываются плотно в ножницеобразный прикус. Перекус или недокус, как и любая другая аномалия в строении челюстей, должны расцениваться судьями как серьезный недостаток. Несмотря на это, отсутствие моляров или премоляров не наказывается.

Глаза среднего размера, миндалевидные. Они выражают бдительность и жизнерадостность. Цвет глаз зависит от цвета собаки и колеблется от черного, кофейно-коричневого и янтарного до желтого. Предпочтительнее наиболее темный цвет, и оба глаза должны быть одного цвета. Цвет век колеблется от черного до коричневого и серого. Бледный цвет или розовые пятна на веках допустимы, но не очень желательны. Уши длинные, большие и выразительные, очень элегантные и изящного строения. Они напоминают уши летучих мышей. При настороженности они всегда стоят, образуя угол в 50–80° между горизонтальной линией и их осью. Собаки с купированными и висящими ушами должны быть дисквалифицированы. Шея длинная, верхняя линия незначительно изогнута.

Тело сравнительно длинное. Форма тонкая, гибкая и элегантная. Кожа на шее плотная, эластичная, плотно прилегающая и без подвеса. Щенки имеют складки на шее, которые исчезают по мере их взросления.

Характерно крепкое телосложение, холка выражена неярко. Спина прямая, верхняя линия кажется совершенно прямой. Собаки с прогнутой или выпуклой (горбатой) спиной или те, у которых длинная узкая спина и короткие ноги, нежелательны. Поясница сильная и муску-

листая. Круп слегка выпуклый в профиль. Его скат составляет угол около 40° к горизонту. Сформирован сильным, омускуленным и слегка закругленным. Глядя сбоку: длинная и глубокая грудная клетка, достигающая локтей. Ребра слегка выпуклые, но никогда не плоские. Глядя спереди: грудь достаточно широкая, но грудная кость не выступает. Нижняя линия элегантна; она начинается под грудью и продолжается мускулистым, подтянутым животом в виде поднимающейся линии.

Хвост длинный, тонкий и с несколькими щетинистыми волосками, опущенный, достигает скакательных суставов, суживаясь к концу. При движении несется высоко, загнуто, но никогда не закручивается на спине. В спокойном состоянии он опущен вниз и заканчивается небольшим закруглением. При определенных обстоятельствах хвост может быть поджат к нижней стороне живота как обозначение трусости.

Передние ноги при взгляде спереди вертикально прямые в хорошей пропорции и хорошей длины по отношению к телу. Плечо плоское и мускулистое. Адекватный угол сочленения плеча, лопатки и верхней части ноги обеспечивает свободные и элегантные движения. Сильные локти плотно прилегают к грудной клетке, никогда не развернуты.

Задние ноги абсолютно прямые и параллельные при взгляде сзади, с сильными, хорошо омускуленными бедрами, никогда не сближенными; угол сочленений таза с верхней частью бедра и коленной чашечки со скакательным суставом достаточно открыт, чтобы обеспечить свободные и сильные движения задних ног.

Из-за полного отсутствия шерсти кожа для этой породы имеет особое значение. Она гладкая и очень чувствительная. Кожа выделяет тепло, подобно нагревательному прибору. В связи с этим она нуждается в большем уходе, так как испытывает недостаток в естественной защите от солнечных лучей и неблагоприятной погоды.

Важнейшей особенностью этой породы является полное отсутствие шерсти на теле (голая собака), однако она имеет немного коротких, жестких и густых волос любого цвета на лбу и шее. Эти волосы никогда не должны быть длинными и мягкими, как хохолок у китайской хохлатой собачки (тай-тай). Грубые волосы часто покрывают лапы и растут по направлению к кончику хвоста. Если на этих участках нет волос, это не недостаток, а вот собаки с длинной шерстью должны быть дисквалифицированы.

Однотонные и темные собаки, как правило, лучше принимаются и выше оцениваются судьями. Цвет варьирует от черного до черно-серого, графитно-серого, темно-серого, от красноватого, красновато-коричневого, бронзового до желто-золотого. Пятнистые собаки могут иметь белые пятна.

Размеры собак сильно варьируют и в зависимости от принадлежности животного к той или иной размерной группе могут быть следующими: стандартный размер от 45 до 55 см, средний – от 35 до 45, миниатюрный – от 25 до 35 см.

Американский стаффордширский терьер

Великолепная собака для дома и семьи. Хороший друг и помощник. Она компактна, проста в уходе и содержании, не имеет длинной шерсти, запаха и других проблем, присущих многим другим породам. В общем практически идеальна во всех отношениях. Американский стаффордширский терьер выдержан, достаточно спокоен дома, активен на прогулках, прекрасный компаньон и спортсмен. Но это только при достаточном выгуле. Если собака засиживается дома, то процессы возбуждения в ее нервной системе начинают преобладать, и ему бывает трудно остановиться в различных играх. Он с успехом может выполнять функции служебной собаки, при некоторой выучке может быть хорошим помощником охотнику. Однако основным недостатком стаффордшира как охотника является его маленький рост. Очень часто в густой высокой траве собаке трудно ориентироваться. Кроме этого, стафферьер – серьезный защитник для вас, вашей семьи, дома и имущества, способный противостоять любому противнику. Всем известна мертвая хватка, которой славятся собаки этой породы. Случилось однажды мне разнимать двух подравшихся стаффордширов, так автомобильная отвертка была сломана при попытке разжать их зубы.

Если вы вдобавок к экзотическим методам лечения увлечены еще и выставками собак, любите побеждать в красивой и честной борьбе – американский стаффордширский терьер прекрасный объект для приложения ваших способностей. Воспитывайте чемпиона. Помните и о том, что хорошая собака с правильным характером, соответствующим стандарту, внесет в вашу семью спокойствие, чувство защищенности и много радости от общения с прекрасным существом.

Американский стаффордширский терьер благороден, хорошо поддается дрессировке, и – на что обращается первостепенное внимание – он всегда миролюбив и добродушен с людьми, конечно, если те сами не проявляют агрессии. Любые истории о кровожадности этой породы стоит отнести к области научной фантастики. Любой нормальный американский стаффордширский терьер всегда даст себя погладить и всегда с радостью идет на контакт. Он радостно виляет хвостом практически каждому человеку, естественно, с оглядкой на хозяина – как он отнесется к незнакомцу. Он открыт и дружен с детьми, терпит над собой их всевозможные эксперименты и не агрессивен с ними. Конечно, если ребенок не залезет на него верхом. Тут уж никакая собака не выдержит. Американский стаффордширский терьер уверен в себе и практически никогда не рычит, а лает редко. Чаще всего это происходит в ответ на лай других собак. Вообще ему достаточно небольшого намека на агрессию с чьей-либо стороны – заводится он моментально, и его действия чрезвычайно стремительны. Он мало чувствителен к боли, не истеричен, излишняя возбудимость не входит в число его качеств, исключая оговоренные выше случаи. Он стоек, уравновешен и всегда открыт для контакта с хозяином. Американский стаффордширский терьер потребует от вас известных физических усилий – с ним надо много гулять, заниматься, чтобы направить его энергию в мирное русло. Чем больше вы будете гулять – тем лучше для вас обоих. Эта собака – не для дивана и скорее подходит для активных, энергичных людей. Им он способен доставить много радости и приятных минут от совместных занятий. Однако все эти замечательные характеристики присущи только настоящим, породным американским стаффордширским терьерам, полностью отвечающим требованиям стандарта. Приобретя «по дешевке» стаффордшоподобного кутенка на «птичьем рынке» от неизвестных родителей, вы рискуете получить в своей семье проблему какого угодно свойства – от болезненного, трусливого истерика до агрессивного и опасного тирана. Конечно, вложив немалые материальные, моральные затраты, и при наличии изрядного терпения и прилежания, из любого живого существа можно воспитать нечто сносное для совместного сосуществования. Но спросите сами себя – не проще и не разумнее ли сразу приобрести великолепное, понят-

ливое и запрограммированное на любовь и службу человеку животное, над выведением которого трудились поколения селекционеров? Пусть это изначально будет значительно дороже, чем приобретение бросового, бракованного щенка. Однако в дальнейшем эта разница окажется ничтожной по сравнению с той отдачей, которую вы получите от общения с высокопородным животным, полностью оправдывающим ваши надежды.

По своему назначению американский стаффордширский терьер довольно универсален, его можно обучить почти всем видам собачьих специальностей. Однако прежде всего это спортсмен и компаньон. Пожалуй, единственная сложность, которая должна быть учтена каждым владельцем, – это его врожденный повышенный интерес к собакам, особенно агрессивным, и другим животным, помноженный на темперамент терьера. Если многие другие животные и спокойные собаки для не искушенного жизнью молодого стаффордшира – лишь несколько подозрительный объект для изучения, то убегающие кошки, грызуны и рычащие кобели могут вызвать весьма незатейливую реакцию – догнать, приблизиться и вцепиться зубами. Безусловно, у большинства нормальных людей такие устремления любимой собаки вызывают досаду и пресекаются. Итак, ваш пес жизнерадостен, отважен, упорен в достижении целей, очень радушен и мил с вами и всеми вашими близкими людьми.

Немецкая овчарка

Стандарт породы был определен во Франкфурте-на-Майне 20 сентября 1899 г., по предложениям А. Мейера и фон Штефаница Немецкая овчарка разводилась на основе средне-немецких и южнонемецких разновидностей существовавших в то время сторожевых собак с конечной целью создания собаки с высокими рабочими качествами.

В результате селекции была получена собака среднего роста, слегка растянутая, сильная и с хорошей мускулатурой, сухим костяком и крепким общим строением. Высота в холке составляет у кобелей 60–65 см, у сук – 55–60 см. Длина корпуса превосходит высоту в холке примерно на 10–17 %.

Немецкая овчарка должна быть согласно представлению о темпераменте уравновешенной, с крепкими нервами, уверенной в себе, абсолютно искренней и полностью добронравной (за исключением возбужденного состояния) собакой, при этом внимательной и обязательно хорошо управляемой. Она должна обладать мужеством, боевым инстинктом и твердостью, чтобы быть способной служить собакой-компаньоном, охранником, защитником, служебной и караульной собакой.

Я думаю, что всякий видел эту собаку, но не всякий представляет, какой она должна быть. Ведь это одна из древнейших пород служебных собак с богатой историей, поэтому породистое животное стоит очень дорого. Именно поэтому отечественный рынок переполнен своеобразными полукровками. Вот какова она – чистопородная немецкая овчарка.

Голова клинообразная, длиной примерно 40 % высоты в холке, не может быть грубой или излишне легкой, между ушами умеренно широкая. Лоб при взгляде спереди и сбоку только чуть выпуклый, без лобной бороздки или с очень слабой ее выраженностью. Соотношение черепа к морде составляет 50: 50. Ширина черепа примерно соответствует его длине. Череп равномерно сужающийся от ушей к мочке носа, с заметным, но не резко выраженным переходом ото лба к морде. Морда клинообразная. Верхняя и нижняя челюсти сильно развиты. Спинка носа прямая, прогиб или горбинка не желательны. Губы сухие, плотно прилегающие, темного цвета.

Прикус должен быть очень мощным, зубы здоровыми. У немецкой овчарки ножницеобразный прикус. Это означает, что резцы должны заходить друг за друга наподобие ножниц, при этом резцы верхней челюсти ножницеобразно стоят перед резцами нижней. Прямой прикус, пере- и недокус не допускаются, как и большие зазоры между зубами. Челюстные кости должны быть мощно развиты, чтобы зубы глубоко сидели в ряду.

Глаза среднего размера, миндалевидные, чуть косо поставленные и не выпуклые. Приветствуются по возможности более темные глаза. Светлые, пронизывающие глаза нежелательны, так как они нарушают выражение собаки.

У немецкой овчарки стоячие уши среднего размера, они держатся вертикально и одинаково направлены (не развешены в стороны), обладают острыми концами и поставлены раковиной вперед. Надломленные и висячие уши нежелательны. В движении или в состоянии покоя заложенные назад уши не являются недостатком.

Шея должна быть сильной, с хорошей мускулатурой и без подвеса на горле. Угол к корпусу (горизонтали) составляет примерно 45°.

Верхняя линия проходит от основания шеи через хорошо выраженную холку и над слегка спадающей по отношению к горизонтали спиной к чуть спадающему крупу практически непрерывно. Спина крепкая, сильная, с хорошей мускулатурой. Круп должен быть длинным и слегка спадающим (примерно 23° к горизонтали) и ровно переходить в основание хвоста. Грудь должна быть умеренно широкой, грудная кость как можно более длинная и выраженная. Глубина груди должна составлять примерно 45–48 % высоты в холке. Ребра должны быть умеренно

сводистые, бочкообразная грудь так же нежелательна, как и плоские ребра. Хвост достает по крайней мере до скакательного сустава, однако не длиннее середины плюсны. На нижней стороне шерсть чуть длиннее. Хвост держится мягко свисающим изгибом, при этом в возбуждении и в движении держится более поднятым, однако не выше горизонтали. Оперативная корректура запрещена.

Передние конечности: при взгляде с любой стороны прямые, при взгляде спереди абсолютно параллельные. Лопатки и плечи равной длины и благодаря мощной мускулатуре плотно прилегают к корпусу. Углы плечелопаточных сочленений составляют в идеальном случае 90° , допускается 110° . Локти ни в стойке, ни в движении не могут быть ни вывернуты, ни сближены. Предплечья при взгляде с любой стороны прямые и абсолютно параллельные друг к другу, сухие и с крепкой мускулатурой. Пясти составляют примерно $1/3$ длины предплечья и составляют с ним угол примерно в $20-22^\circ$. Как слишком косо (более 22°), так и отвесно стоящая пясть (менее 20°) оказывает отрицательное влияние на пользовательные свойства, в особенности на выносливость. Лапы округлые, хорошо собранные и сводистые, подушечки жесткие, но не хрупкие. Когти крепкие и темного цвета. Задние конечности: постав задних конечностей слегка отставленный, при этом при взгляде сзади они параллельны друг другу. Бедрa и голени приблизительно одинаковой длины и образуют угол примерно в 120° , бедра мощные и с хорошей мускулатурой. Скакательные суставы отлично выраженные и крепкие, плюсна стоит вертикально под скакательным суставом. Лапы собранные, слегка сводистые, подушечки жесткие, темного цвета, когти крепкие, сводистые и также темного цвета.

Немецкая овчарка – природный рысак. Конечности должны быть согласованы друг с другом по длине и углам таким образом, что она может без существенного изменения линии верха передвигать задние конечности на длину корпуса и точно так же выносить передние конечности. Любая склонность к уменьшению углов задних конечностей снижает крепость и выносливость. При правильных пропорциях корпуса и углах возникают размашистые, идущие параллельно поверхности движения, производящие впечатление легкого движения вперед. При наклоненной вперед голове и слегка приподнятом хвосте во время равномерной и спокойной рыси от кончиков ушей через загривок и спину до кончика хвоста создается мягко раскачивающаяся и непрерывная линия спины.

Нормальной шерстью для немецкой овчарки является шерсть с подшерстком. Покровный волос должен быть как можно плотнее, прямым жестким и плотно прилегающим. На голове, включая внутреннюю часть ушей, на передней стороне конечностей, на лапах и пальцах – короткая, на шее – чуть длиннее и гуще. На задней стороне конечностей шерсть удлиняется до пясти или до скакательного сустава, на задней стороне бедер образует умеренные штаны.

Окрас черный с красно-коричневыми, коричневыми, желтыми до светло-серых отметинами. Черный и серый однотонный, у серых – с более темным налетом.

С черным плащом и маской. Незаметные маленькие белые отметины на груди, а также очень светлые внутренние стороны допустимы, но не желательны. Мочка носа у всех окрасов должна быть черной. Отсутствие маски, светлые до пронзительности глаза, а также светлые до белого отметины на груди и внутренних сторонах, светлые когти и красный кончик хвоста следует оценивать как слабость пигмента. Подшерстку свойствен легкий серый тон. Белый окрас недопустим.

Размер кобелей: высота в холке – 60–65 см, вес – 30–40 кг; суки чуть меньше: высота в холке – 55–60 см, вес – 22–32 кг.